

**Prognoza oddziaływania na środowisko
dokumentu pn. „Strategia terytorialna
Partnerstwo Ziemia Opatowska”**

wrzesień 2026 r.

Prognozę oddziaływania na środowisko opracował zespół autorski:

- mgr Kamil Mazur – kierownik zespołu
- mgr Sebastian Milner – członek zespołu

mgr Kamil Mazur

.....

(podpis)

mgr Sebastian Milner

.....

(podpis)

Kielce, 21.09.2026

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie.....	5
1.1.	Podstawa prawna wykonania prognozy	5
1.2.	Przedmiot, cel i zakres opracowania	5
2.	Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	5
2.1.	Powiązania wnioskowanej strategii z dokumentami strategicznymi i programami rangi krajowej i regionalnej	6
3.	Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.....	6
4.	Analiza istniejącego stanu środowiska Partnerstwa Ziemia Opatowska	7
4.1.	Położenie administracyjne.....	7
4.2.	Położenie fizyczno-geograficzne	9
4.3.	Istniejący stan środowiska	11
4.3.1.	Wody powierzchniowe i podziemne.....	11
4.3.2.	Wykorzystanie wód podziemnych i powierzchniowych	16
4.3.3.	Gleby.....	17
4.4.4.	Klimat.....	17
4.4.5.	Surowce mineralne	17
4.4.6.	Powietrze	22
4.4.7.	Klimat akustyczny	23
4.4.8.	Promieniowanie elektromagnetyczne	24
4.4.9.	Zasoby przyrodnicze	24
4.4.10.	Korytarze ekologiczne.....	44
4.4.11.	Krajobraz, zabytki	45
4.4.12.	Dobra materialne.....	46
5.	Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu	46
6.	Analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektu dokumentu, w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody.....	47
6.1.	Wpływ na Jeleniowski Obszar Chronionego Krajobrazu	57
6.2.	Wpływ na Jeleniowski-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu	60
6.3.	Wpływ na Jeleniowski Park Krajobrazowy	63
6.4.	Wpływ na Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 Ostoja Żyznów	66
6.5.	Wpływ na Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 Ostoja Jeleniowska	67
6.6.	Wpływ na Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 Dolina Kamiennej	69
6.7.	Wpływ na Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce	70

6.8.	Wpływ na Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Małopolski Przełom Wisły	73
6.9.	Wpływ na pozostałe formy ochrony przyrody	75
6.10.	Podsumowanie wpływu projektów na formy ochrony przyrody	75
7.	Ocena wpływu oraz skutków realizacji projektu dokumentu w odniesieniu do poszczególnych aspektów środowiska	83
8.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektu Strategii oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	86
9.	Określenie, analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, w tym oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych, długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	91
9.1.	Oddziaływanie skumulowane	99
10.	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektu Strategii, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów	100
11.	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie Strategii	101
12.	Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	102
13.	Streszczenie w języku nietechnicznym	102
Literatura		106
Spis tabel i rysunków		109

1. WPROWADZENIE

Niniejsza Prognoza oddziaływania na środowisko dla dokumentu pn. „Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska” (zwana dalej prognozą) została opracowana w celu przedstawienia jej do konsultacji społecznych oraz procedury opiniowania przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach i Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego dokumentu.

1.1. PODSTAWA PRAWNA WYKONANIA PROGNOZY

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dokumentu pn. „Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska” wynika z przepisów prawa polskiego tj. ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. 2024 poz. 1112). Opracowanie Prognozy wypełnia obowiązek wskazany w art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, spoczywający na organie, opracowującym projekt, o którym mowa w art. 46 wymienionej ustawy. Zakres i stopień szczegółowości prognozy został określony w piśmie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach znak WOO-III.411.5.2026.ML.2 z dnia 27 maja 2026 r. oraz w piśmie Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego znak NZ.9022.4.33.2026 z dnia 21 kwietnia 2026 r.

1.2. PRZEDMIOT, CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dokumentu pn. „Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska”. Celem niniejszego opracowania jest określenie możliwych skutków środowiskowych powstałych w wyniku realizacji działań przedstawionych w ww. dokumencie. Celem prognozy jest również ocena potencjalnych skutków środowiskowych w przypadku nie przyjęcia do realizacji ww. dokumentu, a także przedstawienie ewentualnych rozwiązań, które pozwolą na zmniejszenie bądź wyeliminowanie negatywnych skutków wynikających z wprowadzenia w życie zapisów omawianego dokumentu. Zakres powierzchniowy opracowania obejmuje teren powiatu opatowskiego, przynależącego do województwa świętokrzyskiego.

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Wnioskowany dokument stanowi strategię terytorialną. Jest to wspólna inicjatywa samorządów z terenu powiatu opatowskiego na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu, przejawiająca się chęcią integracji działań mających na celu zapewnienie temu obszarowi konkurencyjności i dynamicznego rozwoju dzięki zacieśnieniu współpracy samorządowej. Partnerstwo utworzono w 2020 roku w odpowiedzi na możliwość skorzystania ze wsparcia doradczego, jakie dla inicjatyw ponadlokalnych stworzył projekt pilotażowy „Centrum Wsparcia Doradczego”. Podstawą działania Partnerstwa jest list intencyjny zawarty w dniu 24 września 2020 r. przez 9 jednostek samorządu terytorialnego położonych na obszarze powiatu opatowskiego w województwie świętokrzyskim. Organem decyzyjnym partnerstwa jest Rada Partnerstwa, którą stanowią przedstawiciele władz wykonawczych wszystkich jednostek samorządu terytorialnego (jst) tworzących Partnerstwo (wójtowie, burmistrzowie oraz starosta). Zarządzanie operacyjne i realizację działań w Partnerstwie powierzono Grupie Roboczej, którą tworzą Koordynator Grupy Roboczej (przedstawiciel Starostwa Powiatowego w Opatowie) oraz członkowie Grupy Roboczej (przedstawiciele wszystkich gmin). Strategia określa zasady wdrażania, ze szczególnym uwzględnieniem procesów współpracy. Kluczowym jej założeniem jest zintegrowanie polityki środowiskowej, gospodarczej, przestrzennej i społeczno-kulturowej, dla poprawy warunków życia i jakości usług publicznych na terenie jednostek samorządu tworzących Partnerstwo Ziemia Opatowska. W systemie zarządzania polityką rozwoju strategia pełni zatem kluczową rolę, jako generalny plan postępowania władz

samorządowych – we współpracy z innymi samorządami, administracją państwową oraz partnerami społecznymi i prywatnymi – w procesie zarządzania powiatem.

2.1. POWIĄZANIA WNIOSKOWANEJ STRATEGII Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PROGRAMAMI RANGI KRAJOWEJ I REGIONALNEJ

Wnioskowana „Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska” powiązana jest z następującymi dokumentami strategicznymi o randze nadrzędnej:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+;
- Program regionalny na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego;
- Polityka energetyczna Polski do 2040 r.;
- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej;
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku;
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa;
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030;
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Wszystkie ww. dokumenty w sposób bardziej lub mniej szczegółowy nawiązują do problematyki ogólnego rozwoju regionu i kraju, wykazują potrzebę wprowadzenia działań mających za zadanie poprawę jakości życia mieszkańców oraz wskazują potrzebę wdrożenia rozwiązań umożliwiających rozwój społeczny i gospodarczy przy uwzględnieniu racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska. Biorąc pod uwagę powyższe można stwierdzić, że wnioskowany dokument tj. „*Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska*” jest spójna z zapisami przytoczonych powyżej dokumentów i jest powiązana z nimi celami. Szczegółowa analiza tych zapisów została przedstawiona w rozdziale 8.

3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Dokumentem źródłowym do opracowania niniejszej Prognozy był dokument pod nazwą „*Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska*”. W celu przedstawienia jak najbardziej dokładnych informacji o wszystkich elementach środowiska, wykorzystano dane literaturowe, dotyczące zarówno środowiska, jak i gospodarki realizowanej na terenie gmin powiatu opatowskiego, sięgnięto także po materiały Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, Państwowego Monitoringu Środowiska, Państwowego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach oraz Urzędu Statystycznego w Kielcach. Po zebraniu wszystkich niezbędnych materiałów przystąpiono do prac studyjnych. Podczas prac używano także programów związanych z Systemem Informacji Geograficznej (GIS), za pomocą których dokonywano analiz przestrzennych oraz przedstawienia graficznego wyników. Następnie dokonano analizy zależności między dokumentem „*Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska*” a innymi strategicznymi dokumentami, porównując zgodność celów w nich zawartych. Określono siłę i charakter oddziaływań wnioskowanego dokumentu na poszczególne elementy środowiska, opisując potencjalne

oddziaływania oraz przewidziano skutki, które prawdopodobnie wystąpią po odstąpieniu od realizacji planowanych obiektów. Niniejsza prognoza została sporządzona stosownie do stanu obecnej wiedzy i metod oraz dostosowana do stopnia szczegółowości, zawartości i etapu przyjęcia projektowanego dokumentu.

4. ANALIZA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA PARTNERSTWA ZIEMIA OPATOWSKA

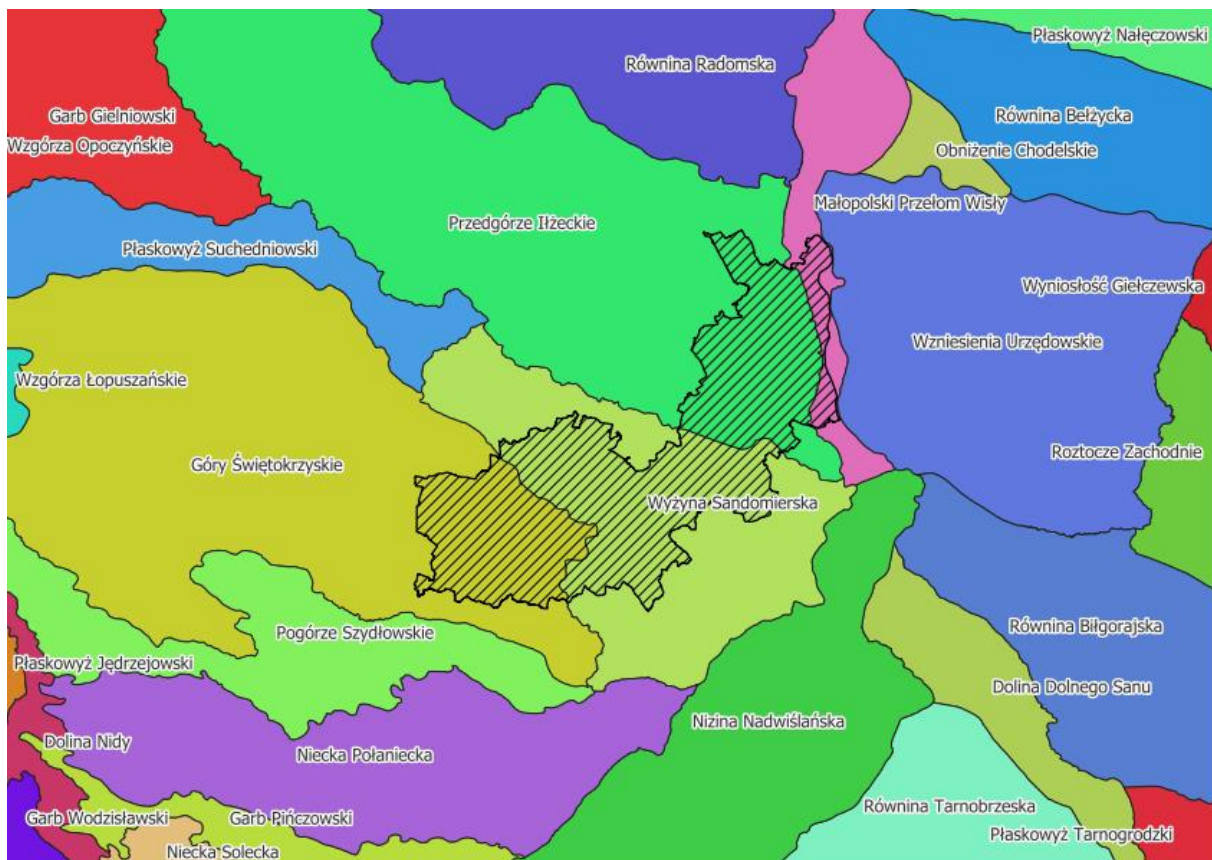
4.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE

Obszar objęty zapisami obejmuje powiat opatowski, położony we wschodniej części województwa świętokrzyskiego, na południu Polski. W jego skład wchodzi gminy Baćkowice, Iwaniska, Lipnik, Opatów, Ożarów, Sadowie, Tarłów, Wojciechowice. Położenie na tle granic Polski, województw, powiatów i gmin przedstawiono na poniższych rysunkach.

Rys. 1 Położenie Partnerstwa Ziemia Opatowska na tle granic Państwa (Źródło: dane GIS)

- Makroregion – Wyżyna Kielecka
 - Mezoregion – Wyżyna Sandomierska
 - Mezoregion – Góry Świętokrzyskie
 - Mezoregion – Przedgórze Iłżeckie
- Podprowincja – Wyżyna Lubelsko-Lwowska
 - Makroregion – Wyżyna Lubelska
 - Mezoregion – Małopolski Przełom Wisły

Rys. 5 Położenie Partnerstwa Ziemia Opatowska na tle mezoregionów (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIS z geoserwis.gdos.gov.pl)

4.3. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA

4.3.1. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

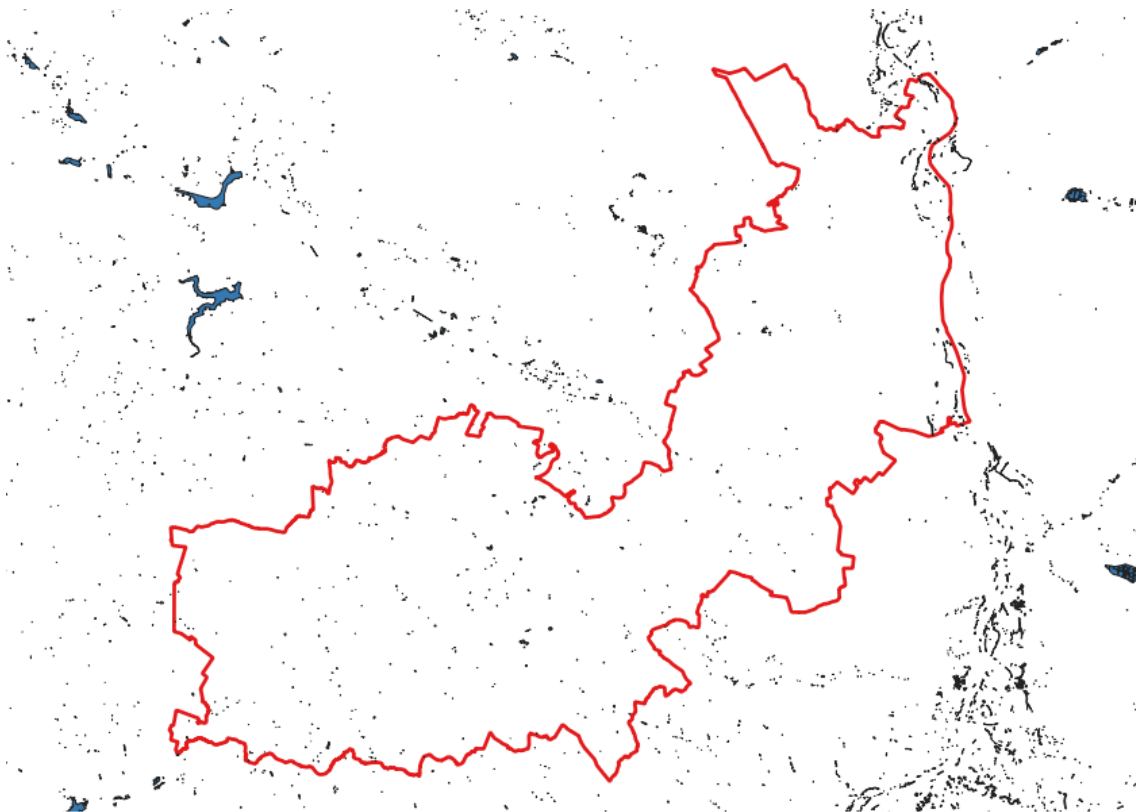
WODY POWIERZCHNIOWE

Obszar Partnerstwa Ziemia Opatowska położony jest w całości w lewobrzeżnej części dorzecza Wisły, w dorzeczu Kamiennej, Koprzywianki oraz Opatówki. Największą rzeką obszaru jest Wisła (na terenie Partnerstwa znajduje się jedynie niewielki fragment rzeki). W ogólnej ocenie sieć rzeczna na omawianym terenie jest dobrze i w miarę równomiernie rozwinięta. Na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie można stwierdzić, że w granicach Partnerstwa Ziemia Opatowska zlokalizowane są większe ciekі wodne w liczbie ok. 54, do tego mniejsze bezimienne dopływy, rowy itp. Są to następujące rzeki:

- Wisła
- Kamienna
- Stare Wilisko
- Ciężno
- Dopływ spod Dąbrowy
- Czyżówka
- Dopływ spod Ożarowa
- Smugi-Ługi
- Dopływ spod Bidzin
- Przepać
- Dopływ spod Grochowic
- Dopływ z Kaliszan
- Dopływ z Rosoch
- Lipowa
- Krzczonowianka
- Dopływ z Małoszyc
- Dopływ spod Rzuchowa
- Opatówka
- Potok Lisowski
- Dopływ z wąwozu Łączki

- Dopytyw z Lipnika
- Żychawa
- Dopytyw spod Brzezia
- Tudorowy
- Kania
- Rzeka Marcinkowska
- Grabówka
- Dopytyw spod Wrzosu
- Dopytyw spod Niemienic
- Dopytyw spod Sadowia
- Szewnianka
- Kurówka
- Dopytyw w Krobielicach
- Dopytyw spod Antoniowa
- Dopytyw spod Zachoinia
- Kozinka
- Gojcowianka
- Dopytyw spod Bartłomiejowa
- Koprzywianka
- Kujawka
- Dopytyw z Łopatna
- Dopytyw spod Mydłowa
- Modlibórka
- Dopytyw z Ujazdu
- Dopytyw w Iwaniskach
- Dopytyw w Wojnowicach
- Zaldówka
- Łagowianka

- Dopływ z Dziewiętli
- Dopływ z Woli Jastrzębskiej
- Dopływ z Kędziorki
- Wszachowianka
- Piórkówka
- Dopływ z Piotrowa

Rys. 7 Lokalizacja zbiorników wody stojącej na tle Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych z mapy.geoportal.gov.pl)

WODY PODZIEMNE

Wody podziemne obszaru Partnerstwa Ziemia Opatowska stanowią istotny element jego systemu przyrodniczego i odgrywają kluczową rolę w zaopatrzeniu ludności w wodę. Najważniejsze poziomy wodonośne związane są z utworami kredowymi (wapienie, margle, opoki), które charakteryzują się dobrą przepuszczalnością i mogą gromadzić znaczne ilości wody o stosunkowo wysokiej jakości. Wody te często występują na większych głębokościach i są ujmowane przez studnie głębinowe.

Oprócz tego występują także płytsze wody czwartorzędowe, związane z piaskami i żwirami dolin rzecznych, zwłaszcza w rejonie doliny Wisły oraz jej dopływów, takich jak Opatówka. Te poziomy wodonośne są bardziej podatne na zanieczyszczenia, ponieważ mają słabszą izolację od powierzchni terenu. W związku z tym ich jakość może być pogarszana przez działalność rolniczą, nawozy czy ścieki.

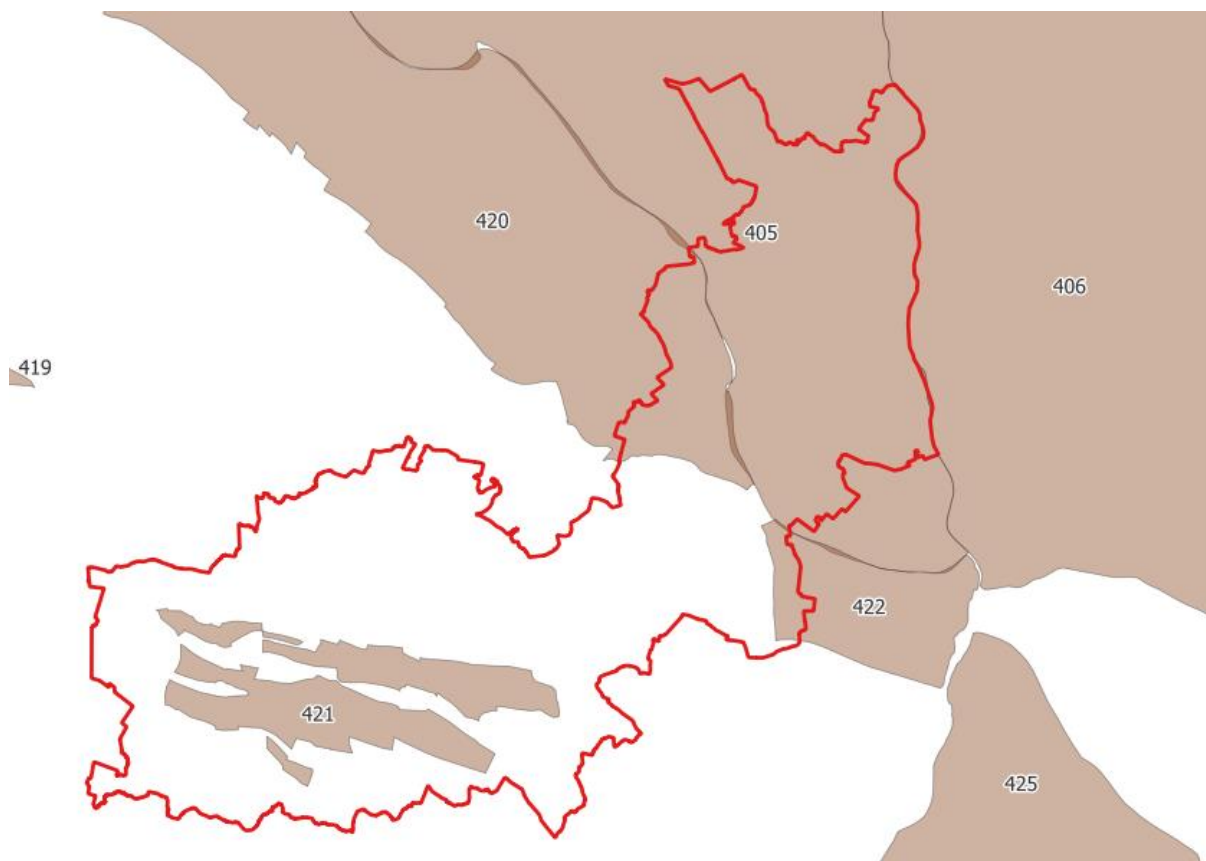
Na wielu obszarach występują naturalne warstwy izolujące, takie jak gliny, które chronią głębsze poziomy wodonośne przed przenikaniem zanieczyszczeń. Dzięki temu wody kredowe są często wykorzystywane jako główne źródło wody pitnej i cechują się stabilnym składem chemicznym. W niektórych miejscach mogą jednak zawierać podwyższone ilości żelaza lub manganu, co wymaga uzdatniania.

Wody podziemne omawianego obszaru mają duże znaczenie gospodarcze i środowiskowe – są wykorzystywane w gospodarstwach domowych, rolnictwie oraz przemyśle, a także zasilają rzeki i ekosystemy zależne od wilgoci. Ich ochrona jest istotna, ponieważ nadmierna eksploatacja lub zanieczyszczenie mogłyby prowadzić do obniżenia poziomu wód i pogorszenia ich jakości.

Na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska znajduje się pięć Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- GZWP numer 405 Niecka radomska, który według danych Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego posiada szacunkowe zasoby dyspozycyjne rzędu 387 780 m³/dobę, powierzchnię 3136 km², wodoprzewodność 200-500, lokalnie 1500 m²/d. Typ zbiornika: szczelinowy, porowo-szczelinowy.
- GZWP numer 406 Niecka lubelska (Lublin), który według danych Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego posiada szacunkowe zasoby dyspozycyjne rzędu 1 052 700 m³/dobę, powierzchnię 7476,66 km², wodoprzewodność 200-500 m²/d. Typ zbiornika: porowo-szczelinowy.
- GZWP numer 420 Zbiornik Wierzbica - Ostrowiec, który według danych Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego posiada szacunkowe zasoby dyspozycyjne rzędu 76 263 m³/dobę, powierzchnię 623,37 km², wodoprzewodność 200-500 m²/d. Typ zbiornika: szczelinowo-krasowy.
- GZWP numer 421 Zbiornik Włostów, który według danych Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego posiada szacunkowe zasoby dyspozycyjne rzędu 18 900 m³/dobę, powierzchnię 95 km², wodoprzewodność 70-400 m²/d. Typ zbiornika: szczelinowo-krasowy.
- GZWP numer 422 Zbiornik Romanówka, który według danych Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego posiada szacunkowe zasoby dyspozycyjne rzędu 10 027 m³/dobę, powierzchnię 69,6 km², wodoprzewodność 200-500 m²/d. Typ zbiornika: szczelinowo-krasowy, porowo-szczelinowy.

Na poniższej mapie została przedstawiona lokalizacja Partnerstwa Ziemia Opatowska na tle Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Rys. 8 Lokalizacja GZWP na tle granic Partnerstwa Ziemia Opatowska (Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.pgi.gov.pl>)

4.3.2. WYKORZYSTANIE WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH

Poniżej przedstawiono dane na temat zużycia wody w gospodarstwach domowych w ostatnich latach w ciągu roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska, który to obszar jest równoznaczny z obszarem powiatu opatowskiego (Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS):

- 2018 – 28,0 m³,
- 2019 – 29,6 m³,
- 2020 – 30,4 m³,
- 2021 – 29,3 m³,
- 2022 – 29,4 m³,
- 2023 – 27,7 m³,
- 2024 – 28,9 m³.

Zużycie wody utrzymuje się w ostatnich latach na mniej więcej stałym poziomie.

4.3.3. GLEBY

Gleby obszaru Partnerstwa Ziemia Opatowska są silnie zróżnicowane, co wynika przede wszystkim z budowy geologicznej oraz urozmaiconej rzeźby terenu. Obszar ten leży na pograniczu Wyżyny Sandomierskiej, Przedgórzia Łżeckiego oraz Gór Świętokrzyskich, co wpływa na mozaikowy charakter pokrywy glebowej. Najważniejszą cechą gleb tego terenu jest dominacja utworów lessowych. Pokrywa lessowa osiąga tu znaczną miąższość – średnio około 6–7 m, a lokalnie nawet do 15 m, szczególnie w okolicach Opatowa. Na lessach wykształciły się przede wszystkim gleby bardzo żyzne, sprzyjające rolnictwu, zwłaszcza uprawie zbóż i sadownictwu. W strukturze typologicznej gleb dominują gleby brunatne oraz płowe, powstałe na lessach i utworach pylastych. Charakteryzują się one dobrą strukturą, stosunkowo wysoką zawartością składników pokarmowych oraz korzystnymi warunkami wodno-powietrznymi. W dolinach rzecznych, zwłaszcza w pobliżu Wisły stanowiącej wschodnią granicę obszaru, występują mady rzeczne – gleby aluwialne o dużej żyzności, wykorzystywane intensywnie rolniczo. Na terenach bardziej wyniesionych oraz tam, gdzie pokrywa lessowa została częściowo zerodowana, pojawiają się gleby słabsze – piaszczyste i gliniaste, o niższej przydatności rolniczej. Zróżnicowanie to jest dodatkowo potęgowane przez liczne wąwozy lessowe i urozmaiconą rzeźbę terenu, które wpływają na warunki wodne i procesy erozyjne. Pod względem użytkowania dominują gleby wykorzystywane rolniczo, co wynika z ogólnie korzystnych warunków glebowych regionu. Występują tu zarówno gleby o wysokiej, jak i średniej oraz niższej przydatności rolniczej, jednak znaczący udział żyznych gleb lessowych sprawia, że obszar ten ma charakter wyraźnie rolniczy.

Podsumowując, gleby omawianego obszaru cechują się dużą różnorodnością, ale ich najważniejszym elementem są żyzne gleby lessowe, które stanowią podstawę rozwoju rolnictwa i decydują o gospodarczym charakterze regionu.

4.4.4. KLIMAT

Pod względem klimatycznym obszar objęty Partnerstwem Ziemia Opatowska podobnie jak cała Polska (poza wysokimi górami) znajduje się w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego przejściowego. Ze względu na położenie, klimat ten cechuje się wpływami wyżyn. Zgodnie z danymi Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej z wielolecia 1991-2020 parametry klimatyczne na omawianym terenie rozkładają się następująco:

- ✓ średnia temperatura stycznia: -3 - -1°C,
- ✓ średnia temperatura lipca: 18-20°C,
- ✓ średnia temperatura roczna: 8-9°C,
- ✓ średnia roczna suma opadów: 500-700 mm,
- ✓ średnia roczna długość uśonecznienia: 1800-1850 h,
- ✓ średnia liczba dni z pokrywą śnieżną: 70,
- ✓ średnia roczna liczba dni z burzą: 25-30.

4.4.5. SUROWCE MINERALNE

Zasady poszukiwania, dokumentowania oraz korzystania z kopalin regulowane są przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. 2023 poz. 633). W ustawie tej rozstrzygnięto sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów złóż poprzez wymóg ujmowania ich

w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin. Dla prawidłowego gospodarowania zasobami przyrody (tj. między innymi kopalinami) ustala się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego szczególne warunki zagospodarowania terenów. Również podjęcie działalności w zakresie wydobywania kopalin jest uzależnione przez możliwość odpowiednich zapisów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, od Rady Gminy, która podejmuje uchwały o zmianie planu oraz od społeczności lokalnej, która na tym etapie może wносить uwagi i protesty. Na terenie obszaru Partnerstwo Ziemia Opatowska znajduje się 36 udokumentowanych złóż, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 1 Zestawienie złóż kopalin występujących na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2024 r. PIG-PIB, uzupełniony o dane z [http:// geoportal.pgi.gov.pl/midas-web](http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web))

Lp.	Nazwa złoża	Rodzaj wydobywanego surowca	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby [tys. t]		Wydobycie
				Geologiczne bilansowe	Przemysłowe	
1.	Czekarzewice I - Grobla	piaski i żwiry	złożo o zasobach określonych wstępnie	12 539	-	-
2.	Lipcówka	piaski i żwiry	złożo o zasobach określonych wstępnie	10 410	-	-
3.	Cegielnia	piaski i żwiry	złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo	117	-	-
4.	Karsy	kamienie łamane i bloczne	złożo, z którego wydobyte zostało zaniechane	18 447.00	-	-
5.	Karsy	piaski kwarcowe	złożo o zasobach określonych wstępnie	3 441.00	-	-
6.	Karsy 1	kamienie łamane i bloczne	złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo	1 419.70	-	-
7.	Wlonice-Janicki 8	piaski i żwiry	złożo, z którego wydobyte zostało zaniechane	58	-	-
8.	Brzozowa	wapienie i margle	złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo	117 822.00	-	-
9.	Gliniany-Duranów	wapienie i margle	złożo eksploatowane	679 096.15	130 845.99	3 479.52

Prognoza oddziaływania na środowisko dokumentu pn. „Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska”

10.	Gliniany-Stróża	wapienie i margle	złóże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	28 380.00	-	-
-----	-----------------	-------------------	---	-----------	---	---

11.	Gliniany-Stróża	wapienie i margle	złóże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	296 118.00	-	-
12.	Gliniany Stróża 1	wapienie i margle	złóże eksploatowane	3 154.26	2 686.24	98.70
	Gliniany-Stróża 2	wapienie i margle	złóże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	42 042.93	-	-
13.	Anna	wapienie i margle	złóże o zasobach określonych wstępnie	12 165.10	-	-
14.	Anna 1	wapienie i margle	złóże, z którego wydobyte zostało zaniechane	1 205.70	-	-
15.	Anna 2	wapienie i margle	złóże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	6 134.00	4 751.76	-
16.	Śródborze	piaski i żwiry	złóże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	688	688	-
17.	Julianów-Polesie	kamienie łamane i bloczne	złóże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	1 210.60	887.50	-
18.	Szymanówka	piaski i żwiry	złóże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	361	358	-
19.	Międzygórz	kamienie łamane i bloczne	złóże, z którego wydobyte zostało zaniechane	424.00	-	-
20.	Słabuszowice	kamienie łamane i bloczne	złóże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	664.00	-	-
21.	Żurawniki	kamienie łamane i bloczne	złóże, z którego wydobyte zostało zaniechane	1 650.00	-	-

22.	Leszczków	kamienie łamane i bloczne	złoże, z którego wydobyć zostało zaniechane	2 600.00	-	-
23.	Grocholice	kamienie łamane i bloczne	złoże o zasobach określonych wstępnie	38 673.00	-	-
24.	Kopiec	surowce ilaste ceramiki budowlanej	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	454	-	-
25.	Kopiec 2	kamienie łamane i bloczne	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	356.50	-	-
26.	Wymysłów	kamienie łamane i bloczne	złoże eksploatowane	10 818.00	10 809.00	987.00
27.	Wymysłów II	kamienie łamane i bloczne	złoże o zasobach określonych wstępnie	31 098.00	-	-
28.	Krępa	kamienie łamane i bloczne	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	33 715.00	19 347.00	-
29.	Sobiekurów	wapienie i margle	złoże o zasobach określonych wstępnie	74 390.00	-	-
30.	Bratkowszczyzna	wapienie i margle	złoże o zasobach określonych wstępnie	164 628.20	-	-
31.	Bratkowszczyzna	wapienie i margle	złoże o zasobach określonych wstępnie	51 646.90	-	-
32.	Bratkowszczyzna 1	kamienie łamane i bloczne	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	44 650.00	-	-
33.	Planta	kamienie łamane i bloczne	złoże, z którego wydobyć zostało zaniechane	180.00	-	-
34.	Stobiec	wapienie i margle	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	10 900.00	-	-

Prognoza oddziaływania na środowisko dokumentu pn. „Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska”

35.	Stobiec	wapienie i margle	złóże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	59 439.00	-	-
36.	Stobiec I	kamienie łamane i bloczne	złóże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	22 075.00	-	-
37.	Piskrzyn	kamienie łamane i bloczne	złóże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	26 944.00	26 820.00	-
38.	Janczyce	kamienie łamane i bloczne	złóże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	76 762.00	-	-
39.	Janczyce 1	kamienie łamane i bloczne	złóże eksploatowane	73 857.00	55 181.00	3 911.00
40.	Dziewiątłe	kamienie łamane i bloczne	złóże eksploatowane	6 609.00	3 482.41	315.40
41.	Wola Jastrzębska	kamienie łamane i bloczne	złóże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	9 727.07	4 228.77	-
42.	Wszachów I	kamienie łamane i bloczne	złóże eksploatowane	36 039.80	32 731.10	1 458.50
43.	Wszachów II	kamienie łamane i bloczne	złóże eksploatowane	24 676.20	4 856.90	57.20
44.	Wszachów III	kamienie łamane i bloczne	złóże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	28 706.00	-	-
45.	Komorniki-Smyki	kamienie łamane i bloczne	złóże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	56 989.00	-	-
46.	Komorniki 2	kamienie łamane i bloczne	złóże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	19 613.90	-	-
47.	Piórków-Zajasienie	wapienie i margle	złóże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	110.20	-	-

2) dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa uzyskała klasę A

Tab. 3 Klasy dla strefy świętokrzyskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin– klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C) (Źródło: GIOŚ)

L.p.	Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹
1	strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	A

1) dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa świętokrzyska uzyskała klasę D2

4.4.7. KLIMAT AKUSTYCZNY

Hałas pochodzący z dróg jest głównym źródłem hałasu na terenie obszaru Partnerstwa Ziemia Opatowska. Na jego poziom ma wpływ szereg czynników związanych z ruchem pojazdów i parametrami drogi, takich jak:

- natężenie ruchu związane bezpośrednio ze znaczeniem drogi w układzie komunikacyjnym,
- struktura ruchu (udział pojazdów ciężkich i hałaśliwych),
- średnia prędkość pojazdów i ich stan techniczny,
- płynność ruchu,
- rodzaj i stan nawierzchni.

Główny problem związany z występowaniem hałasu na terenie omawianego obszaru stanowią drogi krajowe i wojewódzkie o znacznym natężeniu ruchu, w tym samochodów ciężarowych, które przebiegają przez tereny o zwartej zabudowie. Drogi te to drogi krajowe nr 9, 74, 77, 79a oraz drogi wojewódzkie nr 758, 757, 744, 755. Ciągi te stanowią główną oś komunikacyjną dla ruchu samochodowego. Drogi te, a także węzły komunikacyjne, ze względu na znaczne natężenie ruchu, w tym samochodów ciężarowych, powodują trudne do wyeliminowania i stale występujące pogorszenie klimatu akustycznego. Duży wpływ na wzrost hałasu drogowego ma zły stan infrastruktury drogowej, która nie jest odpowiednio przystosowana do występującego aktualnie natężenia ruchu. Wprawdzie stan dróg cały czas się poprawia, dochodzi do modernizacji kolejnych ich odcinków, to jednak problem ten jest wciąż znaczący. Hałas drogowy jest zjawiskiem o tendencjach wzrostowych, uzależnionym od takich czynników jak:

- wskaźnik presji motoryzacji,
- gęstość sieci dróg,
- odległość terenów stale zamieszkiwanych od dróg o dużym natężeniu.

Ze względu na wzrost ilości użytkowanych pojazdów należy przyjąć, że na terenie omawianego obszaru podobnie jak w całym kraju utrzymywać się będzie tendencja wzrostowa natężenia hałasu związanego z ruchem kołowym. Trzeba jednak dodać, że wzrost natężenia hałasu nie jest wprost proporcjonalny do wzrostu natężenia ruchu samochodowego i rośnie wolniej. Wynika to głównie z poprawy jakości użytkowanych samochodów i poprawy jakości ciągów drogowych.

Hałas przemysłowy obejmuje hałas emitowany przez urządzenia i maszyny, procesy technologiczne, wyposażenie i instalacje znajdujące się na terenie niewielkich zakładów rzemieślniczych i usługowych, dźwięki pochodzące z urządzeń obiektów handlowych, urządzenia nagłaśniające w lokalach rozrywkowych, linie przesyłowe wysokiego napięcia, stacje elektroenergetycznych najwyższych napięć w związku ze stosowaniem sprzężarek do napędu łączników i transformatorów. Ze względu na lokalny charakter ograniczony głównie do najbliższego otoczenia obiektu przemysłowego, skala zagrożenia tym rodzajem hałasu jest niewielka. Dzięki zaostrzeniu przepisów związanych z powstawaniem nowych obiektów przemysłowych, takich jak potrzeba sporządzenia ocen oddziaływania na środowisko oraz kontrole i egzekucja nałożonych kar, a także ze względu na obecne systemy doboru lokalizacji nowych inwestycji, dochodzi do znacznego ograniczenia tych uciążliwości. Dodatkowo stosuje się różne sposoby na ograniczenie emisji hałasu ze źródeł przemysłowych, takie jak zwiększanie izolacyjności akustycznej ścian, stosowanie tłumików czy obudów dla urządzeń.

4.4.8. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Promieniowanie elektromagnetyczne może występować zarówno w domu, jak i w miejscu pracy czy wypoczynku. Powstaje ono w wyniku funkcjonowania zespołów sieci i urządzeń elektrycznych używanych w domach, zakładach pracy, a także wskutek działania stacji nadawczych, urządzeń energetycznych, telekomunikacyjnych, radiolokacyjnych, radionawigacyjnych, urządzeń elektromedycznych i.in. Z punktu widzenia ochrony środowiska istotne znaczenie mają urządzenia radiokomunikacji rozsiewnej umieszczone w środowisku naturalnym: stacje nadawcze radiowe, telewizyjne i telefonii komórkowej, gdyż emitują one do środowiska fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości. Najważniejsze elementy wpływające na zmianę natężenia pola elektromagnetycznego, jakie odnotowuje się w środowisku na terenie omawianego obszaru to:

- linie energetyczne WN,
- linie energetyczne NN.

Do punktowych źródeł pól elektromagnetycznych mogących mieć ujemny wpływ na jakość środowiska na terenie Partnerstwa zaliczyć należy także:

- bazowe stacje telefonii komórkowej,
- urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne w zakładach przemysłowych, ośrodkach medycznych, będące w dyspozycji policji i straży pożarnej, a także urządzenia mogące oddziaływać w skali domowej, np. niesprawne kuchenki mikrofalowe.

Ze względu na brak dokładnej inwentaryzacji znaczących źródeł pól elektromagnetycznych, jak i powszechnych pomiarów pól elektromagnetycznych, uniemożliwione jest dokładne określenie stopnia zagrożenia i sposobów ograniczenia uciążliwości. Dochodzi do tego zwiększona emisja promieniowania elektromagnetycznego w wyniku wzrostu zapotrzebowania na usługi radiokomunikacji.

4.4.9. ZASOBY PRZYRODNICZE

Na terenie obszaru Partnerstwo Ziemia Opatowska znajduje się następująca ilość obszarowych form ochrony przyrody:

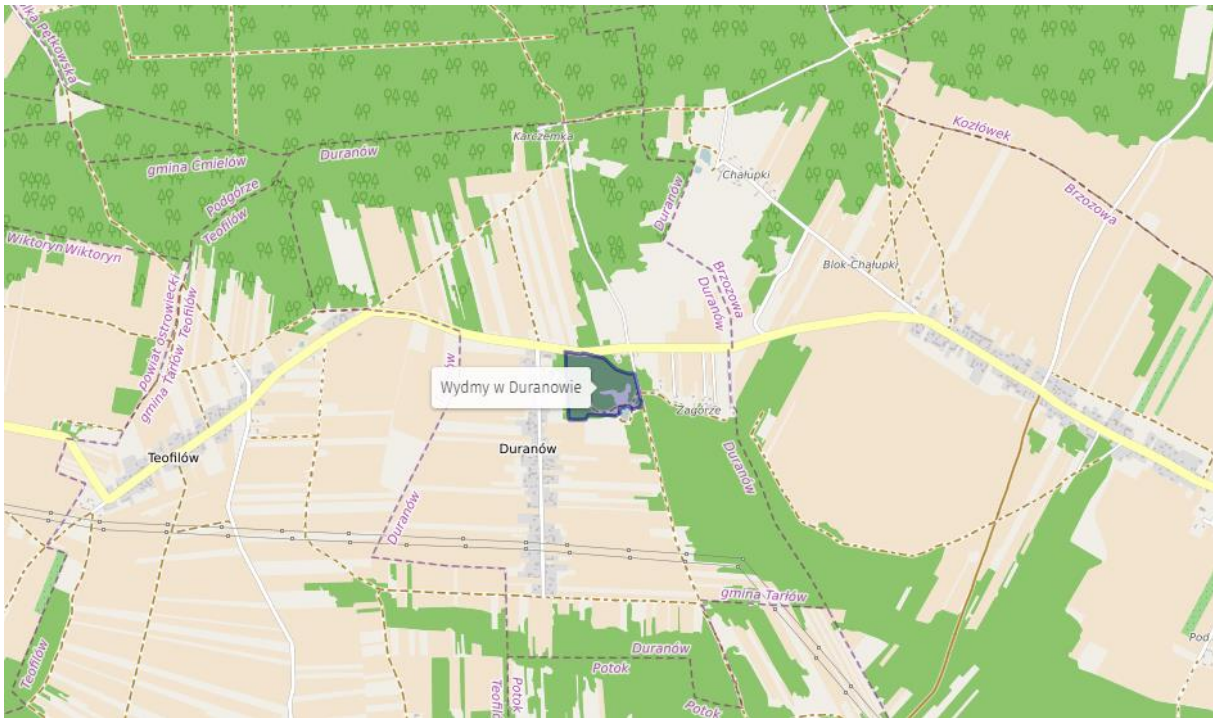
- parki narodowe – 0 obszarów,
- rezerваты przyrody – 0 obszarów (planuje się do realizacji rezerwat „Wydmy w Duranowie”),

- parki krajobrazowe – 1 obszar,
- obszary chronionego krajobrazu – 2 obszary,
- obszary Natura 2000 – 5 obszarów (4 specjalne obszary ochrony siedlisk oraz 1 obszar specjalnej ochrony ptaków),
- stanowiska dokumentacyjne – 1 obszar,
- użytki ekologiczne – 2 obszary,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – 0 obszarów,
- pomniki przyrody – 71 obiektów.

Poniżej scharakteryzowano po krótkce formy ochrony przyrody znajdujące się na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska:

REZERWATY PRZYRODY

Planowany do realizacji rezerwat „Wydm w Duranowie” - rezerwat będzie znajdował się na terenie gminy Tartów. Będzie on chronił śródlądowe wydmy z suchym borem chrobotkowym. Będzie to rezerwat florystyczny. Występują tam śródlądowe wydmy z suchym borem chrobotkowym. Liczne gatunki chronionych porostów: płucnica islandzka *Cetraia islandica*, płucnica kolczasta *Cetraria aculeata*, chrobotek reniferowy *Cladonia rangiferina*, chrobotek leśny *Cladonia arbuscula*, mąkla tarniowa *Evernia prunastri*, mąklik otrębiasty *Pseudevernia furfuracea*. W 2024 r. Klub Przyrodników w ramach projektu „Rezerваты przyrody - czas na come back” opracował listę terenów do objęcia ochroną rezerwatową tzw. shadow list. Na polecenie Minister Klimatu i Środowiska Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach weryfikuje poszczególne obiekty. Na wyżej wymienionej liście na terenie gminy Imielno ujęty został rezerwat o proponowanej nazwie: „Dolina Kruczki”. Ze względu na prawdopodobieństwo powstania na tym obszarze rezerwatu, który jest wysoką rangą formą ochrony przyrody, stwierdza się, że na tym obszarze nie będą prowadzone żadne działania inwestycyjne.

Rys. 10 Lokalizacja planowanego rezerwatu Wydmy w Duranowie (źródło: <https://kp.org.pl/pl/rezerваты-przyrody-czas-na-comeback/projektowane-i-proponowane-rezerваты/województwo-swiętokrzyskie>)

PARKI KRAJOBRAZOWE

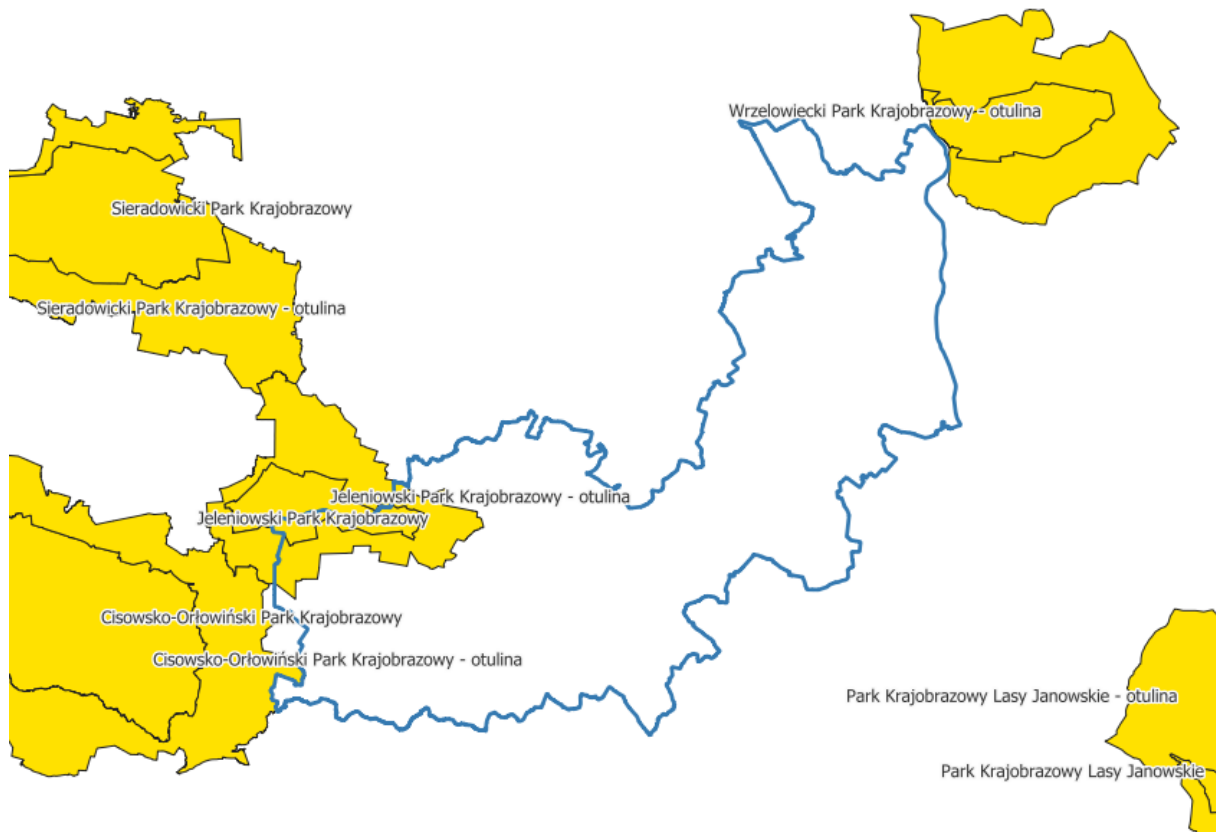
Jeleniowski Park Krajobrazowy - położony jest na terenie powiatów ostrowieckiego, kieleckiego i opatowskiego (zajmującego obszar Partnerstwa Ziemia Opatowska). Znajduje się w mezoregionie Góry Świętokrzyskie. Utworzony został w roku 1988. Obecnie posiada on powierzchnię wynoszącą 4218,2 ha. Nie obowiązuje dla niego plan ochrony. Cele ochrony parku to:

- zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory, fauny i grzybów;
- zachowanie różnorodności geologicznej, w tym obszarów występowania rzeźby lessowej;
- racjonalne wykorzystanie zasobów złóż kopalin;
- zachowanie populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową;
- zachowanie siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- zachowanie układów i obiektów zabytkowych, a także licznych miejsc pamięci narodowej;
- preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu;
- zachowanie wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych;

- zachowanie istniejących punktów i ciągów widokowych;
- ograniczanie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz.

Głównym elementem krajobrazowym parku są lasy. Stanowią 64% powierzchni Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego. Drzewostan w znacznej mierze składa się z buków *Fagus sylvatica* i jodeł *Abies alba*. Bogata roślinność to m.in. 700 dziko rosnących gatunków roślin naczyniowych, z których 21 to gatunki rzadkie i zagrożone wyginięciem. Spotkać tu można skrzyp olbrzymi *Equisetum telmateia*, tojad *Aconitum* sp., widłaki *Lycopodium* sp., rojnik pospolity *Jovibarba globifera*, podkolan biały *Platanthera bifolia*, lilie złotogłów *Lilium martagon*, paprotnik kolczysty *Polystichum aculeatum*, miodunka miękkowłosa *Pulmonaria mollis* oraz oman szorstki *Inula hirta*. W celu ochrony wielu z nich w granicach parku utworzono rezerwaty - Szczytniak, Małe Gołoborze, Góra Jeleniowska. Poza tym kilka drzew objęto ochroną w formie pomników przyrody. Spośród zamieszkujących teren parku zwierząt wiele jest objętych ochroną gatunkową. Występują tam takie gatunki jak m.in. jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, jaszczurka żyworodna *Zootoca vivipara*, padalec *Anguis fragilis*, żmija zygzakowata *Vipera berus*, traszki, rzekotka drzewna *Hyla arborea*, nietoperze (karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, nocek wąsatek *Myotis mystacinus*), łasica *Mustela nivalis*, popielica *Glis glis*, badylarka *Micromys minutus*, myszołów *Buteo buteo*, jastrząb gołębierz *Accipiter gentilis*. Poza nimi okolica jest schronieniem dla wielu gatunków owadów, także bardzo rzadkich, jak rusałka żałobnik *Nymphalis antiopa*, rusałka drzewoszek *Nymphalis xanthomelas* czy skalnik driada *Minois dryas*. Innymi osobliwościami Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego są występujące na zboczach Góry Jeleniowskiej i na Szczytniaku gołoborza. Można też napotkać na wiele miejsc świadczących o bogatym dziedzictwie kulturowym, wiele stanowisk archeologicznych związanych ze starożytnym górnictwem i hutnictwem. Wiele z nich pochodzi z czasów rzymskich i celtyckich.

Jeleniowski Park Krajobrazowy został utworzony na podstawie Uchwały Nr XXVIII/279/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach z dnia 10 czerwca 1988 r. w sprawie ustanowienia Zespołu Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich (Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 18, poz. 199 z 1988 r.). Najnowszym aktem prawnym dotyczącym omawianego parku jest Uchwała Nr XLVIII/673/18 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 17 września 2018 r. w sprawie zmiany uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr XLIX/871/14 z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. z 2018 r. poz. 3315).

Rys. 11 Lokalizacja parków krajobrazowych na tle granic Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce)

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu - znajduje się na terenie powiatów staszowskiego, sandomierskiego i opatowskiego (zajmującego obszar Partnerstwa Ziemia Opatowska). Położony jest na terenie mezoregionów Góry Świętokrzyskie, Pogórze Szydłowskie i Niecka Połaniecka. Utworzony został w roku 1996. Obecnie posiada on powierzchnię wynoszącą 31 524 ha. Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest pomiędzy dolinami Koprzywianki i Czarnej i obejmuje wschodni kraniec Gór Świętokrzyskich, Pogórze Szydłowskiego i Niecki Połanieckiej. Jest to obszar o bardzo urozmaiconej rzeźbie i silnie zalesiony; lasy stanowią ok. 55%, a użytki rolne ok. 40% powierzchni, stanowiąc lokalny ciąg ekologiczny. Wśród lasów dominują tu bory sosnowe, bory mieszane, bory trzcinikowe, łągi subkontynentalne oraz bory mieszane świeże przechodzące w grąd wysoki i świetlistą dąbrowę. Ponadto występują bory i lasy wilgotne; olsy. Wśród roślinności leśnej zdecydowanie przeważa drzewostan sosnowy, a uzupełnieniem są dęby *Quercus* sp., brzozy *Betula pendula*, jodły *Abies alba*, modrzew *Larix decidua*, olcha *Alnus* sp., buk *Fagus sylvatica*. Wiek drzewostanu bardzo zróżnicowany, przeważa drzewostan wieku 50-100 lat w obrębie lasów państwowych jak i prywatnych. W lasach prywatnych jest duży udział drzewostanu młodego w wieku poniżej 50 lat występującego na małych powierzchniach, rzędu kilku arów porastającego gleby słabszych klas i nieużytki. Również wzdłuż dolin rzek i cieków ciągną się zadrzewienia głównie olchy *Alnus* sp., topoli *Populus* sp. i wierzby *Salix* sp. Wzdłuż dróg ciągną się zadrzewienia szpalerowe, głównie lip *Tilia* sp., topoli *Populus* sp., jesionów *Fraxinus* sp. i kasztanowców *Aesculus hippocastanum*. W lasach poza skupiskami drzew znajduje się różnorodna

roślinność krzewiasta oraz bogate runo leśne. Spotykane gatunki zwierząt to: sarny *Capreolus capreolus*, jelenie *Cervus elaphus*, kuny *Martes* sp., łosie *Alces alces*, bobry *Castor fiber*, dziki *Sus scrofa*, zające *Lepus europaeus*, lisy *Vulpes vulpes*, dzikie kaczki, bażanty *Phasianus colchicus* i kuropatwy *Perdix perdix*. W wilgotnych dnach dolin rzek, cieków i oczek wodnych występują bogate florystyczne zespoły roślinności szuwarowo-bagiennej, łąkowo bagiennej i bagienno-torfowiskowej z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin i ptaków. Ponadto występują na tych terenach zbiorowiska murawowe i krzewiaste w miejscach nie przydatnych do uprawy: na ścianach wąwozów lessowych, na stromiznach zboczy oraz na bardzo płytkich glebach. Charakterystyczną roślinnością dla tego obszaru są ciepłolubne zbiorowiska kserotermiczne pochodzenia południowoeuropejskiego z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin. Siedliskami dla takich zespołów roślinnych są najczęściej suche, słoneczne zbocza wzgórz, dolin rzecznych i wąwozów, zwłaszcza o ekspozycji południowej. Gleby przeważnie płytkie, a miejscami skaliste, są zasobne w węglan wapnia CaCO_3 i dzięki temu są wybitnie ciepłe. Na siedliskach takich panują specyficzne warunki mikroklimatyczne: wysokie temperatury powietrza i gleby oraz trudności w zaopatrywaniu roślin w wodę, zwłaszcza w porze suszy letniej. Sprzyja to występowaniu gatunków o dużych wymaganiach termicznych i odpornych na deficyty wodne.

Obszar został uchwalony na podstawie Rozporządzenia Nr 1 Wojewody Tarnobrzskiego z dnia 5 stycznia 1996 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. z 1996 r, Nr 1, poz. 1). Obowiązującą podstawą prawną dla omawianej formy ochrony przyrody jest Uchwała Nr XXXV/624/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 roku dotycząca wyznaczenia Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. z 2013 r. poz. 3316).

Jeleniowski Obszar Chronionego Krajobrazu - znajduje się na terenie powiatów ostrowieckiego, kieleckiego i opatowskiego (zajmującego obszar Partnerstwa Ziemia Opatowska). Położony jest na terenie mezoregionów Góry Świętokrzyskie i Wyżyna Sandomierska. Utworzony został w roku 2001. Obecnie posiada on powierzchnię wynoszącą 10 638 ha. Obszar Chronionego Krajobrazu stanowiący otulinę parku krajobrazowego obejmuje głównie tereny użytkowane rolniczo i obszary zurbanizowane. Użytki rolne zajmują 79% ogólnej powierzchni, lasy tylko 11%. Otulina to obszar charakteryzujący się ogromnymi walorami przyrodniczo krajobrazowymi. Ustanowiono tu piękny krajobrazowo a jednocześnie posiadający wyjątkową wartość naukową i dydaktyczną (ze względu na przyrodę nieożywioną) rezerwat geologiczny "Wąwóz w Skałach"- występujące tu naturalne murawy i zarośla kserotermiczne porastają zbocza wąwozów z wychodniami skał dewońskich. Podobne zespoły roślinności kserotermicznej występują na obszarach krasowych w okolicach Łagowa i Piotrowa. Na obszarze otuliny spotkać można także pojedyncze obiekty przyrodnicze chronione w formie pomników przyrody. Spośród czterech zarejestrowanych na tym obszarze trzy to pomniki przyrody ożywionej (dęby *Quercus* sp., topole białe *Populus alba*), zachowane na terenie dawnych parków podworskich w Grzegorzowicach i Czajęcicach, a czwarty to obiekt przyrody nieożywionej. Obszar otuliny to teren na, którym znajduje się także wiele obiektów świadczących o bogactwie dziedzictwa kulturowego. Najcenniejszym zabytkiem architektury sakralnej jest XIV wieczny kościół w Grzegorzowicach. Do ciekawszych obiektów budownictwa świeckiego należą pozostałości zespołów małych dworów, zwykle wraz z parkami. Są to dworskie układy przestrzenne w: Czajęcicach, Grzegorzowicach, Jeleniowie, Wronowie i Mirogonowicach. Obszar został uchwalony na podstawie Rozporządzenia Nr 335/2001 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 17 października 2001 r. w sprawie utworzenia na terenach otulin parków krajobrazowych obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. z 2001 r, Nr 108, poz. 1271). Obowiązującą podstawą prawną dla omawianej formy ochrony przyrody jest Uchwała Nr XLIX/879/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 roku w sprawie Jeleniowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. z 2014 r. poz. 3153).

Rys. 12 Lokalizacja Obszarów Chronionego Krajobrazu na tle granic Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOS Kielce)

OBSZARY NATURA 2000

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Ostoja Żyznów PLH260036 - znajduje się na terenie powiatów staszowskiego, sandomierskiego i opatowskiego (zajmującego obszar Partnerstwa Ziemia Opatowska). Położony jest na terenie mezoregionów Wyżyna Sandomierska, Góry Świętokrzyskie, Pogórze Szydłowskie, Niecka Połaniecka i Nizina Nadwiślańska. Wyznaczony został w roku 2011. Obecnie posiada on powierzchnię wynoszącą 4480,03 ha. W części wschodniej geologicznym fundamentem obszaru jest przedłużenie Gór Świętokrzyskich, natomiast w kierunku wschodnim na skały paleozoiczne są nałożone osady morskie transgresji miocennej. Charakterystyczny dla obszaru krajobraz to stosunkowo płaska wyżyna lessowa, wyniesiona na wysokość 220-290 m n.p.m., z bardzo gęstą siecią dolin i wąwozów lessowych, parowów oraz wzgórz o stromych ścianach stanowiących dopełnienie doliny Koprzywianki i Kacanki, będących dominującą częścią krajobrazu. W dolinie rzeki Koprzywianki oraz jej dopływów znajdują się wychodnie starych skał z ery paleozoicznej, w tym z kambru dolnego. Rzeka miejscami meandruje stwarzając dogodne siedliska dla ekstensywnie użytkowanych łąk, rozlewisk, zastoisk oraz płątów łęgów. Rozległejsze powierzchnie zajęte zwłaszcza przez zbiorowiska łąkowe o różnym stopniu wilgotności znajdują się w dolinie rzeki Kacanki. Zbocza dolin rzecznych, wąwozów lessowych, skarpy śródpolne pokrywają murawy kserotermiczne. Dominującymi

zbiorowiskami leśnymi są bory sosnowe i mieszane, nierzadko jednak trafiają się różnego typu zbiorowiska grądowe, rozczłonkowane często głębokimi wąwozami i jarami, zwłaszcza na zboczach dolin rzecznych. Ogółem stwierdzono tu występowanie 15 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących łącznie ponad 40% obszaru. Największe znaczenie w Ostoi przedstawiają bardzo dobrze wykształcone i użytkowane ekstensywnie świeże łąki, fragmenty muraw kserotermicznych, zbiorowiska łąkowe oraz cenne różne typy grądów o wysokiej bioróżnorodności na poziomie gatunków roślin w skali regionu oraz kraju. Stwierdzono tu nagromadzenie gatunków chronionych, zagrożonych w tym dużą liczbą gatunków górskich. Na różnego typu murawach kserotermicznych występuje wiele rzadkich i zagrożonych w skali kraju gatunków, np. wiśnia karłowata *Cerasus fruticosa*, ortanta żółta *Orthanta lutea*. Bogate łąki nawęglanowe nad rzeką Kacanką sprzyjają rozwojowi populacji poczwarówki zwężonej *Vertigo angustior*. W rzece Koprzywiance występuje skójka gruboskorupowa *Unio crassus*. Ostoja jest ważna dla zachowania licznej populacji pachnicy dębowaej *Osmoderma eremita* i modraszka nausitous *Maculinea nausithous*, ten ostatni gatunek znajduje się tutaj na granicy zasięgu. Bardzo licznie występuje kumak nizinny *Bombina bombina*. Dolina Koprzywianki wraz z dopływami stanowi ważny korytarz ekologiczny o randze krajowej. Ostoja posiada także znaczne walory krajobrazowe. Przedmioty ochrony omawianego obszaru Natura 2000 to:

- siedliska:
 - siedlisko 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*,
 - siedlisko 3260 – nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*),
 - siedlisko 6120 - ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*),
 - siedlisko 6210 - murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis*, *Festucion pallentis*) – priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków,
 - siedlisko 6410 - zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
 - siedlisko 6510 - niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
 - siedlisko 7110 - torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe),
 - siedlisko 7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*),
 - siedlisko 8210 - wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis*,
 - siedlisko 9110 - kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*),
 - siedlisko 9170 - grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
 - siedlisko 9190 - kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*),

- siedlisko 91D0 - bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne
- siedlisko 91E0 - łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
- siedlisko 91F0 - łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*),
- bezkręgowce:
 - *Lycaena dispar* – czerwonończyk nieparek,
 - *Lycaena helle* – czerwonończyk fioletek - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
 - *Ophiogomphus cecilia* – trzepla zielona,
 - *Osmoderma eremita* – pachnica dębowa,
 - *Phengaris nausithous* – modraszek nausitous,
 - *Phengaris teleius* – modraszek telejus,
 - *Unio crassus* – skójka gruboskorupowa,
 - *Vertigo angustior* – poczwarówka zwężona,
 - *Vertigo moulinsiana* – poczwarówka jajowata,
- ryby i minogi:
 - *Cottus gobio* – głowacz białopłetwy,
 - *Lampetra planeri* – minóg strumieniowy,
 - *Rhodeus amarus* – różanka - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
- płazy:
 - *Bombina bombina* – kumak nizinny,
- ssaki:
 - *Barbastella barbastellus* – mopek zachodni - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
 - *Castor fiber* – bóbr europejski - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
 - *Lutra lutra* – wydra europejska - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie.

Obszar został ustanowiony Decyzją komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010/ 9669) (2011/64/UE). Obszar posiada plan zadań ochronnych.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Ostoja Jeleniowska PLH260028 - znajduje się na terenie powiatów ostrowieckiego, kieleckiego i opatowskiego (zajmującego obszar Partnerstwa Ziemia Opatowska). Położony jest na terenie mezoregionu Góry Świętokrzuskie. Wyznaczony został w roku 2011. Obecnie posiada on powierzchnię wynoszącą 3589,24 ha. Obszar obejmuje fragment drugiego co do wysokości pasma Gór Świętokrzyskich - pasma Jeleniowskiego, będącego przedłużeniem na wschód pasma Łysogórskiego. Ułożone jest ono równoleżnikowo, zbudowane z odpornych na wietrzenie skał kambryjskich, w całości pokryte lasami. W skład obszaru wchodzi wzniesienia: Góra Jeleniowska (535 m n.p.m), Szczytniak (553,7 m n.p.m), i Góra Wesołówka (468,6 m n.p.m). Wierzchowiny mają wyrównane powierzchnie z łagodnymi spadkami. Charakterystycznym elementem pasma są występujące na zboczach rumowiska piaskowców kwarcytowych, tzw. gołoborza, największe z nich objęte są ochroną rezerwatową. Stoki porozcinane są licznymi dolinkami, w niektórych znajdują się źródła dające początek potokom. Podnóża pokrywa materiał zmyty ze stoków i warstwa lessu. Ostoja zdominowana jest przez lasy bukowo-jodłowe (żyźne i kwaśne buczyny, wyżynne bory jodłowe) rzadziej grądy i łęgi, sporadycznie występują niewielkie płaty łąk ekstensywnie użytkowanych. Na terenie obszaru występują też dobrze wykształcone piargi i gołoborza krzemianowe. Celem ochrony tego obszaru jest zabezpieczenie naturalnego lasu o charakterze górskim na niżu z obecnością gatunków chronionych i górskich (w przypadku wprowadzenia właściwych sposobów ochrony ekosystemów leśnych jest wysoce prawdopodobne spontaniczne odtworzenie się swoistej lasom naturalnym zoocenozy bezkręgowców, dzięki bezpośredniej bliskości Świętokrzyskiego Parku Narodowego i istnieniu potencjalnych dróg migracji fauny z jego obszaru). Przedmioty ochrony omawianego obszaru Natura 2000 to:

- siedliska:
 - siedlisko 6510 – niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
 - siedlisko 8150 – środkowoeuropejskie wyżynne piargi i gołoborza krzemianowe,
 - siedlisko 9110 – kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*),
 - siedlisko 9130 - żyźne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*),
 - siedlisko 9170 - grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
 - siedlisko 9180 - jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*),
 - siedlisko 91E0 - łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
 - siedlisko 91F0 – łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*),
 - siedlisko 91P0 - wyżynny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*),

- bezkręgowce:
 - *Lycaena dispar* – czerwończyk nieparek,
- ssaki:
 - *Castor fiber* – bóbr europejski - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
 - *Lutra lutra* – wydra europejska - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie.

Obszar został ustanowiony Decyzją komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669 (2011/64/UE)). Obszar posiada plan zadań ochronnych.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Dolina Kamiennej PLH260019 - znajduje się na terenie powiatów ostrowieckiego, lipskiego i opatowskiego (zajmującego obszar Partnerstwa Ziemia Opatowska). Położony jest na terenie mezoregionów Przedgórze Iłżeckie, Wyżyna Sandomierska, Małopolski Przełom Wisły. Wyznaczony został w roku 2011. Obecnie posiada on powierzchnię wynoszącą 2586,45 ha. Większość obszaru pokrywają łąki i zarośla, po około jednej piątej zajmują siedliska rolnicze i lasy mieszane. Lasy liściaste i iglaste pokrywają niewielką część ostoi. Ostoję stanowi rozległa dolina Kamiennej, która jest klasyczną równiną denudacyjną, której wysokości absolutne rzadko przekraczają 200 m. Od Ćmielowa Kamienna wykorzystuje zagłębienie uskoku i płynie w kierunku północnym. Na tym odcinku tworzy ona dwa malownicze przełomy, jeden w Podgrodziu, a drugi w Bałtowie. Dla tego fragmentu charakterystyczne są strome lessowe lub wapienne krawędzie urozmaicone przez liczne odsłonięcia skał wapiennych, wąwozy, jaskinie lub jary. Obszar zbudowany jest ze skał wapiennych stanowiących obrzeże mezozoiczne Gór Świętokrzyskich, z utworów środkowej i górnej jury oraz skał kredowych, cechuje się znacznymi wyniosłościami, schodzącymi stromymi krawędziami w dolinę rzeki. Dolina rzeki jest rozległa, podlega zalewom. Obfituje w starorzecza i zastoiska. W dolinie dominują rozległe ekstensywnie użytkowane łąki o zmiennym uwilgotnieniu, a także łąki, zarośla wierzbowe, trafiają się także torfowiska niskie. Krawędzie i zbocza doliny zajęte są przez dobrze wykształcone murawy kserotermiczne. Obszar dodatkowo urozmaicają wydmy i liczne leje krasowe. Od północnego przełomu Kamienna skręca w kierunku północnym i uchodzi do Wisły. Obszar ma silnie zróżnicowaną i bogatą roślinność. Związane jest to z dużym urozmaicheniem podłoża skalnego, rzeźby, gleb, a także działalnością ludzką. Na siedliskach oligotroficznym, piaszczysto-ilastym dominują świeże bory sosnowe i bory mieszane. Na glebach lessowych, zwłaszcza na zboczach doliny Kamiennej zachowały się fragmentarycznie żywe grądowe lasy liściaste z rzadkimi i prawnie chronionymi roślinami takimi jak: tojad mołdawski *Aconitum moldavicum*, tojad dzióbaty *Aconitum variegatum*, ułódka leśna *Memoremea scorpioides*, groszek wschodniokarpacki *Lathyrus laevigatus*. Dużą wartość przyrodniczą przedstawiają rezerваты leśne: Modrzewie, Ulów, Lisiny Bodzechowskie. Ogółem stwierdzono tu występowanie 13 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących łącznie ponad 42% obszaru. Do najcenniejszych należą murawy kserotermiczne, w tym szczególnie naskalne oraz ostnicowe, z wieloma cennymi i zagrożonymi gatunkami (np. turzyca stopowata *Carex pediformis*, ostnica powabna *Stipa pulcherrima*, ostnica Jana *Stipa joannis*, kosaciec bezlistny *Iris aphylla*), łąki o różnym stopniu uwilgotnienia, grądy oraz starorzecza, a także niewielkie fragmenty łęgowych lasów dębowo-wiązowo-jesionowych. Znaczenie obszaru podnosi zdecydowanie fakt, iż występuje tu jedna z najliczniejszych i dosyć stabilnych w Polsce populacji obuwika pospolitego. Występują tutaj gatunki zwierząt z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej: mopek *Barbastella* sp., nocek duży *Myotis myotis*, bóbr europejski *Castor fiber*, wydra europejska *Lutra lutra*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, kumak nizinny *Bombina bombina*, boleń *Aspius*

aspius, trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, modraszek telejus *Phengaris teleius*, czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar* i pachnica dębowa *Osmoderma eremita*. Dla tego ostatniego gatunku planowana ostoja jest szczególnie ważna, gdyż chroni ona dwa bardzo dobrze zachowane i o naturalnym charakterze stanowiska (Lisiny Bodzechowskie i Ulów). Podobne znaczenie ostoja ma dla nocka dużego (w Rudzie Kościelnej kolonia rozrodcza licząca około 300 osobników). Populacje kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej charakteryzują się dużą liczebnością. Naturalny charakter rzeki i występujące rozlewiska na utworach węglanowych wapieni jurajskich znajdujące się pomiędzy Ostrowcem a Ćmielowem stanowią dogodne siedliska dla występowania mięczaków. Na płaskiej powierzchni spokojny nurt rzeki utrwalił drobne oczka wodne i dominujące zawodnione rozlewiska z turzycami i pałką wodną. Są to bardzo dobre warunki dla takich gatunków jak poczwarówka zwężona *Vertigo angustior* i poczwarówka jajowata *Vertigo moulinsiana*. Dolina Kamiennej jest miejscem lęgów: orlika krzykliwego *Clanga clanga*, krwawodzioba *Tringa totanus*, bekasa kszuka (kszyka) *Gallinago gallinago*, derkacz *Crex crex* i wodnika zwyczajnego *Rallus aquaticus*. Na otaczających dolinę murawach kserotermicznych licznie występuje: smukwa kosmata *Scolia hirta*, modliszka zwyczajna *Mantis religiosa* i gniewosz plamisty *Coronella austriaca*. Należy podkreślić, że Dolina Kamiennej stanowi ważny korytarz ekologiczny o randze krajowej. Ostoja posiada także znaczne walory krajobrazowe, zwłaszcza w odcinkach przełomowych doliny Kamiennej z licznymi odsłonięciami skalnymi, jaskiniami oraz głębokimi wąwozami (źródło: <http://www.ine.eko.org.pl>). Przedmioty ochrony omawianego obszaru Natura 2000 to:

- siedliska:
 - siedlisko 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*
 - siedlisko 6210 - murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis, Festucion pallentis*)
 - siedlisko 6410 - zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)
 - siedlisko 6510 – niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
 - siedlisko 8310 - jaskinie nieudostępnione do zwiedzania
 - siedlisko 9170 - grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*),
 - siedlisko 91E0 - łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
 - siedlisko 91F0 – łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*),
 - siedlisko 91I0 - dąbrowy ciepłolubne (*Quercetalia pubescenti-petraeae*)
- rośliny:
 - *Cypripedium calceolus* – obuwik pospolity,
- bezkręgowce:
 - *Lycaena dispar* – czerwonończyk nieparek,

- *Ophiogomphus cecilia* – trzepla zielona,
- *Osmoderma eremita* – pachnica dębowa,
- *Phengaris teleius* – modraszek telejus,
- *Vertigo angustior* – poczwarówka zwężona,
- *Vertigo moulinsiana* – poczwarówka jajowata,
- ryby:
 - *Aspius aspius* – boleń,
- płazy:
 - *Bombina bombina* – kumak nizinny,
 - *Triturus cristatus* – traszka grzebieniasta,
- ssaki:
 - *Barbastella barbastellus* – mopek zachodni - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
 - *Castor fiber* – bóbr europejski,
 - *Lutra lutra* – wydra europejska,
 - *Myotis myotis* – nocek duży.

Obszar został ustanowiony Decyzją komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE). Obszar posiada plan zadań ochronnych.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045 - znajduje się na terenie trzech województw: świętokrzyskiego lubelskiego i mazowieckiego. W województwie świętokrzyskim obejmuje on fragment gmin Zawichost w powiecie Sandomierskim oraz Ożarów i Tarłów w powiecie opatowskim. Ożarów i Tarłów wchodzi w skład Partnerstwa Ziemia Opatowska. Położony jest na terenie mezoregionów Nizina Nadwiślańska, Małopolski Przełom Wisły, Przedgórze Iłżeckie, Wzniesienia Urzędowskie, Równina Radomska, Równina Bełżycka, Płaskowyż Nałęczowski. Wyznaczony został w roku 2009. Obecnie posiada on powierzchnię wynoszącą 15 170,88 ha. Obszar obejmuje przełomowy odcinek doliny Wisły, od ujścia Sanny powyżej Annopola do miasta Puławy. Dolina Wisły posiada dużą wartość przyrodniczą, ponieważ jest jedną z niewielu dużych rzek w Europie, które zachowały się w stanie względnie naturalnym. W dolinie Wisły występują liczne starorzecza, łąchy i zastoiska, piaszczyste wyspy oraz namuliska. Tereny te porastają rozległe zarośla wierzbowe oraz gdzieś tam płaty łągów nadrzecznych. Część koryta rzeki jest obwałowana, a obszar międzywala zajęty jest przez zarośla wierzbowe i łąki. W górnym biegu rzeki występują strome, wapienne i lessowe skarpy wznoszące się nawet do 90 m ponad doliną Wisły. Na stokach tych występują cenne murawy ciepłolubne, zwane murawami kserotermicznymi. Na terenie ostoi stwierdzono 10 rodzajów siedlisk cennych

z europejskiego punktu widzenia, które zajmują w sumie 24% powierzchni ostoi. Największą powierzchnię zajmują użytkowane ekstensywnie łąki (11%) oraz lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe (4%). Obszar ten obejmuje fragment ostoi ptaków wodno-błotnych o randze europejskiej, ważnej zarówno dla gatunków łęgowych, jak i migrujących. Spośród cennych dla UE gatunków ptaków występują tu: czapla biała *Ardea alba*, czapla nadobna *Egretta garzetta*, bocian czarny *Ciconia nigra*, bielik *Haliaeetus albicilla*, kulon *Burhidus oedicnemus*, mewa czarnogłowa *Ichthyaetus melanocephalus* oraz rybitwa wielkodzioba *Hydroprogne caspia*. Ostoja jest również siedliskiem żółwia błotnego *Emys orbicularis* oraz kilku cennych dla przyrody europejskiej gatunków ryb m.in. kozy *Cobitis taenia*, różanki *Rhodeus amarusi* piskorza *Misgurnus fossilis*. Dolina Wisły uważana jest za korytarz ekologiczny rangi europejski, który umożliwia przemieszczanie się wielu gatunków zwierząt i roślin. Przedmioty ochrony omawianego obszaru Natura 2000 to:

- siedliska:
 - siedlisko 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaea*, *Potamogeton*,
 - siedlisko 3270 - zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubrum* p.p. i *Bidens* p.p.,
 - siedlisko 6120 - ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koeleria glauca*),
 - siedlisko 6430 - ziołorośla górskie (*Adenostylis alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvulalia sepium*),
 - siedlisko 6440 - łąki selernicowe (*Cnidium dubium*),
 - siedlisko 6510 - niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
 - siedlisko 9170 - grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*).
 - siedlisko 91E0 - łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum alba-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnus glutinosa-incanae*) i olsy źródliskowe,
 - siedlisko 91I0 - dąbrowy ciepłolubne (*Quercetalia pubescenti-petraeae*),
- rośliny:
 - *Angelica palustris* – starodub łąkowy,
 - *Cypripedium calceolus* obuwik pospolity,
 - *Thesium ebracteatum* – leniec bezpodkwiatkowy,
- bezkręgowce:
 - *Colias myrmidone* – szlaczkoń szafraniec,
 - *Leucorrhinia pectoralis* – zalotka większa,
 - *Lycaena dispar* – czerwonończyk nieparek,

- *Ophiogomphus cecilia* – trzepla zielona,
- *Phengaris nausithous* – modraszek nausitous - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
- *Phengaris teleius* – modraszek telejus - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
- ryby:
 - *Aspius aspius* – boleń,
 - *Cobitis taenia* – koza,
 - *Misgurnus fossilis* – piskorz,
 - *Rhodeus amarus* – różanka,
- płazy:
 - *Bombina bombina* – kumak nizinny,
- gady:
 - *Emys orbicularis* – żółw błotny - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
- ssaki:
 - *Barbastella barbastellus* – mopek zachodni - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
 - *Castor fiber* – bóbr europejski,
 - *Lutra lutra* – wydra europejska - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
 - *Myotis bechsteinii* – nocek Bechsteina - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
 - *Myotis dasycneme* – nocek łydkowłosy - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
 - *Myotis myotis* – nocek duży - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie.

Obszar został ustanowiony Decyzją komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE). Obszar posiada plan zadań ochronnych.

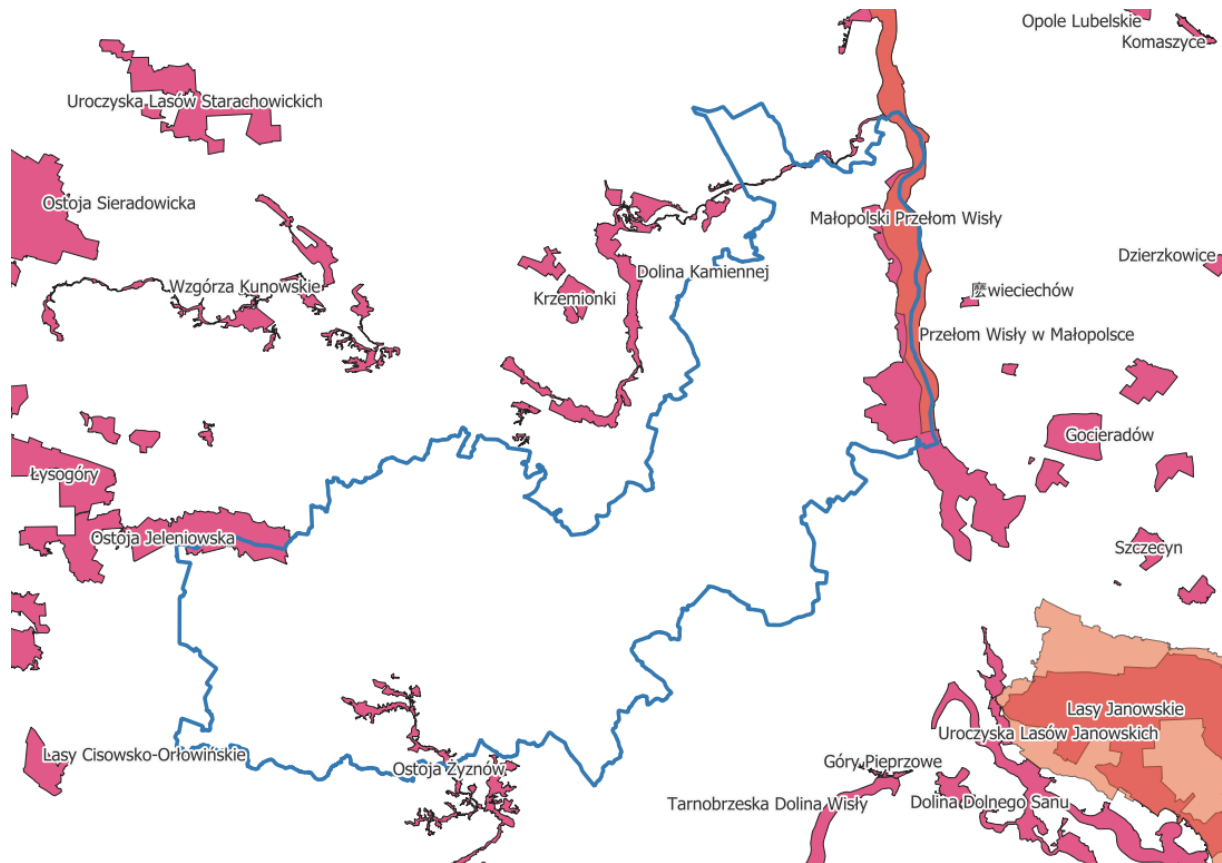
Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Małopolski Przełom Wisły PLB140006 - znajduje się na terenie trzech województw: świętokrzyskiego lubelskiego i mazowieckiego. W województwie świętokrzyskim obejmuje on

fragment gmin Ożarów i Tartów w powiecie opatowskim. Ożarów i Tartów wchodzi w skład Partnerstwa Ziemia Opatowska. Położony jest na terenie mezoregionów Małopolski Przełom Wisły, Przedgórze Łżeczkie, Wzniesienia Urzędowskie, Równina Radomska, Równina Bełżycka. Wyznaczony został w roku 2004. Obecnie posiada on powierzchnię wynoszącą 6972,78 ha. Obszar ten nie posiada planu zadań ochronnych. Obszar leży wzdłuż Wisły i charakteryzuje się wysokimi brzegami. Wśród malowniczych meandrów znajdują się liczne wyspy: nagie łachy piaszczyste lub pokryte roślinnością, wykorzystywane często jako pastwiska. Wody zajmują 32% obszaru. Brzegi rzeki i terasę zalewową zarastają zarośla wiklinowe, łąki i pastwiska (43%), lasy wierzbowo-topolowe (4%), piaszczyste plaże (4%). Teren jest użytkowany rolniczo (17% powierzchni). Obszar jest ostoją ptasią o randze europejskiej ważną dla ptaków wodno-błotnych. Przedmioty ochrony omawianego obszaru Natura 2000 to:

- ptaki:
 - *Actitis hypoleucos* – brodziec piskliwy - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
 - *Alcedo atthis* – zimmerodek,
 - *Anas clypeata* – płaskonos - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
 - *Charadrius dubius* – sieweczka rzeczna,
 - *Charadrius hiaticula* – sieweczka obrożna,
 - *Ciconia ciconia* – bocian biały - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
 - *Ciconia nigra* – bocian czarny - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
 - *Circus aeruginosus* – błotniak stawowy - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
 - *Circus pygargus* – błotniak łąkowy - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
 - *Crex crex* – derkacz - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
 - *Dendrocopos syriacus* – dzięcioł białoszyi,
 - *Haematopus ostralegus* – ostrzygojad,
 - *Lanius collurio* – gąsiorek - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
 - *Larus canus* – mewa siwa,
 - *Larus melanocephalus* – mewa czarnogłowa,
 - *Larus ridibundus* – mewa śmieszka,

- *Limosa limosa* – rycyk - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
- *Mergus merganser* – nurogęś - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
- *Philomachus pungax* – batalion - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
- *Recurvirostra avosetta* – szablodziób,
- *Sterna albifrons* – rybitwa białoczarna,
- *Sterna hirundo* – rybitwa rzeczna,
- *Sylvia nisoria* – jarzębatka - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie,
- *Tringa totanus* – krwawodziób - ze względu na stan populacji, nie jest przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000, jednak występuje na tym terenie.

Obszar został ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. 2004 nr 229 poz. 2313). Obowiązującą podstawą prawną dla omawianej formy ochrony przyrody jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. 2011, Nr 25 poz. 133). Obszar posiada plan zadań ochronnych.

Rys. 13 Lokalizacja obszarów Natura 2000 na tle Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce)

STANOWISKA DOKUMENTACYJNE

Na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska znajduje się 1 stanowisko dokumentacyjne:

- Zespół utworów geologicznych - stanowisko zostało utworzone w miejscowości Karwów w gminie Opatów, w roku 2000. Jest to formacja geologiczna. Zespół utworów geologicznych obejmuje:
 - odsłonięcie trzeciorzędowe detrytycznych wapieni oraz powierzchnię wokół odsłonięcia wyznaczoną przez promień długości 2,5 m;
 - odsłonięcie łupków kambryjskich o długości 15m w skarpie drogi prowadzącej do Źródła "Wincentego Kadłubka";
 - stożek martwicowy przy ujściu wód źródłanych do głównego koryta potoku.

Celem ochrony jest ochrona ważnego pod względem naukowym i dydaktycznym miejsca występowania formacji geologicznych. Stanowisko powstało na mocy Rozporządzenia Nr 196/2000 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 16 października 2000 r. w sprawie uznania za stanowisko dokumentacyjne (Dz. Urz. z 2000 r. Nr 60, poz. 529).

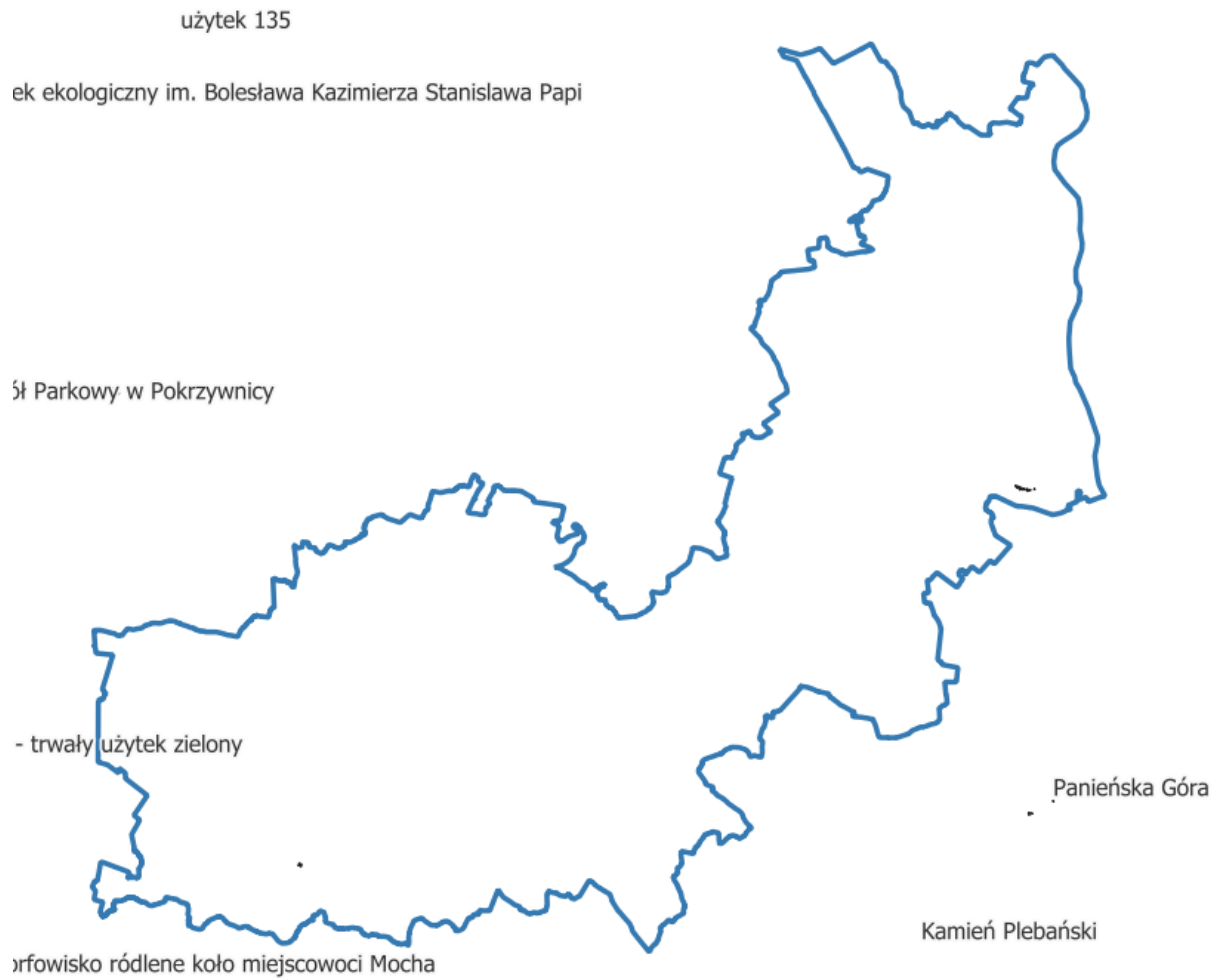

Rys. 14 Lokalizacja stanowisk dokumentacyjnych na tle Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce)

UŻYTKI EKOLOGICZNE

Na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska znajdują się 2 użytki ekologiczne: Są to:

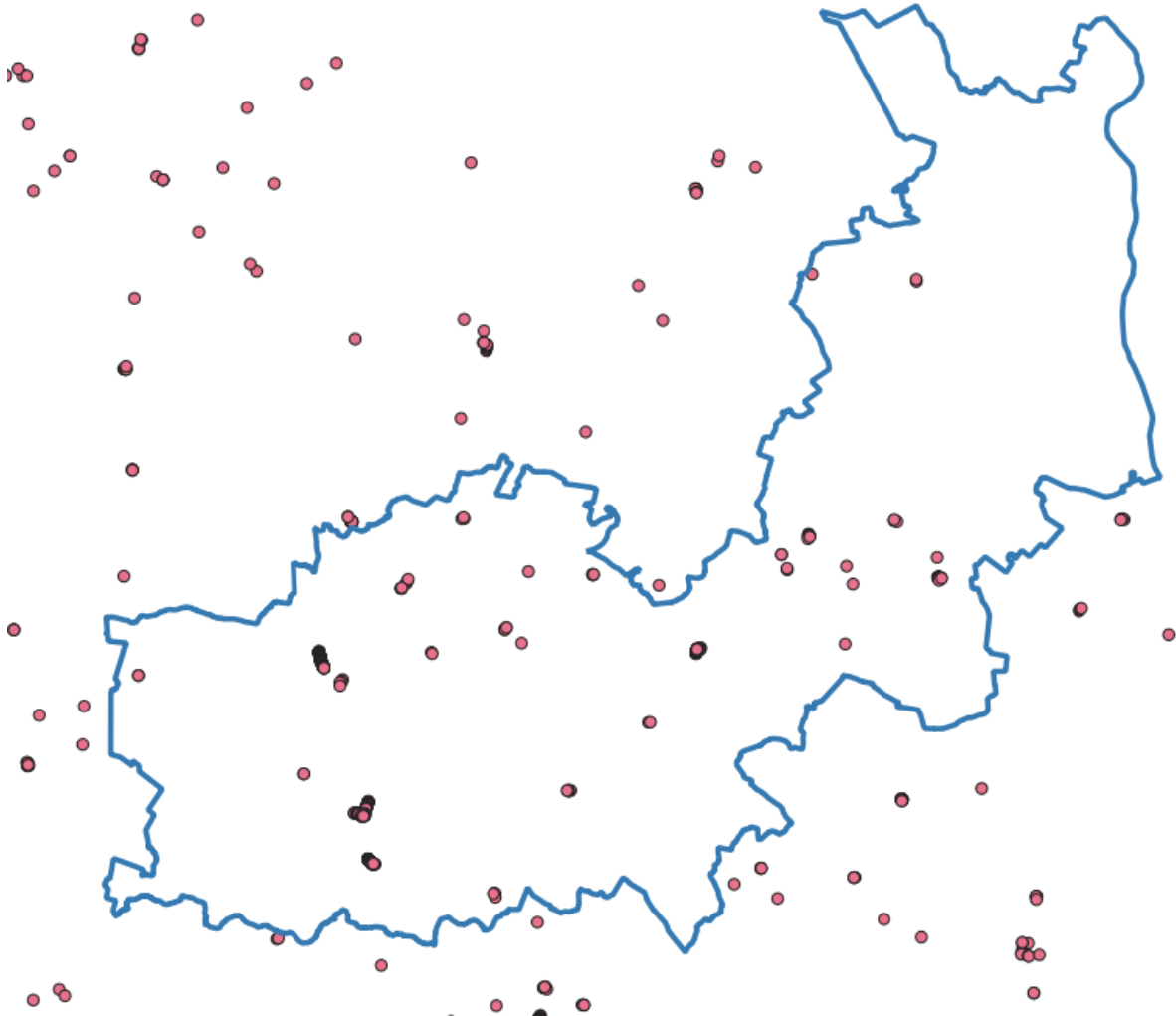
- użytk ekologiczny bez nazwy - powstał w roku 2008 na terenie pastwisk w gminie Iwaniska, ma on powierzchnię 1,78 ha. Rodzaj użytku to siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków. Wartością przyrodniczą jest ochrona stanowiska roślin gatunków chronionych – głównie storczyków. Celem ochrony jest ochrona stanowiska roślin gatunków chronionych – głównie storczyków.
- użytk ekologiczny bez nazwy - powstał w roku 1998 na terenie Ćmielowa, ma on powierzchnię 1,97 ha. Rodzaj użytku to skarpa. Wartością przyrodniczą jest zbocze wąwozu porośnięte roślinnością krzewiastą z niewielką domieszką drzew. Użytek powstał na podstawie Rozporządzenia Nr 12 Wojewody Tarnobrzskiego z dnia 7 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za użytk ekologiczny. Najnowszym aktem prawnym jest Rozporządzenie Wojewody Świętokrzyskiego Nr 19/2002 z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Z 2002 r. Nr 23, poz. 291).

Rys. 15 Lokalizacja użytków ekologicznych na tle Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce)

POMNIKI PRZYRODY

Na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska znajduje się 71 pomników przyrody. Poniżej przedstawiono mapę obrazującą lokalizację pomników przyrody na tle omawianego terenu.

Rys. 16 Lokalizacja pomników przyrody na tle granic Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce)

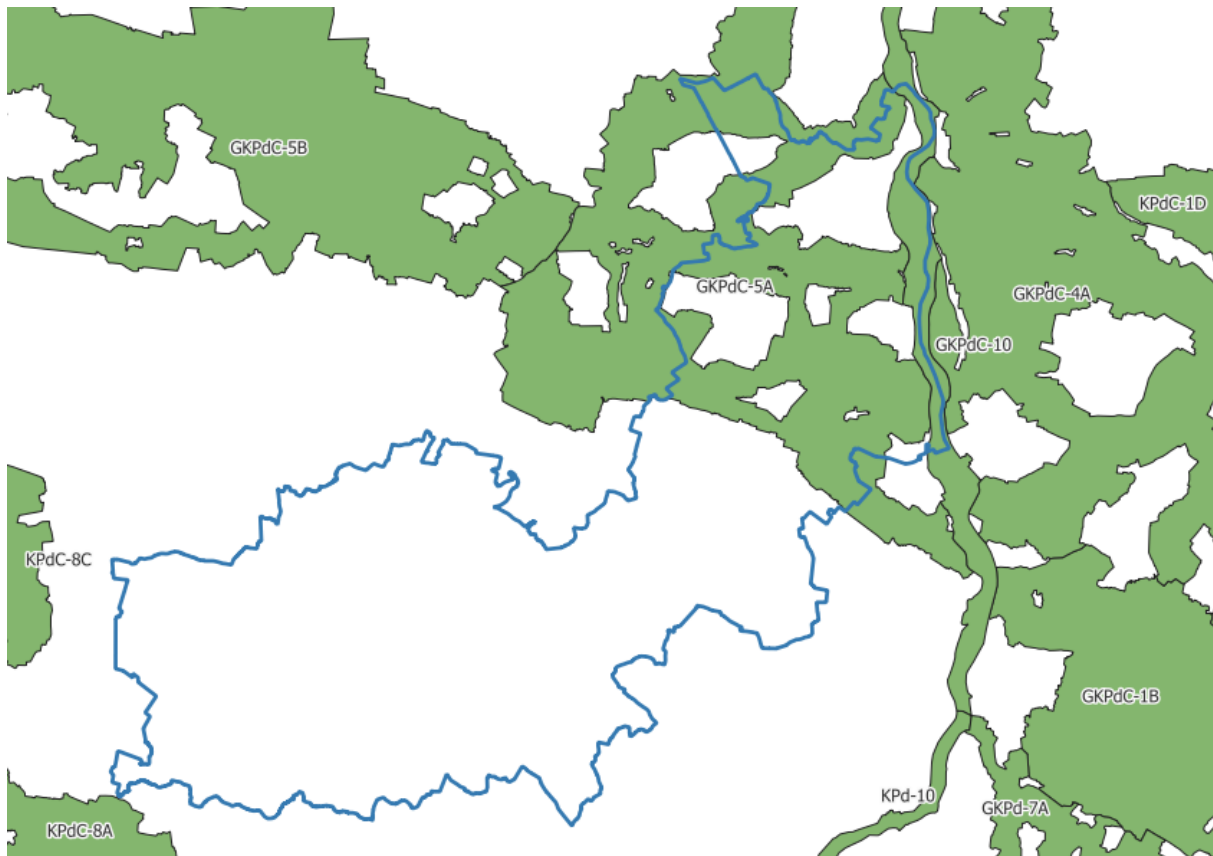
4.4.10. KORYTARZE EKOLOGICZNE

Po omówieniu powierzchniowych form ochrony przyrody warto również wspomnieć o korytarzach ekologicznych. Nie są to obszary objęte oficjalnie formą ochrony, jednak ze względu na swoją rolę są bardzo cenne przyrodniczo. Korytarze ekologiczne to tereny leśne, zakrzaczone i podmokłe z naturalną roślinnością o przebiegu liniowym (pasowym), położone pomiędzy płatami obszarów siedliskowych. Korytarze zapewniają zwierzętom odpowiednie warunki do przemieszczania się – dają możliwość schronienia i dostęp do pokarmu. Są niezwykle ważne ze względu na fragmentację środowiska (podział siedliska na małe, odizolowane od siebie płaty) wskutek działalności człowieka i przekształcenia powierzchni ziemi. Umożliwiają one przemieszczanie się organizmów oraz ich wzajemne kontakty. Są to np. doliny rzeczne, pasma górskie, prądy rzeczne. Szerokość

korytarza migracyjnego jest uzależnione od wymagań konkretnego gatunku. Korytarze ekologiczne dla prawidłowego funkcjonowania muszą być pozbawione barier ekologicznych; obecność barier utrudnia lub całkowicie hamuje przemieszczanie się gatunków, którym korytarz powinien służyć. Korytarze ekologiczne zlokalizowane są w północnej części omawianego terenu. Są tam korytarze takie jak:

- GKPdC-5A Lasy Siekierzyńskie – Dolina Wisły
- GKPdC-10 Dolina Środkowej Wisły

W przypadku lokalizacji inwestycji w ramach korytarzy ekologicznych, należy stosować podobne zasady jak w przypadku obszarowych form ochrony przyrody. Dotyczy to przede wszystkim lokalizacji ich poza stanowiskami chronionych gatunków, chronionymi siedliskami, a także tak, aby nie przecinały najważniejszych szlaków migracji. Tego typu analizy należy sporządzać każdorazowo podczas planowania konkretnych inwestycji. Przebieg krajowych korytarzy ekologicznych na tle Partnerstwa Ziemi Opatowskiej przedstawiono na poniższej mapie.

Rys. 17 Lokalizacja krajowych korytarzy ekologicznych na tle granic Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: geoserwis.gdos.gov.pl)

4.4.11. KRAJOBRAZ, ZABYTKI

Krajobraz obszaru Partnerstwa Ziemia Opatowska ze względu na położenie na wyżynach, w skład których wchodzi także Góry Świętokrzyskie, jest dość urozmaicony. Rzeźba terenu wykazuje pewną falistość, największą w południowo-zachodniej części obszaru.

Według rejestru zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego, na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska znajdują się liczne zabytki. W związku z ich znaczną ilością nie zostały one przedstawione w niniejszym dokumencie, należy jednak zaznaczyć że ww. dane są ogólnodostępne np. na stronach narodowego instytutu dziedzictwa - <http://www.nid.pl/pl/>.

4.4.12. DOBRA MATERIALNE

Dobra materialne analizowanego obszaru to przede wszystkim dobra prywatne, w postaci zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej. Dużą część zajmują tereny rolnicze, w tym sady. Do dóbr materialnych służących dobru mieszkańców zaliczyć można sieć dróg, chodników, torów, infrastrukturę elektroenergetyczną, wodno-kanalizacyjną, mosty, nadajniki telefonii komórkowej oraz internetu, a także szereg innych obiektów użyteczności publicznej.

5. POTENCJALNE ZMIANY ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU

Skala lokalna

W przypadku niezrealizowania planowanych założeń strategii, stan środowiska przyrodniczego nie ulegnie zmianie w stosunku do stanu obecnego. Wszystkie działania przewidziane do realizacji w ramach projektu strategii mają z założenia na celu poprawę jakości życia mieszkańców, jakości środowiska oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru. Każde z przedsięwzięć może powodować pewne oddziaływania na środowisko, jednak założeniem projektowym każdego z nich jest maksymalne ograniczenie tego oddziaływania. Należy podkreślić, że projekt strategii określa jedynie szerokie ramy planowanych do realizacji działań. Natomiast w dalszym toku projektowym, każde z przedsięwzięć będzie indywidualnie rozpatrywane pod względem jego zakresu. Na tej podstawie zostanie stwierdzone, czy zostało ono wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.). W przypadku takiej kwalifikacji zostanie przeprowadzona procedura wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, której częścią może być procedura oceny oddziaływania na środowisko. W toku wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, bardzo szczegółowo zostanie przeanalizowany wpływ każdej z inwestycji na wszystkie poszczególne elementy środowiska.

Skala globalna

Niezrealizowanie planowanych założeń strategii ze względu na niewielki obszar omawianego terenu oraz charakter założeń nie będzie odczuwalne w skali globalnej. Oddziaływania planowanych działań są na tyle niewielkie, że nie będą one występować ponad skalę lokalną.

6. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 ROKU O OCHRONIE PRZYRODY

Do głównych problemów ochrony środowiska na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska należy zaliczyć:

- niewystarczający stopień skanalizowania,
- niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie zrównoważonego korzystania z zasobów środowiska (lasów, wód, powietrza, krajobrazu) oraz gospodarowania odpadami w taki sposób aby działania nie pogłębiały dewastacji obszaru,
- zbyt słaba ochrona zasobów przyrodniczych,
- zbyt mała efektywność energetyczna.

Identyfikacja zagrożeń dla obszarów chronionych występujących na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska została przedstawiona w postaci poniższej tabeli.

Tab. 4 Problemy ochrony środowiska w związku z występowaniem ustawowych form ochrony przyrody

Forma ochrony przyrody	Nazwa formy ochrony	Potencjalne zagrożenie
Parki Krajobrazowe	Jeleniowski Park Krajobrazowy	• realizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko • umyślne zabijanie dziko występujących zwierząt, niszczenie ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry • likwidowanie i niszczenie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych; • dokonywanie zmian stosunków wodnych, likwidowanie, zasypywanie i przekształcanie zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno – błotnych • wylewanie gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych • prowadzenie chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową
Obszary Chronionego Krajobrazu	Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu	• zabijanie dziko występujących zwierząt, niszczenie ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry • likwidowanie i niszczenie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych; • dokonywanie zmian stosunków wodnych; • likwidowanie naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.
	Jeleniowski Obszar Chronionego Krajobrazu	• zabijanie dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry • likwidowanie i niszczenie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych • dokonywanie zmian stosunków wodnych; • likwidowanie naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych
Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO)	Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Ostoja Żywnów PLH260036	• naturalna sukcesja roślinności krzewiastej i drzewiastej • eutrofizacja • prace melioracyjne • intensywnie prowadzona gospodarka rolna

Forma ochrony przyrody	Nazwa formy ochrony	Potencjalne zagrożenie
		• erozja w lessach • odkrywki i wyrobiska po wydobyciu piasku i żwiru co zmniejsza płaty roślinności kserotermicznej • nieprawidłowa gospodarka leśna polegająca na usuwaniu drzew obumierających • silna antropopresja na terenach o charakterze parkowym • zmiana zagospodarowania terenów podmokłych lub zaprzestanie koszenia
	Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Ostoja Jeleniowska PLH260028	• intensywna gospodarka leśna, w zakres której wchodzi zarówno cięcia rębne (usuwanie drzew zanim osiągną fazę starzenia się i obumierania) jak i tzw. cięcia sanitarne (usuwanie zdecydowanej większości drzew obumierających i martwych) • zarastanie rumowisk skalnych
	Specjalny Obszar Ochrony Siedliska Dolina Kamiennej PLH260019	• zanieczyszczenie wód powierzchniowych • zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska • zamulenie • ewolucja biocenotyczna, sukcesja • eutrofizacja • zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie • modyfikowanie funkcjonowania wód • nagromadzenie materii organicznej • zaniechanie/brak koszenia • zarzucenie pasterstwa, brak wypasu • obce gatunki inwazyjne • problematyczne gatunki rodzime

Forma ochrony przyrody	Nazwa formy ochrony	Potencjalne zagrożenie
		• zmiana składu gatunkowego (sukcesja) • inne rodzaje praktyk rolniczych • niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak • melioracje i osuszanie ogólnie • zmiana sposobu uprawy • intensywne koszenie lub intensyfikacja • zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska • rekreacyjna turystyka jaskiniowa • wandalizm • tąpnięcia podziemne • usuwanie martwych i umierających drzew • regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych • zalesianie terenów otwartych • modyfikowanie funkcjonowania wód ogólnie • drogi, autostrady • drapieżnictwo • wysychanie • ścieżki, szlaki pierwsze, szlaki rowerowe • turystyka piesza • nieciągła miejska zabudowa • wędkarstwo

Prognoza oddziaływania na środowisko dokumentu pn. „Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska”

Forma ochrony przyrody	Nazwa formy ochrony	Potencjalne zagrożenie
		• nawożenie/nawozy sztuczne • odbudowa, remont budynków • zmiana temperatury • stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych • produkcja energii wiatrowej • inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka • niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak • zanieczyszczenia świetlne
	Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045	• zmiany składu gatunkowego • regulacja rzeki, równanie starorzeczy, likwidacja wysp i mielizn • eutrofizacja • kłusownictwo • intensywna penetracja ludzka terenu związana z wypoczynkiem, łowiectwem, wędkarstwem • gatunki inwazyjne • zalesianie terenów otwartych • sztuczne nawożenie • intensywne koszenie • nadmierna wycinka drzew • zmiany stosunków wodnych
Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków	Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków	• regulacja koryt rzecznych • zmiana składu gatunkowego

Prognoza oddziaływania na środowisko dokumentu pn. „Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska”

Forma ochrony przyrody	Nazwa formy ochrony	Potencjalne zagrożenie
Natura 2000 (OSOP)	Małopolski Przełom Wisły PLB140006	• nadmierna wycinka drzew • intensywna penetracja ludzka terenu związana z wypoczynkiem, łowiectwem, wędkarstwem
Stanowiska dokumentacyjne	Zespół utworów geologicznych	• brak środków finansowych na objęcie tych form właściwą pielęgnacją
Użytki ekologiczne	Dotyczy wszystkich występujących na terenie Partnerstwa	• brak środków finansowych na objęcie tych form właściwą pielęgnacją
Pomniki przyrody	Dotyczy wszystkich występujących na terenie Partnerstwa	• brak środków finansowych na objęcie tych form właściwą pielęgnacją

Poniżej przedstawiono wszystkie planowane w Strategii projekty, z podziałem na inwestycyjne oraz nieinwestycyjne. Dwa z nich: „Historia ze smakiem”, oraz „Budowa Świętokrzyskiego Centrum Przedsiębiorczości Rolniczej we Włostowie” to projekty strategiczne, pozostałe to projekty uzupełniające.

Działania nieinwestycyjne:

- Czas wolny – razem i aktywnie
- Zwinna szkoła
- Wirtualne konwersatorium
- Odpowiedzialnie dla potrzebujących

Powyższe działania są neutralne w stosunku do środowiska.

Działania inwestycyjne:

- Wzmocnienie potencjału turystycznego Powiatu Opatowskiego – projekt zakłada: stworzenie aplikacji mobilnej oraz mapy interaktywnej wszystkich atrakcji turystycznych zlokalizowanych na trasie zintegrowanego szlaku turystycznego Partnerstwa; wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/ zabytków/ obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa; uzupełnienie szlaku turystycznego w niezbędną infrastrukturę: - stworzenie miejsca stanowiącego uzupełnienie istniejącej bazy turystycznej, poprawiającego warunki do uprawiania zarówno turystyki pieszej jak i turystyki rowerowej, zapewniającego turystyce ciągłość trasy zintegrowanego szlaku turystycznego poprzez zagospodarowanie terenu przy Promenadzie w Opatowie na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa - działania mogą być realizowane na terenie obszaru chronionego krajobrazu, obszarów Natura 2000 i parku krajobrazowego. Obiekty będą zlokalizowane będą poza chronionymi siedliskami przyrodniczymi oraz stanowiskami gatunków chronionych czy też będących przedmiotami obszarów Natura 2000. Ze względu na swój charakter, realizacja takich działań nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na etapie realizacji, a wręcz przeciwnie, będą generować oddziaływanie pozytywne, wskutek tego działania walory przyrodnicze cennych miejsc, w tym objętych ochroną w ramach obszarowych form ochrony przyrody zostaną wyeksponowane, a lokalna społeczność będzie miała świadomość o konieczności ich ochrony,
- Turystyczna przystań – sentymentalny zakątek - zakłada wybudowanie budynku z przestrzenną galerią, w której prezentowane będą narzędzia oraz przedmioty i urządzenia używane w gospodarstwach domowych na terenie gminy Baćkowiec oraz ziemi opatowskiej. Obiekt będzie dostępny dla mieszkańców i turystów. Inwestycja zlokalizowana będzie poza terenem obszarowych form ochrony przyrody (poza tablicami informacyjnymi, które mogą być ewentualnie zrealizowane na terenie Jeleniowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Jeleniowska). Inwestycja będzie oddziaływać na etapie realizacji, przede wszystkim poprzez uciążliwości związane z placem budowy (hałas, zanieczyszczenia powietrza, pylenie). Należy jednak podkreślić, że będzie to działanie punktowe, a więc będzie dotyczyć bardzo niewielkiej powierzchni. Ze względu na lokalizację ograniczającą się do terenu obiektu, nie dojdzie do przekształcenia warunków siedliskowych, nie powstaną żadne bariery migracyjne. Inwestycja usytuowana będzie poza miejscami występowania cennych siedlisk przyrodniczych czy też chronionych gatunków. W przypadku omawianej inwestycji brak jest znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.

- Krzyżtopór na przestrzeni wieków od świętości baroku do nostalgii międzywojnia - zakłada wybudowanie chaty wiejskiej wraz z zagospodarowaniem otoczenia wokół niej. Inwestycja zlokalizowana będzie poza terenem obszarowych form ochrony przyrody (poza tablicami informacyjnymi, które mogą być ewentualnie zrealizowane na terenie Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i obszaru Natura 2000 Ostoja Żytnów). Inwestycja będzie oddziaływać na etapie realizacji, przede wszystkim poprzez uciążliwości związane z placem budowy (hałas, zanieczyszczenia powietrza, pylenie). Należy jednak podkreślić, że będzie to działanie punktowe, a więc będzie dotyczyć bardzo niewielkiej powierzchni. Ze względu na lokalizację ograniczającą się do terenu obiektu, nie dojdzie do przekształcenia warunków siedliskowych, nie powstaną żadne bariery migracyjne. Inwestycja usytuowana będzie poza miejscami występowania cennych siedlisk przyrodniczych czy też chronionych gatunków. W przypadku omawianej inwestycji brak jest znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Inwestycja nie spowoduje zajęcia cennych siedlisk przyrodniczych czy też miejsc występowania chronionych gatunków,
- Utworzenie centrum tradycji, turystyki i kultury w budynku zabytkowego zboru ariańskiego w Ublinku – zakłada: adaptację zabytkowego zboru ariańskiego, wpisanego do rejestru zabytków nieruchomych woj. Świętokrzyskiego oraz otaczającego go terenu i utworzenie centrum tradycji, turystyki i kultury - miejsca, które połączy historię z nowoczesnością oferując zwiedzającym zapoznanie się ze śladami arian na terenie gminy Lipnik; wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie. Inwestycja zlokalizowana będzie poza terenem obszarowych form ochrony przyrody (poza tablicami informacyjnymi, które mogą być ewentualnie zrealizowane na obszarze Natura 2000 Ostoja Żytnów). Inwestycja będzie oddziaływać na etapie realizacji, przede wszystkim poprzez uciążliwości związane z placem budowy (hałas, zanieczyszczenia powietrza, pylenie). Należy jednak podkreślić, że dotyczy to terenu budynku, a więc bardzo niewielkiej powierzchni. Ze względu na lokalizację ograniczającą się do terenu budynku, nie dojdzie do przekształcenia warunków siedliskowych, nie powstaną żadne bariery migracyjne. W przypadku omawianej inwestycji brak jest znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Inwestycja nie spowoduje zajęcia cennych siedlisk przyrodniczych czy też miejsc występowania chronionych gatunków,
- Rewitalizacja zbiornika wodnego w Zochcinku, budowa witaczy przy obwodnicy Opatowa – zakłada: wykonanie ciągów pieszych i pieszo-jezdných, wiaty MOR, oświetlenia, remontu istniejącego budynku sanitariatów, montażu ławek, koszy na śmieci, stojaków rowerowych, zestawów narzędziowych naprawy rowerów, wymianie części istniejących nawierzchni utwardzonych; wykonanie i umiejscowienie witaczy przy wjazdach i skrzyżowaniach zlokalizowanych w ciągu budowanej obwodnicy Opatowa; wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji. Inwestycja zlokalizowana będzie poza terenem obszarowych form ochrony przyrody (poza tablicami informacyjnymi, które mogą być ewentualnie zrealizowane na obszarze Natura 2000 Ostoja Żytnów). Inwestycja będzie oddziaływać na etapie realizacji, przede wszystkim poprzez uciążliwości związane z placem budowy (hałas, zanieczyszczenia powietrza, pylenie). Należy podkreślić, że będą to prace o niewielkiej uciążliwości, związane głównie z realizacją małej infrastruktury wokół zbiornika. Na terenach tych brak jest cennych siedlisk przyrodniczych i chronionych gatunków zwierząt,
- Gmina Ożarów z innej perspektywy – zakłada: budowę 9 szt. MOR-ów wraz z infrastrukturą towarzyszącą na szlaku turystycznym: Gliniany, Śródborze, Zawada, Janików, Jakubowice, Maruszów, Biedrzyków, Nowe, Lasocin; wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic

informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji. Część inwestycji znajdować się będzie na obszarze Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce. Obiekty będą zlokalizowane poza chronionymi siedliskami przyrodniczymi oraz stanowiskami gatunków chronionych czy też będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000. Ze względu na swój charakter, realizacja takich działań nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na etapie realizacji ani eksploatacji, będą to obiekty niewielkie i punktowe, niewpływające znacząco na środowisko. Na terenie obszaru Natura 2000 Małopolski Przełom Wisły mogą być ewentualnie zrealizowane tablice informacyjne),

- Sadowie – Śladami Smaków i Tradycji – zakłada utworzenie dwóch przestrzeni, galerii, w których prezentowane będą narzędzia oraz przedmioty i urządzenia używane w gospodarstwach domowych na terenie gminy Sadowie oraz ziemi opatowskiej. Zakłada się stworzenie przestrzeni wystawowej poświęconej lokalnej twórczości ludowej, która mogłaby obejmować wyroby rzemieślnicze, kulinarne, fotografie, dokumenty oraz prace związane z tradycjami regionu. Obiekty będą dostępne dla turystów. Inwestycja zlokalizowana będzie poza terenem obszarowych form ochrony przyrody (poza tablicami informacyjnymi, które mogą być ewentualnie zrealizowane na terenie Jeleniowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Jeleniowska). Inwestycja będzie oddziaływać na etapie realizacji, przede wszystkim poprzez uciążliwości związane z placem budowy (hałas, zanieczyszczenia powietrza, pylenie). Należy jednak podkreślić, że dotyczy to terenu budynku, a więc bardzo niewielkiej powierzchni. Ze względu na lokalizację ograniczającą się do terenu budynków, nie dojdzie do przekształcenia warunków siedliskowych, nie powstaną żadne bariery migracyjne. W przypadku omawianej inwestycji brak jest znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Inwestycja nie spowoduje zajęcia cennych siedlisk przyrodniczych czy też miejsc występowania chronionych gatunków,
- Budowa miejsc obsługi rowerów (MOR-ów) na terenie Gminy Tartów – zakłada budowę MOR z infrastrukturą towarzyszącą w Duranowie, Teofilowie oraz Tadeuszowie bezpośrednio przy drodze powiatowej Nr 1522T relacji Teofilów-Brzozowa-Słupia Nadbrzeżna; wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji. Inwestycja zlokalizowana będzie poza terenem obszarowych form ochrony przyrody (poza tablicami informacyjnymi, które mogą być ewentualnie zrealizowane na obszarach Natura 2000 Dolina Kamiennej, Natura 2000 Małopolski Przełom Wisły oraz Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce). Obiekty będą zlokalizowane poza cennymi siedliskami przyrodniczymi oraz stanowiskami gatunków chronionych. Ze względu na swój charakter, realizacja takich działań nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na etapie realizacji ani eksploatacji, będą to obiekty niewielkie i punktowe, niewpływające znacząco na środowisko,
- Kulinarne podróże w czasie – historia na dwóch kółkach – zakłada: budowę MOR z infrastrukturą towarzyszącą w Wojciechowicach, Gierczycach, Drygulcu; adaptację pomieszczeń w budynku ośrodka kultury w Wojciechowicach w celu utworzenia „Izby pamięci kultury mierzanowickiej - powrót do pradziejów”; wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji. Inwestycja zlokalizowana będzie poza terenem obszarowych form ochrony przyrody. Obiekty będą zlokalizowane poza cennymi siedliskami przyrodniczymi oraz stanowiskami gatunków chronionych. Ze względu na swój charakter, realizacja takich działań nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na etapie realizacji ani eksploatacji, w przypadku MOR oraz tablic informacyjnych, będą to obiekty niewielkie i punktowe, niewpływające znacząco na środowisko.

Natomiast w przypadku adaptacji pomieszczeń w budynku ośrodka kultury, inwestycja będzie oddziaływać na etapie realizacji, przede wszystkim poprzez uciążliwości związane z placem budowy (hałas, zanieczyszczenia powietrza, pylenie). Należy jednak podkreślić, że dotyczy to terenu budynku, a więc bardzo niewielkiej powierzchni. Ze względu na lokalizację ograniczającą się do terenu budynków, nie dojdzie do przekształcenia warunków siedliskowych, nie powstaną żadne bariery migracyjne. W przypadku omawianej inwestycji brak jest znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Inwestycja nie spowoduje zajęcia cennych siedlisk przyrodniczych czy też miejsc występowania chronionych gatunków,

- Budowa Świętokrzyskiego Centrum Przedsiębiorczości Rolniczej we Włostowie - Świętokrzyskie Centrum Przedsiębiorczości Rolniczej we Włostowie, w tym budowa Inkubatora Przemysłowego oraz Świętokrzyskiego Agro Fresh Parku (Manufaktura Spożywcza i Centrum Logistyczne) będzie zlokalizowana na terenie zdegradowanym i poprzemysłowym tj. po byłej Cukrowni „Włostów”, dlatego planowane zadania inwestycyjne mają na celu rewitalizację obszarów poprzemysłowych. Inwestycja zlokalizowana będzie poza terenem obszarowych form ochrony przyrody. Inwestycja będzie oddziaływać na etapie realizacji, przede wszystkim poprzez uciążliwości związane z placem budowy (hałas, zanieczyszczenia powietrza, pylenie). Należy jednak podkreślić, że dotyczy to terenu budynku, a więc bardzo niewielkiej powierzchni. Ze względu na lokalizację ograniczającą się do terenu budynku, nie dojdzie do przekształcenia warunków siedliskowych, nie powstaną żadne bariery migracyjne. W przypadku omawianej inwestycji brak jest znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Inwestycja nie spowoduje zajęcia cennych siedlisk przyrodniczych czy też miejsc występowania chronionych gatunków,
- Nowa energia dla Ziemi Opatowskiej - W ramach projektu prowadzone będą działania na rzecz: - popularyzacji wykorzystania OZE (zarówno w jednostkach publicznych jak i gospodarstwach domowych) poprzez wsparcie inwestycji oraz działania szkoleniowe; - zwiększenia efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej; - zmiany oświetlenia ulicznego na bardziej oszczędne. W przypadku oświetlenia ulicznego, działania planowane do realizacji w wielu miejscach obszaru gmin Opatów, Ożarów, Tarłów i Wojciechowice, w miejscach gdzie usytuowane są drogi na obszarach zamieszkałych, w tym na terenie obszarów Natura 2000: Małopolski Przełom Wisły oraz Przełom Wisły w Małopolsce. Ze względu na fakt, że działania prowadzone będą wyłącznie wzdłuż istniejących dróg, chodników i innych miejsc użyteczności publicznej, a także fakt, że dotyczyć będą wyłącznie istniejącego oświetlenia (wymiany źródeł światła na bardziej oszczędne) nie ma ryzyka wystąpienia negatywnego oddziaływania na chronione siedliska przyrodnicze czy też stanowiska chronionych gatunków oraz miejsca występowania przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000. Zmiana oświetlenia ze względu na swój mało inwazyjny charakter nie spowoduje w praktyce żadnych oddziaływań etapu realizacji. W przypadku zwiększenia efektywności energetycznej obiektów publicznych, działania będą prowadzone poza terenem obszarowych form ochrony przyrody. Przedsięwzięcie dotyczyć będzie wyłącznie samych budynków i terenów przylegających. Podczas etapu realizacji dojdzie do typowych uciążliwości placu budowy, takich jak hałas, pylenie, jednak tak jak wspomniano ich zasięg będzie ograniczał się wyłącznie do najbliższej okolicy budynku. Zgodnie z wytycznymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym”. Autorem takiej ekspertyzy mogą być osoby merytorycznie związane z dziedzinami ornitologii i chiropterologii. Jeżeli w wyniku przeprowadzenia ekspertyzy okaże się, że dane miejsce jest siedliskiem występowania gatunków chronionych, to termin i sposób wykonania prac muszą być dostosowane do terminów rozrodu danych

gatunków. W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac realizacyjnych siedlisk ptaków lub ssaków objętych ochroną, konieczne będzie uzyskanie zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach, oraz zapewnienie zastępczych miejsc lęgowych, np. poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Z tego powodu na etapie eksploatacji inwestycja nie będzie generować żadnych oddziaływań. W przypadku omawianej inwestycji brak jest znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko,

- Odpowiedzialne gospodarowanie wodami na Ziemi Opatowskiej – zakłada realizację inwestycji służących bardziej efektywnemu korzystaniu z wody. Drugim wymiarem projektu jest wyposażenie gospodarstw domowych w instalacje przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach, gdzie względy ekonomiczne nie pozwalają na budowę zbiorczych systemów kanalizacyjnych. Działanie dotyczące bardziej efektywnego korzystania z wody dotyczyć będzie wyłącznie terenów poza obszarowymi formami ochrony przyrody. Będzie wiązać się z różnymi prośrodowiskowymi działaniami, takimi jak odtwarzanie meandrów rzek, przywracanie terenów zalewowych, realizację oczek wodnych, zadrzewień i pasów krzewów. Natomiast realizacja przydomowych oczyszczalni ścieków może być realizowana w różnych miejscach na terenie gminy Tarłów, w tym na terenie obszarów Natura 2000: Małopolski Przełom Wisły oraz Przełom Wisły w Małopolsce. Oddziaływanie pozytywne, przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, a także gleb poprzez ograniczenie nielegalnego odprowadzania ścieków, w tym na terenie obszarów Natura 2000. Na etapie realizacji oddziaływanie wiązać się będzie jedynie z wykopaniem otworu na taki obiekt, jednak dotyczyć to będzie wyłącznie terenu w sąsiedztwie budynku mieszkalnego, z tego powodu nie dojdzie do zajęcia miejsc występowania cennych siedlisk przyrodniczych czy też gatunków, będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000 bądź objętymi ochroną gatunkową,
- Dostępne mieszkania – w ramach projektu wybudowane zostaną dwa bloki mieszkalne w największych ośrodkach Partnerstwa (Opatów, Ożarów) w formule budownictwa czynszowego. Inwestycja zlokalizowana poza obszarowymi formami ochrony przyrody. Inwestycja będzie oddziaływać na etapie realizacji, przede wszystkim poprzez uciążliwości związane z placem budowy (hałas, zanieczyszczenia powietrza, pylenie). Należy jednak podkreślić, że dotyczy to terenu budynku, a więc bardzo niewielkiej powierzchni. Ze względu na lokalizację ograniczającą się do terenu budynku, nie dojdzie do przekształcenia warunków siedliskowych, nie powstaną żadne bariery migracyjne. W przypadku omawianej inwestycji brak jest znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Inwestycja nie spowoduje zajęcia cennych siedlisk przyrodniczych czy też miejsc występowania gatunków objętych ochroną.

Spośród wyżej wymienionych działań inwestycyjnych, żaden z projektów nie będzie zaliczać się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (w zależności od ostatecznych parametrów) zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.). W przypadku inwestycji związanych np. z budową bloków, czy też innych obiektów, ich powierzchnia będzie zbyt mała, aby zakwalifikować się jako mogące potencjalnie znacząco oddziaływać zgodnie z zapisami wyżej wymienionego rozporządzenia. Poniższej przedstawiono opis wpływu poszczególnych działań inwestycyjnych na formy ochrony przyrody, na terenie których mogą one być zlokalizowane.

6.1. WPŁYW NA JELENIOWSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Na terenie Jeleniowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu ewentualnie mogą być wykonywane niektóre działania związane z trzema z przedstawionych w Strategii projektów. Zgodnie z Uchwałą Nr XLIX/879/14

Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie Jeleniowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, na terenie Obszaru obowiązują następujące zakazy:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zakazy, o których mowa w ust. 1 nie dotyczą:

- terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- ustaleń warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń budowlanych niezbędnych do jej użytkowania, pod warunkiem zapewnienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej na danym terenie.

Obowiązujące wyżej zakazy nie obowiązują także w przypadku inwestycji celu publicznego. Planowane projekty, które mogą być częściowo realizowane także na terenie Jeleniowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, także będą zaliczać się do inwestycji celu publicznego. Projekty te to: **Wzmocnienie potencjału turystycznego Powiatu Opatowskiego** – zakłada on: stworzenie aplikacji mobilnej oraz mapy interaktywnej wszystkich atrakcji turystycznych zlokalizowanych na trasie zintegrowanego szlaku turystycznego Partnerstwa; wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/zabytków/obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa; uzupełnienie szlaku turystycznego w niezbędną infrastrukturę: - stworzenie miejsca stanowiącego uzupełnienie istniejącej bazy turystycznej, poprawiającego warunki do uprawiania zarówno turystyki pieszej jak i turystyki rowerowej, zapewniającego turystę ciągłość trasy zintegrowanego szlaku turystycznego poprzez zagospodarowanie terenu przy Promenadzie w Opatowie na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa. W przypadku projektów takich jak: Projekt Gminy Baćkowice pn. „TURYSTYCZNA

PRZYSTAŃ - SENTYMENTALNY ZAKĄTEK” oraz Projekt Gminy Sadowie pn. „Sadowie – Śladami Smaków i Tradycji”, na terenie omawianego obszaru może być realizowane wyłącznie wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/zabytków/obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa. Podsumowując, niektóre działania, głównie związane z realizacją małej infrastruktury, tablic informacyjnych itp. mogą być realizowane na terenie Jeleniowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obiekty będą zlokalizowane będą poza chronionymi siedliskami przyrodniczymi oraz stanowiskami gatunków chronionych. Ze względu na swój charakter, realizacja takich działań nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na etapie realizacji, a wręcz przeciwnie, będą generować oddziaływanie pozytywne, wskutek tego działania walory przyrodnicze cennych miejsc, w tym objętych ochroną w ramach obszarowych form ochrony przyrody zostaną wyeksponowane, a lokalna społeczność będzie miała świadomość o konieczności ich ochrony.

Należy jednak podkreślić, że także działania celu publicznego będą planowane w taki sposób, aby całkowicie wykluczyć możliwość znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko oraz realizowane z jak największą dbałością o stan środowiska. Wszystkie działania przebiegające przez teren obszaru chronionego krajobrazu będą usytuowane poza cennymi przyrodniczo terenami, poza miejscami występowania cennych siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków roślin i zwierząt. W ramach planowanych inwestycji minimalizowana będzie wycinka drzew, nie będzie dochodziło do likwidacji zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych. Nie będzie dochodziło do ingerencji w zbiorniki wodne, starorzecza, obszary wodno-błotne. W przypadku realizacji przedsięwzięć, dobro środowiska przyrodniczego będzie jednym z najważniejszych priorytetów. Wszystkie te działania, w powiązaniu z działaniami minimalizującymi oddziaływanie na środowisko opisywanymi w innych rozdziałach prognozy spowoduje, że nie dojdzie do znaczącego oddziaływania na obszar chronionego krajobrazu. Działania takie jak wymieniona wyżej inwestycja celu publicznego, są w chwili obecnej powszechne na terenie całego kraju. Z doświadczenia związanego z ich dotychczasowym funkcjonowaniem, z całą pewnością należy stwierdzić, że wybór właściwej ich lokalizacji (zgodnie z pominięciem cennych terenów o których wspomniano powyżej), zastosowanie wszystkich dobrych praktyk i działań minimalizujących z całą pewnością zagwarantuje brak negatywnego oddziaływania na obszar chronionego krajobrazu.

Jeleniowski Obszar Chronionego Krajobrazu jest rozległą obszarowo formą ochrony przyrody. Z tego powodu w jej granicach występują także cenne ekosystemy. Jednak lokalizacja planowanych w Strategii inwestycji będzie realizowana tak, aby nie ingerować w tego typu obszary, co szerzej przedstawiono poniżej, odnosząc się do poszczególnych działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów. Poniżej przeanalizowano działania na terenie Obszaru w zakresie czynnej ochrony ekosystemów wraz z wpływem planowanych przedsięwzięć na te działania:

1. zapewnienie bioróżnorodności ekosystemów, a w szczególności najcenniejszych zbiorowisk łąk – planowane działania będą związane głównie z realizacją tablic informacyjnych i innych niewielkich elementów architektury turystycznej, przez co nie będą one powodowały żadnego wpływu na bioróżnorodność ekosystemów, w tym łąk,
2. zachowanie naturalnych stanowisk roślinności kserotermicznej i halofitowej – wszystkie planowane działania będą wykonywane tak, aby nie naruszać stanowisk roślinności kserotermicznej i halofitowej,
3. zachowanie tworów i składników przyrody nieożywionej - wszystkie planowane działania będą wykonywane tak, aby nie naruszać tworów i składników przyrody nieożywionej. Podczas planowania usytuowania danych inwestycji zostaną wyłączone miejsca, w których usytuowane będą wyróżniające się twory przyrody nieożywionej.

Podsumowując, w przypadku realizacji działań inwestycyjnych na terenie obszaru będą one wykonywane w taki sposób, aby nie kolidować z wyżej wymienionymi działaniami. Będą one lokalizowane w miarę możliwości w miejscach nie cechujących się znaczącymi walorami przyrodniczymi. Dla omawianego projektu w chwili obecnej nie ma możliwości przedstawienia szczegółowej lokalizacji, działania będą planowane w taki sposób, aby nie naruszać cennych przyrodniczych terenów oraz nie łamać ustanowionych zakazów. Jednak zgodnie z wspomnianą uchwałą, zakazy nie dotyczą m.in. inwestycji celu publicznego. Biorąc pod uwagę charakter planowanej w ramach Strategii inwestycji, można stwierdzić, że nie spowoduje ona znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Należy również podkreślić, że wszystkie działania będą planowane tak, aby w jak najmniejszym stopniu kolidować z zakazami ustanowionymi dla Obszaru oraz oddziaływać na niego w jak najmniejszym stopniu. Planowany projekt będzie inwestycją celu publicznego. Można więc założyć, że zaplanowany w projekcie Strategii projekt nie przyczyni się do znacznych zmian środowiska w granicach omawianego obszaru chronionego krajobrazu. Nie będzie łamać ustanowionych zakazów ani stać w sprzeczności z zaplanowanymi działaniami w zakresie czynnej ochrony ekosystemów. Będzie zlokalizowany poza obszarami cennych siedlisk przyrodniczych, a także poza stanowiskami chronionych gatunków. Nie będzie ingerować w cenne ekosystemy. Z tego powodu skutki realizacji planowanych działań będą wyłącznie pozytywne. Gwarantuje to brak ryzyka wystąpienia negatywnego oddziaływania zadań przewidzianych w ramach projektu Strategii na poszczególne komponenty środowiska.

6.2. WPŁYW NA JELENIOWSKO-STASZOWSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Na terenie Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu ewentualnie mogą być wykonywane niektóre działania związane z trzema z przedstawionych w Strategii projektów. Zgodnie z Uchwałą Nr XXXV/624/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, na terenie Obszaru obowiązują następujące zakazy:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zakazy, o których mowa w ust. 1 nie dotyczą:

- terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;

- terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- ustaleń warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń budowlanych niezbędnych do jej użytkowania, pod warunkiem zapewnienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej na danym terenie.

Obowiązujące wyżej zakazy nie obowiązują także w przypadku inwestycji celu publicznego. Planowane projekty, które mogą być częściowo realizowane także na terenie Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, także będą zaliczać się do inwestycji celu publicznego. Projekty ten to: **Wzmocnienie potencjału turystycznego Powiatu Opatowskiego** – zakłada on: stworzenie aplikacji mobilnej oraz mapy interaktywnej wszystkich atrakcji turystycznych zlokalizowanych na trasie zintegrowanego szlaku turystycznego Partnerstwa; wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/zabytków/obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa; uzupełnienie szlaku turystycznego w niezbędną infrastrukturę: - stworzenie miejsca stanowiącego uzupełnienie istniejącej bazy turystycznej, poprawiającego warunki do uprawiania zarówno turystyki pieszej jak i turystyki rowerowej, zapewniającego turystę ciągłość trasy zintegrowanego szlaku turystycznego poprzez zagospodarowanie terenu przy Promenadzie w Opatowie na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa. W przypadku projektów takich jak: Projekt Gminy Baćkowice pn. „TURYSTYCZNA PRZYSTAŃ - SENTYMENTALNY ZAKĄTEK” oraz Projekt Gminy Iwaniska pn. „Krzyżtopór na przestrzeni wieków odświeżności baroku do nostalgii międzywojnia”, na terenie omawianego obszaru może być realizowane wyłącznie wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/zabytków/obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa. Podsumowując, niektóre działania, głównie związane z realizacją małej infrastruktury, tablic informacyjnych itp. mogą być realizowane na terenie Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obiekty będą zlokalizowane będą poza chronionymi siedliskami przyrodniczymi oraz stanowiskami gatunków chronionych. Ze względu na swój charakter, realizacja takich działań nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na etapie realizacji, a wręcz przeciwnie, będą generować oddziaływanie pozytywne, wskutek tego działania walory przyrodnicze cennych miejsc, w tym objętych ochroną w ramach obszarowych form ochrony przyrody zostaną wyeksponowane, a lokalna społeczność będzie miała świadomość o konieczności ich ochrony.

Należy jednak podkreślić, że także działania celu publicznego będą planowane w taki sposób, aby całkowicie wykluczyć możliwość znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko oraz realizowane z jak największą dbałością o stan środowiska. Wszystkie działania przebiegające przez teren obszaru chronionego krajobrazu będą usytuowane poza cennymi przyrodniczo terenami, poza miejscami występowania cennych siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków roślin i zwierząt. W ramach planowanych inwestycji minimalizowana będzie wycinka drzew, nie będzie dochodziło do likwidacji zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych. Nie będzie dochodziło do ingerencji w zbiorniki wodne, starorzecza, obszary wodno-błotne. W przypadku realizacji przedsięwzięć, dobro środowiska przyrodniczego będzie jednym z najważniejszych

priorytetów. Wszystkie te działania, w powiązaniu z działaniami minimalizującymi oddziaływanie na środowisko opisywanymi w innych rozdziałach prognozy spowoduje, że nie dojdzie do znaczącego oddziaływania na obszar chronionego krajobrazu. Działania takie jak wymieniona wyżej inwestycja celu publicznego, są w chwili obecnej powszechne na terenie całego kraju. Z doświadczenia związanego z ich dotychczasowym funkcjonowaniem, z całą pewnością należy stwierdzić, że wybór właściwej ich lokalizacji (zgodnie z pominięciem cennych terenów o których wspomniano powyżej), zastosowanie wszystkich dobrych praktyk i działań minimalizujących z całą pewnością zagwarantuje brak negatywnego oddziaływania na obszar chronionego krajobrazu.

Jeleniowski-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu jest rozległą obszarowo formą ochrony przyrody. Z tego powodu w jej granicach występują także cenne ekosystemy. Jednak lokalizacja planowanych w Strategii inwestycji będzie realizowana tak, aby nie ingerować w tego typu obszary, co szerzej przedstawiono poniżej, odnosząc się do poszczególnych działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów.

Poniżej przeanalizowano działania na terenie Obszaru w zakresie czynnej ochrony ekosystemów wraz z wpływem planowanych przedsięwzięć na te działania:

1. zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków – nie dotyczy, planowany projekt nie będzie ingerował w wody powierzchniowe,
2. zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywnienia lub też sukcesji – żaden z planowanych obiektów nie będzie realizowany na terenie wyżej wymienionych elementów środowiska,
3. utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych – planowane działania w postaci tablic i innych niewielkich obiektów nie będą miały żadnego wpływu na ekosystemy leśne,
4. zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych - planowane działania w postaci tablic i innych niewielkich obiektów nie będą miały żadnego wpływu na korytarze ekologiczne,
5. ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów – wszystkie planowane działania będą wykonywane tak, aby nie naruszać stanowisk chronionych gatunków,
6. szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne – planowane działania będą związane głównie z realizacją tablic informacyjnych i innych niewielkich elementów architektury turystycznej, przez co nie będą one powodowały żadnego wpływu na ekosystemy i cenne krajobrazy,
7. zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej - wszystkie planowane działania będą wykonywane tak, aby nie naruszać tworów przyrody nieożywionej. Podczas planowania usytuowania danych obiektów zostaną wyłączone miejsca, w których usytuowane będą wyróżniające się twory przyrody nieożywionej.

Podsumowując, w przypadku realizacji działań inwestycyjnych na terenie obszaru będą one wykonywane w taki sposób, aby nie kolidować z wyżej wymienionymi działaniami. Będą one lokalizowane w miarę możliwości w miejscach nie cechujących się znaczącymi walorami przyrodniczymi. Dla omawianego projektu w chwili obecnej nie ma możliwości przedstawienia szczegółowej lokalizacji, działania będą planowane w taki sposób, aby nie naruszać cennych przyrodniczych terenów oraz nie łamać ustanowionych zakazów. Jednak zgodnie z wspomnianą uchwałą, zakazy nie dotyczą m.in. inwestycji celu publicznego. Biorąc pod uwagę charakter

planowanej w ramach Strategii inwestycji, można stwierdzić, że nie spowoduje ona znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Należy również podkreślić, że wszystkie działania będą planowane tak, aby w jak najmniejszym stopniu kolidować z zakazami ustanowionymi dla Obszaru oraz oddziaływać na niego w jak najmniejszym stopniu. Planowany projekt będzie inwestycją celu publicznego. Podsumowując, zaplanowany w projekcie Strategii projekt nie przyczyni się do znacznych zmian środowiska w granicach omawianego obszaru chronionego krajobrazu. Nie będzie łamać ustanowionych zakazów ani stać w sprzeczności z zaplanowanymi działaniami w zakresie czynnej ochrony ekosystemów. Będzie zlokalizowany poza obszarami cennych siedlisk przyrodniczych, a także poza stanowiskami chronionych gatunków. Nie będzie ingerować w cenne ekosystemy. Z tego powodu skutki realizacji planowanych działań będą wyłącznie pozytywne. Gwarantuje to brak ryzyka wystąpienia negatywnego oddziaływania zadań przewidzianych w ramach projektu Strategii na poszczególne komponenty środowiska.

6.3. WPŁYW NA JELENIOWSKI PARK KRAJOBRAZOWY

Na terenie Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego ewentualnie mogą być wykonywane niektóre działania związane z trzema z przedstawionych w Strategii projektów. Zgodnie z Uchwałą Nr XLIX/871/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego, na terenie Obszaru obowiązują następujące zakazy:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej
- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych
- wylewania gnojowicy z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych
- prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową.

Zakazy, o których mowa, nie dotyczą:

- 1 terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody parku krajobrazowego;
- 2 terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona

strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody parku krajobrazowego;

- 3 realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody parku krajobrazowego.

Obowiązujące wyżej zakazy nie obowiązują także w przypadku inwestycji celu publicznego. Planowane projekty, które mogą być częściowo realizowane także na terenie Jeleniowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, także będą zaliczać się do inwestycji celu publicznego. Projekty te to: **Wzmocnienie potencjału turystycznego Powiatu Opatowskiego** – zakłada on: stworzenie aplikacji mobilnej oraz mapy interaktywnej wszystkich atrakcji turystycznych zlokalizowanych na trasie zintegrowanego szlaku turystycznego Partnerstwa; wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/zabytków/obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa; uzupełnienie szlaku turystycznego w niezbędną infrastrukturę: - stworzenie miejsca stanowiącego uzupełnienie istniejącej bazy turystycznej, poprawiającego warunki do uprawiania zarówno turystyki pieszej jak i turystyki rowerowej, zapewniania ciągłości trasy zintegrowanego szlaku turystycznego poprzez zagospodarowanie terenu przy Promenadzie w Opatowie na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa. W przypadku projektów takich jak: Projekt Gminy Baćkowice pn. „TURYSTYCZNA PRZYSTAŃ - SENTYMENTALNY ZAKĄTEK” oraz Projekt Gminy Sadowie pn. „Sadowie – Śladami Smaków i Tradycji”, na terenie omawianego obszaru może być realizowane wyłącznie wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/zabytków/obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa. Podsumowując, niektóre działania, głównie związane z realizacją małej infrastruktury, tablic informacyjnych itp. mogą być realizowane na terenie Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego. Obiekty będą zlokalizowane poza chronionymi siedliskami przyrodniczymi oraz stanowiskami gatunków chronionych. Ze względu na swój charakter, realizacja takich działań nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na etapie realizacji, a wręcz przeciwnie, będą generować oddziaływanie pozytywne, wskutek tego działania walory przyrodnicze cennych miejsc, w tym objętych ochroną w ramach obszarowych form ochrony przyrody zostaną wyeksponowane, a lokalna społeczność będzie miała świadomość o konieczności ich ochrony.

Należy jednak podkreślić, że wszystkie działania (wszystkie są działaniami celu publicznego) będą planowane w taki sposób, aby całkowicie wykluczyć możliwość znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko oraz realizowane z jak największą dbałością o stan środowiska. Wszystkie działania przebiegające przez teren parku krajobrazowego będą usytuowane poza cennymi przyrodniczo terenami, poza miejscami występowania cennych siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków roślin i zwierząt. W ramach planowanych inwestycji minimalizowana będzie wycinka drzew, nie będzie dochodziło do likwidacji zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych. Nie będzie dochodziło do znacznej ingerencji w zbiorniki wodne, starorzecza, obszary wodno-błotne. W przypadku realizacji przedsięwzięć, dobro środowiska przyrodniczego będzie jednym z najważniejszych priorytetów. Wszystkie te działania, w powiązaniu z działaniami minimalizującymi oddziaływanie na środowisko opisywanymi w innych rozdziałach prognozy spowoduje, że nie dojdzie do znaczącego oddziaływania na obszar parku krajobrazowego. Działania takie jak wymieniona wyżej inwestycja celu publicznego, są w chwili obecnej powszechne na terenie całego kraju. Z doświadczenia związanego z ich dotychczasowym funkcjonowaniem, z całą pewnością należy stwierdzić, że wybór właściwej ich lokalizacji (zgodnie z pominięciem cennych terenów o których wspomniano powyżej), zastosowanie wszystkich dobrych praktyk i działań minimalizujących zagwarantuje brak negatywnego oddziaływania na obszar Parku.

Jeleniowski Park Krajobrazowy jest rozległą obszarowo formą ochrony przyrody. Z tego powodu w jej granicach występują także cenne biocenozy, czy też fragmenty ekosystemów wodnych. Jednak lokalizacja planowanych w Strategii działań będzie realizowana tak, aby nie ingerować w tego typu obszary, co szerzej przedstawiono poniżej, odnosząc się do poszczególnych celów ochrony Parku:

- 1 zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory, fauny i grzybów – działania w ramach planowanego projektu będą prowadzone poza terenem cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami;
- 2 zachowanie różnorodności geologicznej, w tym obszarów występowania rzeźby lessowej – działania dotyczą ustawienia tablic informacyjnych i innych niewielkich obiektów, tak więc nie będą miały żadnego wpływu na różnorodność geologiczną;
- 3 racjonalne wykorzystanie zasobów złóż kopalin - działania dotyczą ustawienia tablic informacyjnych i innych niewielkich obiektów, tak więc nie będą miały żadnego wpływu na złoża kopalin;
- 4 zachowanie populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową - działania w ramach planowanego projektu będą prowadzone poza miejscami występowania chronionych gatunków;
- 5 zachowanie siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów - działania w ramach planowanego projektu będą prowadzone poza miejscami występowania siedlisk zagrożonych, rzadkich i chronionych gatunków;
- 6 zachowanie układów i obiektów zabytkowych, a także licznych miejsc pamięci narodowej – działania dotyczą ustawienia tablic informacyjnych i innych niewielkich obiektów, tak więc nie będą miały żadnego wpływu na obiekty zabytkowe;
- 7 preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu – działania dotyczą ustawienia tablic informacyjnych i innych niewielkich obiektów, tak więc nie będą miały żadnego wpływu na tradycyjną zabudowę;
- 8 zachowanie wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych – działania dotyczą ustawienia tablic informacyjnych i innych niewielkich obiektów, tak więc nie będą miały żadnego wpływu na wartości historyczne, kulturowe i etnograficzne;
- 9 zachowanie istniejących punktów i ciągów widokowych - działania dotyczą ustawienia tablic informacyjnych i innych niewielkich obiektów, tak więc nie będą miały żadnego wpływu na istniejące punkty i ciągi widokowe;
- 10 ograniczanie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz - działania dotyczą ustawienia tablic informacyjnych i innych niewielkich obiektów, tak więc nie będą miały żadnego wpływu na krajobraz, nie są to też obiekty działalności gospodarczej.

Dla planowanych działań na chwilę obecną nie ma możliwości przedstawienia szczegółowej lokalizacji, dlatego będą one planowane w taki sposób, aby nie naruszać cennych przyrodniczych terenów oraz nie łamać ustanowionych zakazów i nie powodować ryzyka nieosiągnięcia zakładanych celów ochrony Parku. Jednak zgodnie z wspomnianą uchwałą, zakazy nie dotyczą m.in. inwestycji celu publicznego. Biorąc pod uwagę charakter planowanych w ramach Strategii inwestycji, można stwierdzić, że żadna z nich nie spowoduje znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko. Należy również podkreślić, że wszystkie działania będą planowane tak, aby w jak najmniejszym stopniu kolidować z zakazami ustanowionymi dla Parku oraz

oddziaływać na niego w jak najmniejszym stopniu. Należy również podkreślić, że wszystkie działania prowadzone w granicach parku będą usytuowane tak, aby nie ingerować w stanowiska gatunków chronionych wymienionych w rozporządzeniach Ministra Środowiska: z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (t.j. Dz.U. 2022 poz. 2380), z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. 2014 poz. 1409) oraz z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. 2014 poz. 1408). Z tego powodu nie dojdzie do naruszenia przepisów ww. rozporządzeń.

Podsumowując, zaplanowane w projekcie Strategii inwestycje nie przyczynią się do znacznych zmian środowiska w granicach omawianego parku krajobrazowego. Nie będą łamać ustanowionych zakazów ani celów ochrony parku. Będą zlokalizowane poza obszarami cennych siedlisk przyrodniczych, a także poza stanowiskami chronionych gatunków. Nie będą ingerować w cenne biocenozy czy też fragmenty ekosystemów wodnych. Gwarantuje to brak ryzyka wystąpienia negatywnego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska.

6.4. WPŁYW NA SPECJALNY OBSZAR OCHRONY NATURA 2000 OSTOJA ŻYŻNÓW

Na terenie obszaru Natura 2000 Ostoja Żyżnów ewentualnie mogą być wykonywane niektóre działania związane z czterema z przedstawionych w Strategii projektów. Dla tych działań na chwilę obecną nie ma możliwości przedstawienia szczegółowej lokalizacji, będą one planowane jednak w taki sposób, aby nie naruszać cennych przyrodniczych terenów oraz nie kolidować z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000. Biorąc pod uwagę ich charakter, z całą pewnością należy stwierdzić, że nie spowodują one znaczącego negatywnego oddziaływania na omawiany obszar Natura 2000. Przedmioty ochrony omawianego obszaru zostały wymienione w rozdziale „4.4.9. Zasoby przyrodnicze”. Planowane działanie nie będzie kolidować z miejscami występowania przedmiotów ochrony omawianego obszaru Natura 2000 (siedlisk przyrodniczych i gatunków), a tym samym nie dojdzie do jakiegokolwiek wpływu na cele ochrony obszaru Natura 2000. Lokalizacja przedmiotów ochrony widoczna jest w danych udostępnionych przez RDOŚ Kielce. Została ona przedstawiona na rysunkach 17 i 18 w niniejszej prognozie.

Planowane projekty, które mogą być realizowane na terenie omawianego obszaru Natura 2000, będą lokalizowane tak, aby nie ingerować w żaden sposób w przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 (siedliska, gatunki). Planowane projekty możliwe do realizacji na tym terenie, to: **Wzmocnienie potencjału turystycznego Powiatu Opatowskiego** – zakłada on: stworzenie aplikacji mobilnej oraz mapy interaktywnej wszystkich atrakcji turystycznych zlokalizowanych na trasie zintegrowanego szlaku turystycznego Partnerstwa; wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/zabytków/obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa; uzupełnienie szlaku turystycznego w niezbędną infrastrukturę: - stworzenie miejsca stanowiącego uzupełnienie istniejącej bazy turystycznej, poprawiającego warunki do uprawiania zarówno turystyki pieszej jak i turystyki rowerowej, zapewniania ciągłości trasy zintegrowanego szlaku turystycznego poprzez zagospodarowanie terenu przy Promenadzie w Opatowie na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa. W przypadku projektów takich jak: Projekt Gminy Iwaniska pn. „Krzyżtopór na przestrzeni wieków odświętności baroku do nostalgii międzywojnia”, Projekt Gminy Lipnik pn. „Utworzenie centrum tradycji, turystyki i kultury w budynku zabytkowego zboru ariańskiego w Ublinku” oraz Projekt Gminy Opatów pn. „Rewitalizacja zbiornika wodnego w Zochcinku, budowa witaczy przy obwodnicy Opatowa”, na terenie omawianego obszaru może być realizowane wyłącznie wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/zabytków/obiektów, mieszczących się

na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa. Podsumowując, niektóre działania, głównie związane z realizacją małej infrastruktury, tablic informacyjnych itp. mogą być realizowane na terenie obszaru Natura 2000 Ostoja Żywnów. Obiekty będą zlokalizowane będą poza miejscami występowania przedmiotów ochrony obszaru. Ze względu na swój charakter, realizacja takich działań nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na etapie realizacji, a wręcz przeciwnie, będą generować oddziaływanie pozytywne, wskutek tego działania walory przyrodnicze cennych miejsc, w tym objętych ochroną w ramach obszarowych form ochrony przyrody zostaną wyeksponowane, a lokalna społeczność będzie miała świadomość o konieczności ich ochrony.

Należy podkreślić, że w przypadku planowanego działania, dla którego nie ma jeszcze szczegółowych informacji co do położenia, a które mogłyby ewentualnie zostać wykonane na terenie omawianego obszaru Natura 2000 na etapie planowania będzie analizowana lokalizacja obiektów, która będzie tak dobierana, aby uniknąć kolizji z chronionymi siedliskami czy też stanowiskami gatunków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000. Dlatego też planowane obiekty nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, na cele ochrony oraz nie spowodują zaburzenia integralności obszaru i jego powiązania z innymi obszarami. **Należy podkreślić, że planowane w ramach projektu obiekty, które mogą być lokalizowane w omawianym obszarze Natura 2000, nie będą realizowane w miejscach występowania siedlisk przyrodniczych czy też siedlisk gatunków będących przedmiotami ochrony omawianego obszaru Natura 2000, dlatego też nie dojdzie do znaczącego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000. W przypadku konieczności lokalizacji działania w omawianym obszarze, będzie ono wytyczone tak, aby nie ingerować w siedliska przyrodnicze bądź siedliska gatunków będących przedmiotami ochrony. Z tego powodu nie zdiagnozowano możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na omawiany obszar Natura 2000. Realizacja Strategii nie będzie miała wpływu na stan i funkcjonowanie obszaru Natura 2000, w tym na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000. Nie dojdzie też do wpływu na integralność tego obszaru i powiązanie z innymi obszarami. Nie dojdzie do znacząco negatywnego oddziaływania na żadne z przedmiotów ochrony. Z tego powodu nie ma też konieczności wykonywania kompensacji przyrodniczych. Potwierdzeniem tego faktu jest to, iż planowane działanie nie będzie zlokalizowane na obszarze występowania siedlisk przyrodniczych czy też gatunków będących przedmiotami ochrony omawianego obszaru Natura 2000.**

Podsumowując, zaplanowane w projekcie Strategii działania nie przyczynią się do znacznych zmian środowiska w granicach omawianego obszaru Natura 2000. Będą zlokalizowane poza miejscami występowania przedmiotów ochrony w postaci cennych siedlisk przyrodniczych, a także gatunków. Gwarantuje to brak ryzyka wystąpienia negatywnego oddziaływania zadań przewidzianych w ramach projektu Strategii na poszczególne komponenty środowiska.

6.5. WPŁYW NA SPECJALNY OBSZAR OCHRONY NATURA 2000 OSTOJA JELENIOWSKA

Na terenie obszaru Natura 2000 Ostoja Jeleniowska ewentualnie mogą być wykonywane niektóre działania związane z trzema z przedstawionych w Strategii projektów. Dla tych działań na chwilę obecną nie ma możliwości przedstawienia szczegółowej lokalizacji, będą one planowane jednak w taki sposób, aby nie naruszać cennych przyrodniczych terenów oraz nie kolidować z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000. Biorąc pod uwagę ich charakter, z całą pewnością należy stwierdzić, że nie spowodują one znaczącego negatywnego oddziaływania na omawiany obszar Natura 2000. Przedmioty ochrony omawianego obszaru zostały wymienione w rozdziale „4.4.9. Zasoby przyrodnicze”.

Planowane działanie nie będzie kolidować z miejscami występowania przedmiotów ochrony omawianego obszaru Natura 2000 (siedlisk przyrodniczych i gatunków), a tym samym nie dojdzie do jakiegokolwiek wpływu

na cele ochrony obszaru Natura 2000. Lokalizacja przedmiotów ochrony widoczna jest w danych udostępnionych przez RDOŚ Kielce. Została ona przedstawiona na rysunkach 17 i 18 w niniejszej prognozie.

Planowane projekty, które mogą być realizowane na terenie omawianego obszaru Natura 2000, będą lokalizowane tak, aby nie ingerować w żaden sposób w przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 (siedliska, gatunki). Planowane projekty możliwe do realizacji na tym terenie, to: **Wzmocnienie potencjału turystycznego Powiatu Opatowskiego** – zakłada on: stworzenie aplikacji mobilnej oraz mapy interaktywnej wszystkich atrakcji turystycznych zlokalizowanych na trasie zintegrowanego szlaku turystycznego Partnerstwa; wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/zabytków/obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa; uzupełnienie szlaku turystycznego w niezbędną infrastrukturę: - stworzenie miejsca stanowiącego uzupełnienie istniejącej bazy turystycznej, poprawiającego warunki do uprawiania zarówno turystyki pieszej jak i turystyki rowerowej, zapewniającego turystyce ciągłość trasy zintegrowanego szlaku turystycznego poprzez zagospodarowanie terenu przy Promenadzie w Opatowie na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa. W przypadku projektów takich jak: Projekt Gminy Baćkowice pn. „TURYSTYCZNA PRZYSTAŃ - SENTYMENTALNY ZAKĄTEK” oraz Projekt Gminy Sadowie pn. „Sadowie – Śladami Smaków i Tradycji” na terenie omawianego obszaru może być realizowane wyłącznie wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/zabytków/obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa. Podsumowując, niektóre działania, głównie związane z realizacją małej infrastruktury, tablic informacyjnych itp. mogą być realizowane na terenie obszaru Natura 2000 Ostoja Jeleniowska. Obiekty będą zlokalizowane będą poza miejscami występowania przedmiotów ochrony obszaru. Ze względu na swój charakter, realizacja takich działań nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na etapie realizacji, a wręcz przeciwnie, będą generować oddziaływanie pozytywne, wskutek tego działania walory przyrodnicze cennych miejsc, w tym objętych ochroną w ramach obszarowych form ochrony przyrody zostaną wyeksponowane, a lokalna społeczność będzie miała świadomość o konieczności ich ochrony.

Należy podkreślić, że w przypadku planowanego działania, dla którego nie ma jeszcze szczegółowych informacji co do położenia, a które mogłoby ewentualnie zostać wykonane na terenie omawianego obszaru Natura 2000 na etapie planowania będzie analizowana lokalizacja obiektów, która będzie tak dobierana, aby uniknąć kolizji z chronionymi siedliskami czy też stanowiskami gatunków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000. Dlatego też planowane obiekty nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, na cele ochrony oraz nie spowodują zaburzenia integralności obszaru i jego powiązania z innymi obszarami. Należy również podkreślić, że planowane w ramach projektu obiekty, które mogą być lokalizowane w omawianym obszarze Natura 2000, nie będą realizowane w miejscach występowania siedlisk przyrodniczych czy też siedlisk gatunków będących przedmiotami ochrony omawianego obszaru Natura 2000, dlatego też nie dojdzie do znaczącego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000. W przypadku konieczności lokalizacji działania w omawianym obszarze, będzie ono wytyczone tak, aby nie ingerować w siedliska przyrodnicze bądź siedliska gatunków będących przedmiotami ochrony. Z tego powodu nie zdiagnozowano możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na omawiany obszar Natura 2000. Realizacja Strategii nie będzie miała wpływu na stan i funkcjonowanie obszaru Natura 2000, w tym na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000. Nie dojdzie też do wpływu na integralność tego obszaru i powiązanie z innymi obszarami. Nie dojdzie do znacząco negatywnego oddziaływania na żadne z przedmiotów ochrony. Z tego powodu nie ma też konieczności wykonywania kompensacji przyrodniczych. Potwierdzeniem tego faktu jest to, iż planowane działanie nie będzie zlokalizowane na obszarze

występowania siedlisk przyrodniczych czy też gatunków będących przedmiotami ochrony omawianego obszaru Natura 2000.

Podsumowując, zaplanowane w projekcie Strategii działania nie przyczynią się do znacznych zmian środowiska w granicach omawianego obszaru Natura 2000. Będą zlokalizowane poza miejscami występowania przedmiotów ochrony w postaci cennych siedlisk przyrodniczych, a także gatunków. Gwarantuje to brak ryzyka wystąpienia negatywnego oddziaływania zadań przewidzianych w ramach projektu Strategii na poszczególne komponenty środowiska.

6.6. WPŁYW NA SPECJALNY OBSZAR OCHRONY NATURA 2000 DOLINA KAMIENNEJ

Na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Kamiennej ewentualnie mogą być wykonywane niektóre działania związane z dwoma z przedstawionych w Strategii projektów. Dla tych działań na chwilę obecną nie ma możliwości przedstawienia szczegółowej lokalizacji, będą one planowane jednak w taki sposób, aby nie naruszać cennych przyrodniczych terenów oraz nie kolidować z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000. Biorąc pod uwagę ich charakter, z całą pewnością należy stwierdzić, że nie spowodują one znaczącego negatywnego oddziaływania na omawiany obszar Natura 2000. Przedmioty ochrony omawianego obszaru zostały wymienione w rozdziale „4.4.9. Zasoby przyrodnicze”. Planowane działanie nie będzie kolidować z miejscami występowania przedmiotów ochrony omawianego obszaru Natura 2000 (siedlisk przyrodniczych i gatunków), a tym samym nie dojdzie do jakiegokolwiek wpływu na cele ochrony obszaru Natura 2000. Lokalizacja przedmiotów ochrony widoczna jest w danych udostępnionych przez RDOŚ Kielce. Została ona przedstawiona na rysunkach 17 i 18 w niniejszej prognozie.

Planowane projekty, które mogą być realizowane na terenie omawianego obszaru Natura 2000, będą zlokalizowane tak, aby nie ingerować w żaden sposób w przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 (siedliska, gatunki). Planowane projekty możliwe do realizacji na tym terenie, to: **Wzmocnienie potencjału turystycznego Powiatu Opatowskiego** – zakłada on: stworzenie aplikacji mobilnej oraz mapy interaktywnej wszystkich atrakcji turystycznych zlokalizowanych na trasie zintegrowanego szlaku turystycznego Partnerstwa; wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/zabytków/obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa; uzupełnienie szlaku turystycznego w niezbędną infrastrukturę: - stworzenie miejsca stanowiącego uzupełnienie istniejącej bazy turystycznej, poprawiającego warunki do uprawiania zarówno turystyki pieszej jak i turystyki rowerowej, zapewniania ciągłości trasy zintegrowanego szlaku turystycznego poprzez zagospodarowanie terenu przy Promenadzie w Opatowie na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa. W przypadku projektu Budowa miejsc obsługi rowerów (MOR-ów) na terenie Gminy Tarłów na terenie omawianego obszaru może być realizowane wyłącznie wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/zabytków/obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa. Podsumowując, niektóre działania, głównie związane z realizacją małej infrastruktury, tablic informacyjnych itp. mogą być realizowane na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Kamiennej. Obiekty będą zlokalizowane będą poza miejscami występowania przedmiotów ochrony obszaru. Ze względu na swój charakter, realizacja takich działań nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na etapie realizacji, a wręcz przeciwnie, będą generować oddziaływanie pozytywne, wskutek tego działania walory przyrodnicze cennych miejsc, w tym

objętych ochroną w ramach obszarowych form ochrony przyrody zostaną wyeksponowane, a lokalna społeczność będzie miała świadomość o konieczności ich ochrony.

Należy podkreślić, że w przypadku planowanego działania, dla którego nie ma jeszcze szczegółowych informacji co do położenia, a które mogłoby ewentualnie zostać wykonane na terenie omawianego obszaru Natura 2000 na etapie planowania będzie analizowana lokalizacja obiektów, która będzie tak dobierana, aby uniknąć kolizji z chronionymi siedliskami czy też stanowiskami gatunków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000. Dlatego też planowane obiekty nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, na cele ochrony oraz nie spowodują zaburzenia integralności obszaru i jego powiązania z innymi obszarami. Należy również podkreślić, że planowane w ramach projektu obiekty, które mogą być lokalizowane w omawianym obszarze Natura 2000, nie będą realizowane w miejscach występowania siedlisk przyrodniczych czy też siedlisk gatunków będących przedmiotami ochrony omawianego obszaru Natura 2000, dlatego też nie dojdzie do znaczącego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000. W przypadku konieczności lokalizacji działania w omawianym obszarze, będzie ono wytyczone tak, aby nie ingerować w siedliska przyrodnicze bądź siedliska gatunków będących przedmiotami ochrony. Z tego powodu nie zdiagnozowano możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na omawiany obszar Natura 2000. Realizacja Strategii nie będzie miała wpływu na stan i funkcjonowanie obszaru Natura 2000, w tym na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000. Nie dojdzie też do wpływu na integralność tego obszaru i powiązanie z innymi obszarami. Nie dojdzie do znacząco negatywnego oddziaływania na żadne z przedmiotów ochrony. Z tego powodu nie ma też konieczności wykonywania kompensacji przyrodniczych. Potwierdzeniem tego faktu jest to, iż planowane działanie nie będzie zlokalizowane na obszarze występowania siedlisk przyrodniczych czy też gatunków będących przedmiotami ochrony omawianego obszaru Natura 2000.

Podsumowując, zaplanowane w projekcie Strategii działania nie przyczynią się do znacznych zmian środowiska w granicach omawianego obszaru Natura 2000. Będą zlokalizowane poza miejscami występowania przedmiotów ochrony w postaci cennych siedlisk przyrodniczych, a także gatunków. Gwarantuje to brak ryzyka wystąpienia negatywnego oddziaływania zadań przewidzianych w ramach projektu Strategii na poszczególne komponenty środowiska.

6.7. WPŁYW NA SPECJALNY OBSZAR OCHRONY NATURA 2000 PRZEŁOM WISŁY W MAŁOPOLSCE

Na terenie omawianego obszaru Natura 2000 mogą być wykonywane niektóre działania związane z czterema z projektów zaplanowanych w Strategii. W przypadku inwestycji, dla których na chwilę obecną nie ma możliwości przedstawienia szczegółowej lokalizacji, będą one planowane w taki sposób, aby nie naruszać cennych przyrodniczych terenów oraz nie kolidować z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000. Biorąc pod uwagę charakter planowanych w ramach Strategii inwestycji, można stwierdzić, że żadna z nich nie spowoduje znacząco negatywnego oddziaływania na omawiany obszar Natura 2000. Przedmioty ochrony omawianego obszaru zostały wymienione w rozdziale „4.4.9. Zasoby przyrodnicze”. Planowane działania nie będą kolidować z miejscami występowania przedmiotów ochrony omawianego obszaru Natura 2000 (siedlisk przyrodniczych i gatunków), a tym samym nie dojdzie do jakiegokolwiek wpływu na cele ochrony obszaru Natura 2000. Lokalizacja przedmiotów ochrony widoczna jest w danych udostępnionych przez RDOŚ Kielce. Została ona przedstawiona na rysunkach 17 i 18 w niniejszej prognozie.

Planowane działania, które mogą być realizowane na terenie omawianego obszaru Natura 2000, będą lokalizowane tak, aby nie ingerować w żaden sposób w przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 (siedliska, gatunki). Planowane projekty możliwe do realizacji na tym terenie, to:

- „Wzmocnienie potencjału turystycznego Powiatu Opatowskiego” - zakłada: stworzenie aplikacji mobilnej oraz mapy interaktywnej wszystkich atrakcji turystycznych zlokalizowanych na trasie zintegrowanego szlaku turystycznego Partnerstwa; wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/ zabytków/ obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa; uzupełnienie szlaku turystycznego w niezbędną infrastrukturę: - stworzenie miejsca stanowiącego uzupełnienie istniejącej bazy turystycznej, poprawiającego warunki do uprawiania zarówno turystyki pieszej jak i turystyki rowerowej, zapewniającego turystyce ciągłość trasy zintegrowanego szlaku turystycznego poprzez zagospodarowanie terenu przy Promenadzie w Opatowie na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa – niektóre działania, głównie związane z realizacją małej infrastruktury, tablic informacyjnych itp. mogą być realizowane na terenie obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce. Obiekty będą zlokalizowane będą poza miejscami występowania przedmiotów ochrony obszaru. Ze względu na swój charakter, realizacja takich działań nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na etapie realizacji, a wręcz przeciwnie, będą generować oddziaływanie pozytywne, wskutek tego działania walory przyrodnicze cennych miejsc, w tym objętych ochroną w ramach obszarowych form ochrony przyrody zostaną wyeksponowane, a lokalna społeczność będzie miała świadomość o konieczności ich ochrony.
- „Gmina Ożarów z innej perspektywy” – zakłada: budowę 9 szt. MOR-ów wraz z infrastrukturą towarzyszącą na szlaku turystycznym: Gliniany, Śródborze, Zawada, Janików, Jakubowice, Maruszów, Biedzychów, Nowe, Lasocin; wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji. Część inwestycji (jeden lub dwa MOR-y) znajdować się będzie na obszarze Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce. Obiekty będą zlokalizowane poza chronionymi siedliskami przyrodniczymi oraz stanowiskami gatunków chronionych czy też będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000. Ze względu na swój charakter, realizacja takich działań nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na etapie realizacji ani eksploatacji, będą to obiekty niewielkie i punktowe, niewpływające znacząco na środowisko,
- Budowa miejsc obsługi rowerów (MOR-ów) na terenie Gminy Tartów – w przypadku tego projektu na terenie omawianego obszaru może być realizowane wyłącznie wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/zabytków/obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa. Podsumowując, niektóre działania, związane z realizacją tablic informacyjnych itp. mogą być realizowane na terenie obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce. Obiekty będą zlokalizowane będą poza miejscami występowania przedmiotów ochrony obszaru. Ze względu na swój charakter, realizacja takich działań nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na etapie realizacji, a wręcz przeciwnie, będą generować oddziaływanie pozytywne, wskutek tego działania walory przyrodnicze cennych miejsc, w tym objętych ochroną w ramach obszarowych form ochrony przyrody zostaną wyeksponowane, a lokalna społeczność będzie miała świadomość o konieczności ich ochrony.

- Nowa energia dla Ziemi Opatowskiej - W ramach projektu prowadzone będą działania na rzecz: - popularyzacji wykorzystania OZE (zarówno w jednostkach publicznych jak i gospodarstwach domowych) poprzez wsparcie inwestycji oraz działania szkoleniowe; - zwiększenia efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej; - zmiany oświetlenia ulicznego na bardziej oszczędne. Omawianego obszaru Natura 2000 mogą dotyczyć wyłącznie działania związane ze zmianami oświetlenia ulicznego. Ze względu na fakt, że działania prowadzone będą wyłącznie wzdłuż istniejących dróg, chodników i innych miejsc użyteczności publicznej, a także fakt, że dotyczyć będą wyłącznie istniejącego oświetlenia (wymiany źródeł światła na bardziej oszczędne) nie ma ryzyka wystąpienia negatywnego oddziaływania na chronione siedliska przyrodnicze czy też stanowiska chronionych gatunków oraz miejsca występowania przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000. Zmiana oświetlenia ze względu na swój mało inwazyjny charakter nie spowoduje w praktyce żadnych oddziaływań etapu realizacji oraz eksploatacji. W przypadku omawianej inwestycji brak jest znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko,
- Odpowiedzialne gospodarowanie wodami na Ziemi Opatowskiej – zakłada realizację inwestycji służących bardziej efektywnemu korzystaniu z wody. Drugim wymiarem projektu jest wyposażenie gospodarstw domowych w instalacje przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach, gdzie względy ekonomiczne nie pozwalają na budowę zbiorczych systemów kanalizacyjnych. Omawianego obszaru Natura 2000 może dotyczyć wyłącznie realizacja przydomowych oczyszczalni ścieków. Oddziaływanie pozytywne, przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, a także gleb poprzez ograniczenie nielegalnego odprowadzania ścieków. Na etapie realizacji oddziaływanie wiązać się będzie jedynie z wykopaniem otworu na taki obiekt, jednak dotyczyć to będzie wyłącznie terenu w sąsiedztwie budynku mieszkalnego, z tego powodu nie dojdzie do zajęcia miejsc występowania cennych siedlisk przyrodniczych czy też gatunków, będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000 bądź objętymi ochroną gatunkową.

Należy podkreślić, że w przypadku planowanych działań, dla których nie ma jeszcze szczegółowych informacji co do położenia, a które mogłyby ewentualnie zostać wykonane na terenie omawianego obszaru Natura 2000 na etapie planowania będzie analizowana lokalizacja obiektów, która będzie tak dobierana, aby uniknąć kolizji z chronionymi siedliskami czy też stanowiskami gatunków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000. Dlatego też planowane obiekty nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, na cele ochrony oraz nie spowodują zaburzenia integralności obszaru i jego powiązania z innymi obszarami. **Należy również podkreślić, że planowane w ramach działań obiekty, które będą lokalizowane w omawianym obszarze Natura 2000, nie będą realizowane w miejscach występowania siedlisk przyrodniczych czy też siedlisk gatunków będących przedmiotami ochrony omawianego obszaru Natura 2000, dlatego też nie dojdzie do znaczącego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000. W przypadku konieczności lokalizacji działań w omawianym obszarze, będzie ono wytyczone tak, aby nie ingerować w siedliska przyrodnicze bądź siedliska gatunków będących przedmiotami ochrony. Z tego powodu nie zdiagnozowano możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na omawiany obszar Natura 2000. Realizacja Strategii nie będzie miała wpływu na stan i funkcjonowanie obszaru Natura 2000, w tym na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000. Nie dojdzie też do wpływu na integralność tego obszaru i powiązanie z innymi obszarami. Nie dojdzie do znacząco negatywnego oddziaływania na żadne z przedmiotów ochrony. Z tego powodu nie ma też konieczności wykonywania kompensacji przyrodniczych. Potwierdzeniem tego faktu jest to, iż planowane działanie nie będzie zlokalizowane na obszarze występowania siedlisk przyrodniczych czy też gatunków będących przedmiotami ochrony omawianego obszaru Natura 2000.**

Podsumowując, zaplanowane w projekcie Strategii inwestycje nie przyczynią się do znacznych zmian środowiska w granicach omawianego obszaru Natura 2000. Będą zlokalizowane poza miejscami występowania przedmiotów ochrony w postaci cennych siedlisk przyrodniczych, a także gatunków. Z tego powodu skutki realizacji planowanych działań będą wyłącznie pozytywne, ułatwiając życie mieszkańcom gminy, a także przyczyniając się do poprawy stanu środowiska. Gwarantuje to brak ryzyka wystąpienia negatywnego oddziaływania zadań przewidzianych w ramach projektu Strategii na poszczególne komponenty środowiska.

6.8. WPŁYW NA OBSZAR SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW NATURA 2000 MAŁOPOLSKI PRZEŁOM WISŁY

Na terenie omawianego obszaru Natura 2000 mogą być wykonywane niektóre działania związane z pięcioma z projektów zaplanowanych w Strategii. W przypadku inwestycji, dla których na chwilę obecną nie ma możliwości przedstawienia szczegółowej lokalizacji, będą one planowane w taki sposób, aby nie naruszać cennych przyrodniczych terenów oraz nie kolidować z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000. Biorąc pod uwagę charakter planowanych w ramach Strategii inwestycji, można stwierdzić, że żadna z nich nie spowoduje znacząco negatywnego oddziaływania na omawiany obszar Natura 2000. . Przedmioty ochrony omawianego obszaru zostały wymienione w rozdziale „4.4.9. Zasoby przyrodnicze”. Planowane działania nie będą kolidować z miejscami występowania przedmiotów ochrony omawianego obszaru Natura 2000 (gatunków ptaków), a tym samym nie dojdzie do jakiegokolwiek wpływu na cele ochrony obszaru Natura 2000. Lokalizacja przedmiotów ochrony widoczna jest w danych udostępnionych przez RDOŚ Kielce. Została ona przedstawiona na rysunku 19 w niniejszej prognozie.

Planowane działania, które mogą być realizowane na terenie omawianego obszaru Natura 2000, będą lokalizowane tak, aby nie ingerować w żaden sposób w przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 (gatunki ptaków). Planowane projekty możliwe do realizacji na tym terenie, to:

- „Wzmocnienie potencjału turystycznego Powiatu Opatowskiego” - zakłada: stworzenie aplikacji mobilnej oraz mapy interaktywnej wszystkich atrakcji turystycznych zlokalizowanych na trasie zintegrowanego szlaku turystycznego Partnerstwa; wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/ zabytków/ obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa; uzupełnienie szlaku turystycznego w niezbędną infrastrukturę: - stworzenie miejsca stanowiącego uzupełnienie istniejącej bazy turystycznej, poprawiającego warunki do uprawiania zarówno turystyki pieszej jak i turystyki rowerowej, zapewniającego turystyce ciągłość trasy zintegrowanego szlaku turystycznego poprzez zagospodarowanie terenu przy Promenadzie w Opatowie na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa – niektóre działania, głównie związane z realizacją małej infrastruktury, tablic informacyjnych itp. mogą być realizowane na terenie obszaru Natura 2000 Małopolski Przełom Wisły. Obiekty będą zlokalizowane będą poza miejscami występowania przedmiotów ochrony obszaru. Ze względu na swój charakter, realizacja takich działań nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na etapie realizacji, a wręcz przeciwnie, będą generować oddziaływanie pozytywne, wskutek tego działania walory przyrodnicze

cennych miejsc, w tym objętych ochroną w ramach obszarowych form ochrony przyrody zostaną wyeksponowane, a lokalna społeczność będzie miała świadomość o konieczności ich ochrony.

- „Nowa energia dla Ziemi Opatowskiej” - W ramach projektu prowadzone będą działania na rzecz:
 - popularyzacji wykorzystania OZE (zarówno w jednostkach publicznych jak i gospodarstwach domowych) poprzez wsparcie inwestycji oraz działania szkoleniowe;
 - zwiększenia efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej;
 - zmiany oświetlenia ulicznego na bardziej oszczędne.Omawianego obszaru Natura 2000 mogą dotyczyć wyłącznie działania związane ze zmianami oświetlenia ulicznego. Ze względu na fakt, że działania prowadzone będą wyłącznie wzdłuż istniejących dróg, chodników i innych miejsc użyteczności publicznej, a także fakt, że dotyczyć będą wyłącznie istniejącego oświetlenia (wymiany źródeł światła na bardziej oszczędne) nie ma ryzyka wystąpienia negatywnego oddziaływania na miejsca występowania przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000. Zmiana oświetlenia ze względu na swój mało inwazyjny charakter nie spowoduje w praktyce żadnych oddziaływań etapu realizacji oraz eksploatacji. W przypadku omawianej inwestycji brak jest znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko,
- „Odpowiedzialne gospodarowanie wodami na Ziemi Opatowskiej” – zakłada realizację inwestycji służących bardziej efektywnemu korzystaniu z wody. Drugim wymiarem projektu jest wyposażenie gospodarstw domowych w instalacje przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach, gdzie względy ekonomiczne nie pozwalają na budowę zbiorczych systemów kanalizacyjnych. Omawianego obszaru Natura 2000 może dotyczyć wyłącznie realizacja przydomowych oczyszczalni ścieków. Oddziaływanie pozytywne, przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, a także gleb poprzez ograniczenie nielegalnego odprowadzania ścieków. Na etapie realizacji oddziaływanie wiązać się będzie jedynie z wykopaniem otworu na taki obiekt, jednak dotyczyć to będzie wyłącznie terenu w sąsiedztwie budynku mieszkalnego, z tego powodu nie dojdzie do zajęcia miejsc występowania gatunków, będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000 bądź objętymi ochroną gatunkową,
- „Gmina Ożarów z innej perspektywy” – w przypadku tego projektu na terenie omawianego obszaru może być realizowane wyłącznie wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/zabytków/obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa. Podsumowując, niektóre działania, związane z realizacją tablic informacyjnych itp. mogą być realizowane na terenie obszaru Natura 2000 Małopolski Przełom Wisły. Obiekty będą zlokalizowane będą poza miejscami występowania przedmiotów ochrony obszaru. Ze względu na swój charakter, realizacja takich działań nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na etapie realizacji, a wręcz przeciwnie, będą generować oddziaływanie pozytywne, wskutek tego działania walory przyrodnicze cennych miejsc, w tym objętych ochroną w ramach obszarowych form ochrony przyrody zostaną wyeksponowane, a lokalna społeczność będzie miała świadomość o konieczności ich ochrony,
- Budowa miejsc obsługi rowerów (MOR-ów) na terenie Gminy Tartów – w przypadku tego projektu na terenie omawianego obszaru może być realizowane wyłącznie wykonanie elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/zabytków/obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa. Podsumowując, niektóre działania, związane z realizacją tablic informacyjnych itp. mogą być realizowane na terenie obszaru Natura 2000 Małopolski Przełom Wisły.

Obiekty będą zlokalizowane będą poza miejscami występowania przedmiotów ochrony obszaru. Ze względu na swój charakter, realizacja takich działań nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na etapie realizacji, a wręcz przeciwnie, będą generować oddziaływanie pozytywne, wskutek tego działania walory przyrodnicze cennych miejsc, w tym objętych ochroną w ramach obszarowych form ochrony przyrody zostaną wyeksponowane, a lokalna społeczność będzie miała świadomość o konieczności ich ochrony.

Należy podkreślić, że w przypadku planowanych działań, dla których nie ma jeszcze szczegółowych informacji co do położenia, a które mogłyby ewentualnie zostać wykonane na terenie omawianego obszaru Natura 2000 na etapie planowania będzie analizowana lokalizacja obiektów, która będzie tak dobierana, aby uniknąć kolizji ze stanowiskami gatunków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000. Dlatego też planowane obiekty nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, na cele ochrony oraz nie spowodują zaburzenia integralności obszaru i jego powiązania z innymi obszarami. **Należy również podkreślić, że planowane w ramach działań obiekty, które będą lokalizowane w omawianym obszarze Natura 2000, nie będą realizowane w miejscach występowania gatunków będących przedmiotami ochrony omawianego obszaru Natura 2000, dlatego też nie dojdzie do znaczącego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000. W przypadku konieczności lokalizacji działań w omawianym obszarze, będzie ono wytyczone tak, aby nie ingerować w siedliska gatunków będących przedmiotami ochrony. Z tego powodu nie zdiagnozowano możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na omawiany obszar Natura 2000. Realizacja Strategii nie będzie miała wpływu na stan i funkcjonowanie obszaru Natura 2000, w tym na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000. Nie dojdzie też do wpływu na integralność tego obszaru i powiązanie z innymi obszarami. Nie dojdzie do znacząco negatywnego oddziaływania na żadne z przedmiotów ochrony. Z tego powodu nie ma też konieczności wykonywania kompensacji przyrodniczych. Potwierdzeniem tego faktu jest to, iż planowane działanie nie będzie zlokalizowane na obszarze występowania gatunków będących przedmiotami ochrony omawianego obszaru Natura 2000.**

Podsumowując, zaplanowane w projekcie Strategii inwestycje nie przyczynią się do znacznych zmian środowiska w granicach omawianego obszaru Natura 2000. Będą zlokalizowane poza miejscami występowania przedmiotów ochrony w postaci gatunków ptaków. Gwarantuje to brak ryzyka wystąpienia negatywnego oddziaływania zadań przewidzianych w ramach projektu Strategii na poszczególne komponenty środowiska.

6.9. WPŁYW NA POZOSTAŁE FORMY OCHRONY PRZYRODY

W przypadku stanowiska dokumentacyjnego Zespół utworów geologicznych, użytków ekologicznych oraz pomników przyrody należy wskazać na brak oddziaływania. Żaden z zaplanowanych projektów nie będzie ingerować w omawiane stanowisko, użytk ekologiczny oraz pomniki przyrody.

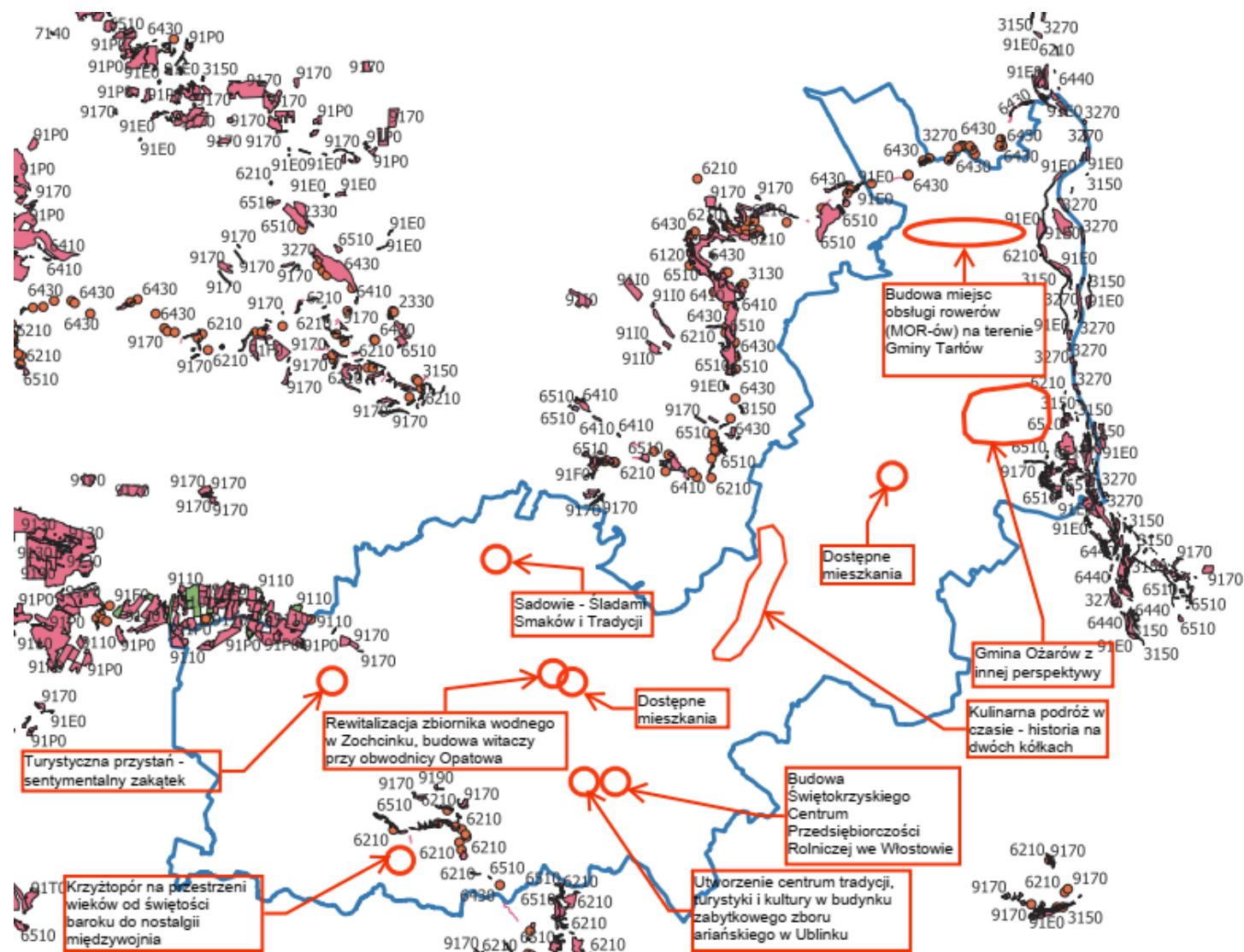
6.10. PODSUMOWANIE WPŁYWU PROJEKTÓW NA FORMY OCHRONY PRZYRODY

Podsumowując rozdziały 6.1. – 6.9., można stwierdzić że żadne z projektów zaplanowanych w projekcie *Strategii terytorialnej Partnerstwo Ziemia Opatowska*, które potencjalnie mogą być zlokalizowane na terenie obszarowych form ochrony przyrody, nie spowodują znaczącego negatywnego oddziaływania na nie, nie będą łamały zakazów ustanowionych dla nich, nie będą stały w sprzeczności z celami ustanowionymi dla tych form

czy też z działaniami w zakresie ochrony czynnej ekosystemów. Inwestycje te zlokalizowane zostaną poza miejscem występowania przedmiotów ochrony danych form ochrony przyrody i miejsc występowania gatunków chronionych.

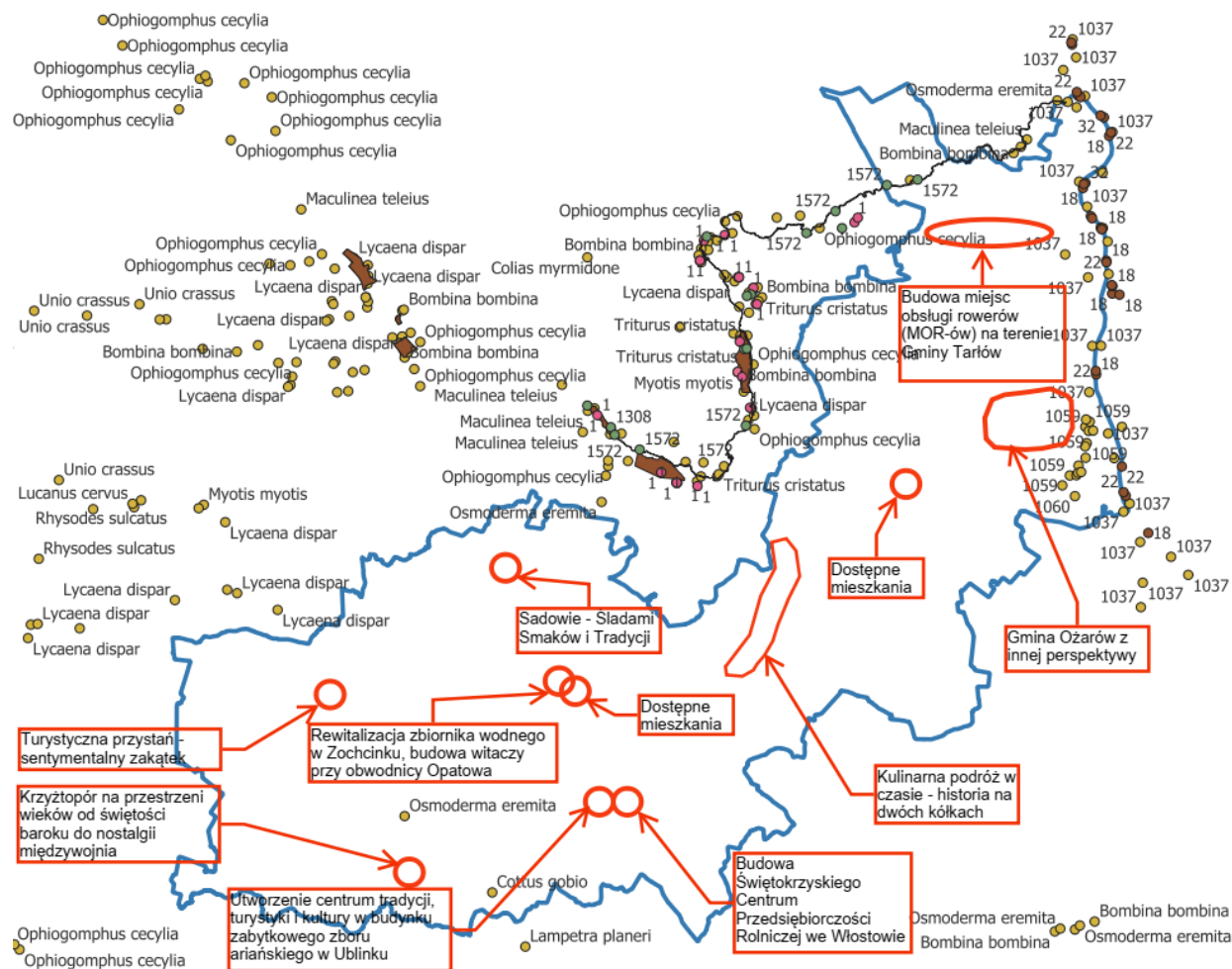
Na poniższych mapach przedstawiono usytuowanie wszystkich działań inwestycyjnych, dla których znana jest lokalizacja, na tle siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000 na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska, w myśl Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Żywnów (PLH260036), Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łagów na okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2026 r., Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 31 grudnia 2024 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Żywnów PLH260036, Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 20 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Jeleniowska (PLH260028), Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Jeleniowska PLH260028, Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 marca 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Kamiennej (PLH260019), Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Kamiennej PLH260019, Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 września 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Przełom Wisły w Małopolsce (PLH060045), Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045, Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków.

Po przeanalizowaniu wszystkich danych należy podkreślić, że w miejscach usytuowania przedmiotów ochrony nie będą prowadzone żadne działania inwestycyjne, przez co nie dojdzie do jakiegokolwiek negatywnego oddziaływania na te przedmioty ochrony.

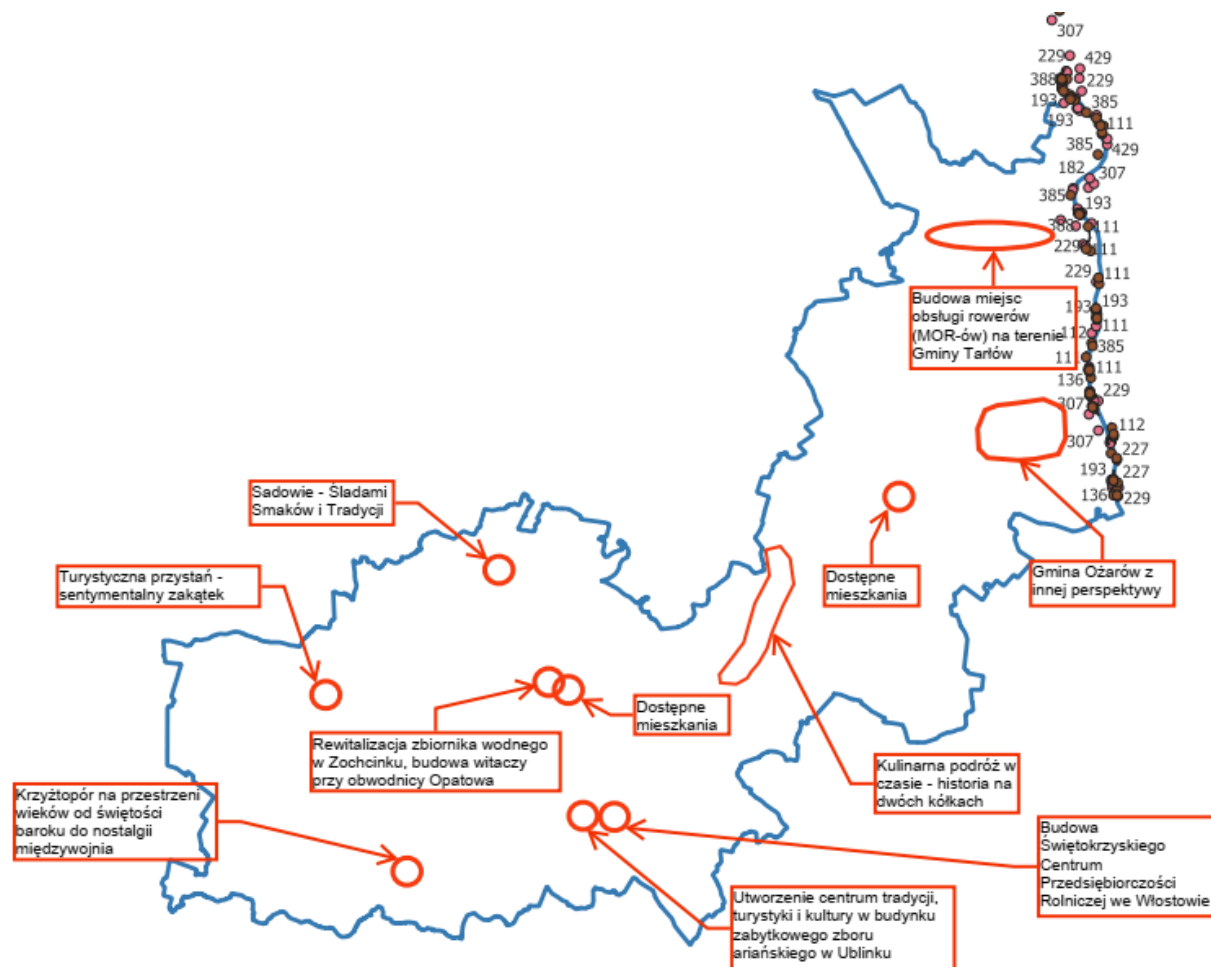

Rys. 18 Położenie projektów na tle siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000 na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce, w tym dane z PZO)

Prognoza oddziaływania na środowisko dokumentu pn. „Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska”

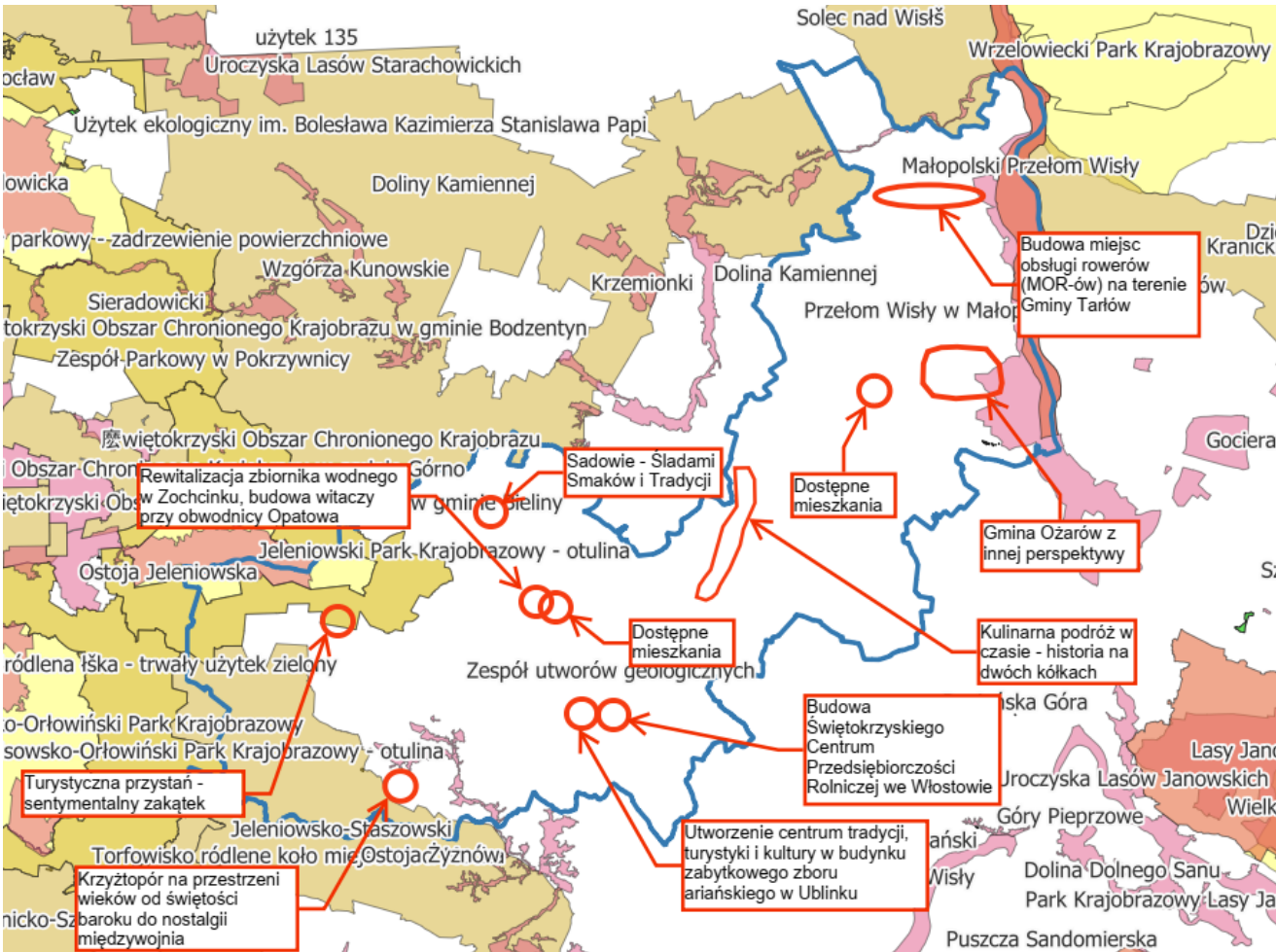

Rys. 19 Położenie projektów na tle gatunków będących przedmiotami ochrony obszarów siedliskowych Natura 2000 na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce, w tym dane z PZO)

Rys. 20 Położenie projektów na tle gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony specjalnego obszaru ochrony ptaków Natura 2000 na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce, w tym dane z PZO)

Prognoza oddziaływania na środowisko dokumentu pn. „Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska”

Rys. 21 Położenie projektów na tle obszarowych form ochrony przyrody (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce)

Powyższa mapa nie uwzględnia działań, które najprawdopodobniej będą zlokalizowane częściowo na formach ochrony przyrody, lecz ich dokładne położenie nie jest znane. Nie uwzględnia także wykonania elementu spójnego oznaczenia szlaku zintegrowanego - tablic informacyjnych z kodami QR oraz tabliczek kierunkowych służących do oznakowania oraz ułatwiających dotarcie do atrakcji, kluczowych miejsc historycznych/zabytków/obiektów, mieszczących się na trasie zintegrowanego elementu szlaku turystycznego Partnerstwa. Jest to spowodowane tym, że są to małe punktowe obiekty, których rozmieszczenie nie jest znane.

W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na formy ochrony przyrody, w tym na obszary Natura 2000, podczas realizacji inwestycji zlokalizowanych na wspomnianych formach ochrony przyrody będą stosowane działania minimalizujące, takie jak m.in.:

- wykonywanie płotków herpetologicznych w najcenniejszych z punktu widzenia płazów i gadów miejscach;
- prowadzenie wycinki drzew i krzewów poza okresem lęgowym ptaków, tj. poza okresem 1 marca – 15 października. W przypadku wycinki w ww. terminie prace będą wykonane po stwierdzeniu przez osobę posiadającą odpowiednie kwalifikacje przyrodnicze, o braku występowania lęgów w obrębie drzew i krzewów lub ich bliskim sąsiedztwie;
- prowadzenie prac ingerujących w wierzchnią warstwę gleby w okresie 15 sierpnia – 15 października lub rozpoczynanie ich w tym okresie i nieprzerwane kontynuowanie, aby nie dopuścić do zasiedlenia terenu inwestycji przez zwierzęta;
- zabezpieczenie drzew zlokalizowanych obok planowanych inwestycji poprzez zastosowanie na pniach osłon w postaci np. desek wokół całego pnia drzewa do wysokości tzw. pierśnicy, czyli ok. 1,5 m, w granicach rzutu korony drzew prace należy wykonywać ręcznie, aby nie uszkodzić korzeni drzewa, natomiast w okresie upałów czy mrozów chronić korzenie drzew przed przesuszeniem bądź przemarznięciem;
- ogrodzenie placów budowy;
- w przypadku odwadniania wykopów, podczyszczenie odprowadzanych wód przed odprowadzeniem ich do wód powierzchniowych;
- w miejscach lokalizacji rozrodu płazów zastosowanie rozwiązań zabezpieczających śmiertelność tych gatunków w wyniku prowadzonych prac czy ruchu pojazdów mechanicznych, które będą przemieszczały się do lęgów, obok zabezpieczeń w postaci płotków czy siatek w miejscach ich występowania,
- prowadzenie ruchu maszyn i pojazdów ciężarowych tylko po istniejących lub specjalnie do tego wyznaczonych drogach dojazdowych i technologicznych;
- zdjęcie warstwy ziemi próchniczej do ok. 0,5 m przed rozpoczęciem prac ziemnych, ziemia ta zostanie później wykorzystana do zagospodarowania terenu po zakończeniu wszelkich robót;
- nietworzenie składowisk odpadów, niemagazynowanie elementów budowlanych, nieskładowanie mas ziemnych w obrębie rzutu korony drzew;
- kontrolowanie wykopów i innych miejsc mogących stanowić pułapki dla zwierząt oraz niezwłoczne odławianie i wypuszczanie znajdujących się tam zwierząt poza obszar inwestycji. Ostatnia kontrola powinna zostać przeprowadzona bezpośrednio przed zasypywaniem wykopów lub ich wypełnianiem materiałami budowlanymi;
- wykonywanie prac ziemnych w sposób zapewniający ochronę gruntu, wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniami;
- zastosowanie urządzeń i rozwiązań technicznych ingerujących w środowisko w jak najmniejszym stopniu;
- ograniczanie emisji pyłu w trakcie transportu materiałów budowlanych i prowadzenia prac poprzez zastosowanie plandek na pojazdach przewożących kruszywo;
- zraszanie placów budowy w okresach suszy i wzmożonego wiatru;

- prowadzenie prac budowlanych od świtu do zmierzchu, przy wykorzystaniu sprawnych technicznie maszyn i urządzeń, w celu ograniczenia uciążliwości hałasowej oraz, aby nie zaburzać naturalnych zachowań zwierząt;
- stosowanie sprawnych maszyn i urządzeń;
- transport odpadów powstałych w wyniku budowy do zewnętrznych firm posiadających odpowiednie zezwolenia;
- segregowanie i gromadzenie odpadów powstających podczas prac inwestycyjnych;
- odprowadzanie ścieków socjalno-bytowych z zapleczy budowy do szczelnego zbiornika bezodpływowego typu TOI-TOI;
- minimalizacja oddziaływania akustycznego robót budowlanych (np. wyłączanie maszyn podczas postoju);
- wyposażenie terenu budowy w urządzenia zapewniające ochronę przed wyciekami substancji ropopochodnych, takie jak maty, sorbenty itp.;
- uprzątnięcie terenu inwestycyjnego po zakończeniu prac.
- minimalizacja zajętości terenu i przekształcenia terenu;
- wykonanie zabiegów wspomagających odtworzenie terenów zielonych, takich jak obsiew rodzimymi gatunkami traw, itp.

Dodatkowo, każdorazowo przed realizacją inwestycji, ze względu na specyfikę danego przedsięwzięcia, należy przeanalizować, czy możliwe i zasadne będą do zastosowania dodatkowe, jeszcze inne niż wymienione powyżej, działania minimalizujące. Będzie to jednak możliwe dopiero po poznaniu koncepcji danego przedsięwzięcia i jego lokalizacji. Zastosowanie powyższych działań będzie jednym z kluczowych aspektów pozwalających całkowicie wykluczyć ryzyko znaczącego negatywnego oddziaływania inwestycji na formy ochrony przyrody.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku (...) w prognozę należy uwzględnić informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów powiązanych z projektem dokumentu „Strategia terytorialna Partnerstwa Ziemia Opatowska”. Dla fragmentu teren objętego Partnerstwem Ziemia Opatowska, sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko dla dokumentu pn. „Program Ochrony Środowiska dla Gmin członkowskich Ekologicznego Związku Gmin Dorzecza Koprzywianki na lata 2022-2026 z perspektywą do roku 2029”. W powiecie opatowskim obejmowała ona gminy Baćkowice, Iwaniska, Lipnik, Opatów, Ożarów i Sadowie. Zakres przedsięwzięć omawianych w tamtym dokumencie był nieco inny niż w niniejszym. Planowano w nim zdecydowanie większą ilość projektów inwestycyjnych, cechujących się większym spektrum oddziaływania na środowisko. Jednak cechą wspólną obu dokumentów było to, że planowane w nich działania są działaniami skierowanymi w stronę poprawy jakości życia mieszkańców powiatu opatowskiego. Analiza całości zebranych materiałów pozwoliła stwierdzić iż korzyści wynikające z realizacji zapisów zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Gmin członkowskich Ekologicznego Związku Gmin Dorzecza Koprzywianki na lata 2022–2026” z perspektywą do roku 2029 przewyższą znacząco możliwe do zaistnienia negatywne oddziaływania. Podobnie dzieje się w przypadku omawianego dokumentu dotyczącego Partnerstwa Ziemia Opatowska, z tym że w tym przypadku oddziaływania mają zdecydowanie mniejszą skalę. Dlatego jest to także dowodem na brak znaczącego oddziaływania na środowisko przez zaproponowane do realizacji projekty.

Podsumowując, ogół działań inwestycyjnych opisanych w Strategii, nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na żadne z form ochrony przyrody znajdujących się na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska. Należy podkreślić, że Strategia przedstawia ogół zamierzeń inwestycyjnych, jednak w zdecydowanej większości na bardzo wczesnym etapie planowania. Dlatego też dla każdego z działań inwestycyjnych wpływ na środowisko zostanie dodatkowo oceniony indywidualnie podczas uzyskiwania wszystkich niezbędnych pozwoleń. Założeniem *Strategii terytorialnej Partnerstwo Ziemia Opatowska* jest takie planowanie poszczególnych działań, aby w jak największym stopniu uniknąć negatywnych oddziaływań, a jednocześnie zniwelować przynajmniej część z problemów środowiskowych, zidentyfikowanych dla terenu Partnerstwa wskutek działań ocenianych w niniejszej prognozie. Dlatego też z całą pewnością można stwierdzić, że planowane działania nie przyczynią się do zwiększenia ryzyka nieosiągnięcia zakładanych celów, czy też do jakiegokolwiek znaczącego negatywnego oddziaływania na omawiane formy ochrony przyrody, w tym na obszary Natura 2000.

7. OCENA WPŁYWU ORAZ SKUTKÓW REALIZACJI PROJEKTU DOKUMENTU W ODNIESIENIU DO POSZCZEGÓLNYCH ASPEKTÓW ŚRODOWISKA

ochrona różnorodności biologicznej, np. ekosystemów dolin rzecznych, łąkowych, zadrzewień

Planowane działania inwestycyjne nie będą miały bezpośrednio na celu ochrony bioróżnorodności, jednak ich lokalizacje będą wybierane w taki sposób, aby w jak najmniejszy sposób wpływać na bioróżnorodność danego terenu. Inwestycje w miarę możliwości będą realizowane z pominięciem ekosystemów dolin rzecznych, łąkowych, czy też zadrzewień. Do ich lokalizacji będą wybierane obszary jak najmniej cenne przyrodniczo, pozbawione chronionych siedlisk czy też stanowisk cennych gatunków.

ochrona zdrowia ludzi oraz jakości życia mieszkańców

Zdecydowana większość planowanych działań w ramach strategii przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Do takich działań z całą pewnością zaliczyć można budowę bloków mieszkalnych, czy też miejsc obsługi rowerów. Zaniechanie planowanych działań miałyby niekorzystny wpływ na okoliczne społeczności. Realizacja projektu “Nowa energia dla Ziemi Opatowskiej”, poprzez popularyzację wykorzystywania OZE przyczyni się do poprawy zdrowia mieszkańców poprzez eliminację pewnej ilości zanieczyszczeń związanych z konwencjonalnymi źródłami energii.

chronione gatunki zwierząt, roślin i grzybów

Planowane działania nie będą miały negatywnego wpływu na chronione gatunki. Na etapie realizacji w celu zapewnienia braku oddziaływania na środowisko należy wykluczyć całkowicie zajętość stanowisk chronionych gatunków. Na obszarze objętym działaniami nie znajdują się żadne lokalne ostoje przyrody istotne dla zachowania różnorodności biologicznej, chronione gatunki roślin, grzybów i zwierząt. Tak jak już wspomniano, wszystkie obiekty należy lokalizować tak, aby nie dochodziło do kolizji z wyżej wymienionymi gatunkami. W przypadku, gdyby nie było takiej możliwości, należy przed realizacją inwestycji wystąpić do właściwego organu o zgodę na odstępowanie od zakazów w stosunku do gatunków i siedlisk chronionych. Dodatkowo przy zastosowaniu wszystkich wymienionych w niniejszej prognozie działań minimalizujących, nie dojdzie do znaczącego negatywnego oddziaływania na omawiane elementy przyrody.

ochrona korytarzy ekologicznych

Wszystkie działania związane z ochroną bioróżnorodności oraz chronionych gatunków będą miały także uzasadnienie w związku z ochroną korytarzy ekologicznych. W przypadku realizacji obiektów na ich terenie ważne jest odpowiednie ich ulokowanie w taki sposób, aby nie pozbawić tych terenów funkcji migracyjnych poprzez stworzenie barier, co mogłoby się przyczynić do izolacji populacji. W przypadku lokalizacji inwestycji w ramach korytarzy ekologicznych, należy stosować podobne zasady jak w przypadku obszarowych form ochrony przyrody. Dotyczy to przede wszystkim lokalizacji ich poza stanowiskami chronionych gatunków, chronionymi siedliskami, a także tak, aby nie przecinały najważniejszych szlaków migracji. Tego typu analizy należy sporządzać każdorazowo podczas planowania konkretnych inwestycji. Należy podkreślić, że planowane inwestycje to głównie inwestycje punktowe, co podczas ich eksploatacji nie spowoduje jakichkolwiek negatywnych oddziaływań w stosunku do korytarzy ekologicznych.

ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, w tym Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, a także ujęć wód podziemnych i ich stref ochronnych

W ramach planowanych działań realizowane będą działania związane z ochroną wód. Będzie to zadanie pn. “Odpowiedzialne gospodarowanie wodami na Ziemi Opatowskiej, a także pośrednio “Rewitalizacja zbiornika wodnego w Zochcinku”. Realizacja pierwszego będzie wiązać się m.in. z budową przydomowych oczyszczalni ścieków, co wiązać się to będzie z ograniczaniem ilości nielegalnych zrzutów ścieków do wód i gleby, a tym samym przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Poniżej przedstawiono cele środowiskowe dla JCWP znajdujących się w obrębie Partnerstwa Ziemia Opatowska, wraz z komentarzem odnośnie wpływu działań na te cele:

- właściwy stan/potencjał ekologiczny – oddziaływanie pozytywne, wskutek inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków zmniejszy się ilość nielegalnych zrzutów ścieków do wód i do gleby, co przyczyni się do poprawy stanu/potencjału ekologicznego JCWP na terenie Partnerstwa,
- zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D – brak jakiegokolwiek oddziaływania, w ramach działań uwzględnionych w strategii nie planuje się żadnych przedsięwzięć związanych z ograniczaniem migracji ichtiofauny w ciekach,
- zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych - brak jakiegokolwiek oddziaływania, w ramach działań uwzględnionych w strategii nie planuje się żadnych przedsięwzięć związanych z ograniczaniem migracji ichtiofauny w ciekach,
- dobry stan chemiczny - oddziaływanie pozytywne, wskutek inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków zmniejszy się ilość nielegalnych zrzutów ścieków do wód i do gleby, co przyczyni się do poprawy stanu chemicznego JCWP na terenie Partnerstwa.

ochrona jakości powietrza, ochrona przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi

Ochrona jakości powietrza będzie odbywać się m.in. poprzez działania związane z projektem “Nowa energia dla Ziemi Opatowskiej”, takie jak popularyzacja wykorzystania OZE oraz zwiększenie efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej. Pozwolą one na zmniejszenie ilości emisji związanych z tradycyjnymi źródłami energii poprzez zastąpienie ich części źródłami odnawialnymi, a także poprzez zmniejszenie zapotrzebowania energetycznego wskutek zwiększenia efektywności energetycznej. Planowane projekty nie będą generować ponadnormatywnych emisji hałasu, wibracji oraz pól elektromagnetycznych.

ochrona gleby i rzeźby terenu

W celu ochrony gleby i rzeźby terenu miejsca realizacji zostały wybrane tak, aby zapewnić ochronę najcenniejszym fragmentom gleb czy też terenom o atrakcyjnej wizualnie i przyrodniczo rzeźbie terenu. Planowane inwestycje nie spowodują znaczącego wpływu na glebę i rzeźbę terenu. Będą to inwestycje punktowe o ograniczonym zasięgu.

ochrona krajobrazu

W celu ochrony krajobrazu, planowane działania będą zgodne z dokumentami planistycznymi, takimi jak miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego czy też studia kierunków i uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego. W planowaniu przestrzennym należy zapewnić właściwą ochronę krajobrazu. Dzięki temu nie dojdzie do powstania obiektów całkowicie niepasujących do okolicznego terenu. Większość inwestycji nie będzie w ogóle widoczna w krajobrazie (sieć kanalizacyjna, gazowa, wodociągowa, wymiana ogrzewania budynków). W przypadku dróg, ścieżek rowerowych czy też chodników, będą one dotyczyć głównie istniejących dróg, dlatego też wpływ na krajobraz będzie znikomy.

ochrona klimatu

W celu ochrony klimatu zaplanowano działania inwestycyjne polegające na wymianie ogrzewania budynków, modernizacji infrastruktury drogowej, propagowaniu transportu rowerowego. Wszystkie te działania pozwolą na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych powstających z konwencjonalnych źródeł energii, co pozytywnie wpłynie na ochronę klimatu.

gospodarka ściekami, w tym odprowadzanie i oczyszczanie wód opadowych

W ramach planowanych działań realizowane będą działania związane z realizacją przydomowych oczyszczalni ścieków. Przyczyni się to do zdecydowanego zmniejszenia ilości nielegalnych zrzutów ścieków, a tym samym pozwoli na poprawę jakości wód powierzchniowych, podziemnych i gleb. Wody opadowe będą odprowadzane zgodnie z wymogami prawnymi dla danej inwestycji.

gospodarka odpadami, z uwzględnieniem segregacji odpadów i ich odzysku

W ramach planowanych działań nie przewiduje się przedsięwzięć bezpośrednio związanych z gospodarką odpadami. W przypadku każdego z działań, na etapie realizacji powstające odpady będą selektywnie gromadzone w odpowiednich pojemnikach na terenie budowy, a następnie odbierane przez uprawnione do tego podmioty.

ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy

W ramach strategii nie planuje się działań związanych z ochroną przed powodzią oraz skutkami suszy.

ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Inwestycje będą realizowane zgodnie z najnowszymi technologiami, z uwzględnieniem przepisów prawa i dobrych praktyk. Dlatego też ryzyko wystąpienia poważnych awarii będzie znikome. W przypadku wystąpienia awarii np. sieci wodociągowej czy gazowej, zostanie wyłączony dopływ wody/gazu, a następnie dojdzie do prac naprawczych. Należy jednak podkreślić, że ryzyko wystąpienia takich awarii nie jest duże.

8. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU STRATEGII ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Uwarunkowania wynikające ze „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)”

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020. Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Kluczowe z punktu widzenia Strategii cele dokumentu zostały przedstawione poniżej:

- Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną
- Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
- Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

Podsumowanie: Strategia uwzględnia cele środowiskowe dla niniejszego dokumentu. W ramach przewidzianych działań zawiera się m.in. likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez popularyzację wykorzystywania OZE, zwiększenie efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej. W dokument wpisuje się także doskonale rozwój infrastruktury w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków.

Uwarunkowania wynikające z „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”

Dokument przedstawia cele polityki regionalnej oraz działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia powinien podjąć rząd, samorządy: wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji tej polityki w perspektywie roku 2030. Kluczowe z punktu widzenia Strategii cele dokumentu zostały przedstawione poniżej:

- Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
- Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
- Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie

Podsumowanie: Strategia uwzględnia cele środowiskowe dla niniejszego dokumentu. W ramach przewidzianych działań zawiera się wiele zadań związanych z poprawą stanu środowiska, jak np. likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez popularyzację wykorzystywania OZE, zwiększenie efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej. W dokument wpisuje się także doskonale rozwój infrastruktury w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków. Spowoduje to zwiększenie spójności rozwoju kraju w tym aspekcie.

Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ to projekt, który został przyjęty przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego 3 marca 2021 roku. Strategia ta skupia się na czterech głównych obszarach: gospodarce, środowisku, demografii i bezpieczeństwie. Cele Strategii to:

- **Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie:** Skupia się na wspieraniu innowacyjności, przedsiębiorczości oraz tworzeniu warunków dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Celem jest również zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców oraz podnoszenie ich kompetencji.
- **Przyjazny dla środowiska i czysty region:** Koncentruje się na ochronie środowiska naturalnego, promowaniu zrównoważonego rozwoju oraz poprawie jakości powietrza i wód. Dąży do zwiększenia efektywności energetycznej oraz promowania odnawialnych źródeł energii.
- **Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi:** Ma na celu budowanie silnej tożsamości regionalnej, integrację społeczności lokalnych oraz zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców. Promuje aktywność obywatelską, współpracę między różnymi grupami społecznymi oraz rozwój infrastruktury społecznej.
- **Sprawne zarządzanie regionem:** Zakłada poprawę efektywności administracji publicznej, transparentność procesów decyzyjnych oraz aktywną współpracę z mieszkańcami i innymi interesariuszami. Celem jest również zwiększenie dostępności usług publicznych oraz wykorzystanie nowoczesnych technologii w zarządzaniu.

Podsumowanie: Strategia uwzględnia cele środowiskowe dla niniejszego dokumentu. W ramach przewidzianych działań zawiera się m.in. likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez popularyzację wykorzystywania OZE, zwiększenie efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej.

Uwarunkowania wynikające z Programu regionalnego na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego

W programie tym wymieniono kilka priorytetów:

- Konkurencyjna gospodarka
- Region przyjazny dla środowiska
- Mobilność miejska
- Dostępne świętokrzyskie
- Świętokrzyskie dla mieszkańców
- Wspólnota i przestrzeń
- Profilaktyka i ochrona zdrowia mieszkańców
- Edukacja na wszystkich etapach życia

- Usługi społeczne i zdrowotne
- Aktywni na rynku pracy

Strategia uwzględnia powyższe priorytety dla niniejszego dokumentu. W ramach przewidzianych działań zawiera się wiele zadań związanych z poprawą stanu środowiska, jak np. likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez popularyzację wykorzystywania OZE, zwiększenie efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej. W dokument wpisuje się także doskonałe rozwój infrastruktury w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków. Dodatkowo także inne planowane projekty będą pozytywne dla mieszkańców regionu. Przykładem może być np. budowa budynków wielorodzinnych w Opatowie i Ożarowie.

Uwarunkowania wynikające z „Polityki energetycznej Polski do 2040 roku”

Dokument ten wyznacza ramy transformacji energetycznej w Polsce. Zawiera strategiczne przesądzenia w zakresie doboru technologii służących budowie niskoemisyjnego systemu energetycznego. PEP2040 zawiera opis stanu i uwarunkowań sektora energetycznego. Następnie wskazano trzy filary PEP2040, na których oparto osiem celów szczegółowych PEP2040 wraz z działaniami niezbędnymi do ich realizacji oraz projekty strategiczne. Cele szczegółowe tego dokumentu to:

- optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych,
- rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej,
- dywersyfikacja dostaw gazu ziemnego i ropy naftowej oraz rozbudowa infrastruktury sieciowej,
- rozwój rynków energii,
- wdrożenie energetyki jądrowej,
- rozwój odnawialnych źródeł energii,
- rozwój ciepłownictwa i kogeneracji,
- poprawa efektywności energetycznej.

Celem głównym polityki energetycznej państwa jest bezpieczeństwo energetyczne przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.

Podsumowanie: Strategia uwzględnia cele dla niniejszego dokumentu. W ramach przewidzianych działań zawiera się wiele zadań związanych z transformacją energetyczną, jak np. likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez popularyzację wykorzystywania OZE, zwiększenie efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej.

Uwarunkowania wynikające z „Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej”

Rolą dokumentu jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Wzmacnia działania rządu polegające na budowie innowacyjnej gospodarki z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Kluczowe z punktu widzenia Strategii cele dokumentu zostały przedstawione poniżej:

- Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

- Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód
- Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania
- Kierunek interwencji: Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb
- Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej
- Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska
 - Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu
 - Kierunek interwencji: Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej
 - Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
 - Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa
 - Kierunek interwencji: Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT
- Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych
 - Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu
 - Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych
- Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa
 - Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji
- Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska
 - Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Podsumowanie: Strategia uwzględnia cele dla niniejszego dokumentu. W ramach przewidzianych działań zawiera się wiele zadań związanych z poprawą stanu środowiska, jak np. likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez popularyzację wykorzystywania OZE, zwiększenie efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej. W dokument wpisuje się także doskonałe rozwój infrastruktury w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków.

Uwarunkowania wynikające ze „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku”

Głównym celem krajowej polityki transportowej przedstawionej w strategii jest zwiększenie dostępności transportowej kraju oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego przez utworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego na poziomie krajowym, europejskim i globalnym. Osiągnięcie tego celu pozwoli na rozwijanie dogodnych warunków, sprzyjających stabilnemu rozwojowi gospodarczemu kraju. Podsumowanie: Strategia jest neutralna w stosunku do tego dokumentu.

Uwarunkowania wynikające ze „Strategii zrównoważonego Rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030”

Głównym celem rozwojowych w tej Strategii jest stworzenie warunków do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Podsumowanie: Omawiana Strategia jest zgodna z następującymi celami szczegółowymi:

- poprawa estetyki i bezpieczeństwa gminy,
- wspieranie aktywności społecznej i integracji międzypokoleniowej,
- zapewnienie wysokiej jakości usług zdrowotnych, opiekuńczych i społecznych w gminie,
- rozwój turystyki i produktów lokalnych.

Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030

Cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 stanowi wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Cel ten doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;
- Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;
- Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Podsumowanie: Omawiana Strategia w swoich zapisach ma działania zgodne z powyższymi celami:

- Rozwój programów edukacyjnych, kulturowych i artystycznych
- Organizacja wydarzeń promujących gminę

Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Zadaniem Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 było podjęcie wyzwań, jakie stoją przed Polską w obszarze kapitału ludzkiego i spójności społecznej, aby uczynić nasz kraj bardziej atrakcyjnym miejscem do życia oraz dobrym miejscem do rozwijania wiedzy i podejmowania pracy. Strategia ta obejmuje 4 cele szczegółowe:

- podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych,
- poprawę zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej,
- wzrost i poprawę wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,

- redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawę dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Podsumowanie: W ramach Strategii planuje się budowę dwóch bloków mieszkalnych w formule budownictwa czynszowego. Spowoduje to redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Biorąc powyższe pod uwagę, działania zaplanowane w ramach Strategii uwzględniają cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

9. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W TYM ODDZIAŁYWAŃ BEZPOŚREDNICH, POŚREDNICH, WTÓRNYCH, SKUMULOWANYCH, KRÓTKOTERMINOWYCH, ŚREDNIOTERMINOWYCH, DŁUGOTERMINOWYCH, STAŁYCH I CHWILOWYCH ORAZ POZYTYWNYCH I NEGATYWNYCH, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO

Aby uzyskać cele przedstawione w strategii, z całą pewnością będzie trzeba przeprowadzić działania administracyjno-organizacyjne, jak i inwestycyjne. Do tych pierwszych należy zaliczyć działania takie, jak:

- efektywne przekazywanie informacji o środowisku,
- egzekwowanie zapisów prawa,
- edukacja ekologiczna,
- prowadzenie szkoleń, warsztatów,
- wydawanie broszur o tematyce ekologicznej,
- wskazywanie zysków jakie niesie ochrona środowiska.

Pozytywne efekty tych działań w dłuższej perspektywie będą dotyczyć niskiej emisji, gospodarki wodnej i ściekowej. Ze względu na orientacyjny charakter Strategii, wymienione w nim zadania są w większości na etapie koncepcyjnym, dlatego też brak jest możliwości szczegółowego odniesienia się do każdego z zadań. Dla uproszczenia działania te pogrupowano ze względu na swój charakter, przez co oddziaływania działań w każdej z grup będą do siebie zbliżone. Należy również dodać, że większość planowanych działań jest działaniami standardowymi na terenie kraju, które to są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania lokalnych społeczności, podnosząc zarówno jakość ich życia, atrakcyjność turystyczną obszaru Partnerstwa, jak i zmniejszając oddziaływanie na środowisko. Do działań inwestycyjnych (związanych z faktycznym posadowieniem obiektów oraz infrastruktury w terenie) zaliczać się będzie realizacja przedsięwzięć z zakresu:

- elementów infrastruktury turystycznej (tablice informacyjne, MOR-y, itp.),
- budowa lub przebudowa obiektów użyteczności publicznej (obiekty turystyczne, kulturalne, galerie, Centrum Przedsiębiorczości Rolniczej, itp.),
- rewitalizacja zbiornika wodnego,

- przydomowe oczyszczalnie ścieków,
- budowa bloków mieszkalnych.

Działania te podczas ich realizacji będą powodowały negatywne oddziaływanie na środowisko w następującym zakresie:

- emisji hałasu wywołanego użyciem sprzętu mechanicznego,
- emisji zanieczyszczeń gazowych przede wszystkim związanych z pracą silników spalinowych,
- potencjalnej emisji zanieczyszczeń płynnych powstałych w wyniku korzystania z niesprawnych maszyn i urządzeń (w tym również awarii sprzętu) bądź zastosowania nieodpowiednich materiałów,
- płoszenia zwierząt, którego źródłem będzie wyżej wspomniany hałas jak i wzmożona penetracja terenu,
- zmiany w strukturze i stanie gleby i powierzchni terenu,
- zmiany aktualnych warunków bytowania zwierząt i roślin,
- niecelowych strat w populacji zwierząt i roślin,
- negatywnych oddziaływań na formy ochrony przyrody.

W poniższej tabeli przedstawiono analizę oddziaływania poszczególnych grup działań inwestycyjnych na wszystkie elementy przyrodnicze. Szczegółowe oddziaływania opisywano już podczas opisu wpływu inwestycji w poprzednich rozdziałach. Należy podkreślić, że każde z działań będzie wymagało konieczności uzyskania niezbędnych pozwoleń, dlatego też działania, które będą mogły w nieco większym stopniu oddziaływać na środowisko, będą szczegółowo przeanalizowane w trakcie trwania tych procedur, a wszystkie oddziaływania będą analizowane także przez odpowiednie organy opiniujące.

Tab. 5 Oddziaływanie planowanych działań inwestycyjnych na poszczególne elementy środowiska

Grupa działań	Ludzie	Grzyby, rośliny i siedliska	Zwierzęta	Woda	Powietrze	Gleba i ziemia	Krajobraz	Formy ochrony przyrody
Elementy infrastruktury turystycznej (tablice informacyjne, MOR-y, itp.)	Oddziaływanie pozytywne, poprawa jakości korzystania z atrakcji turystycznych obszaru Partnerstwa	Brak oddziaływania, poza etapem realizacji, podczas którego na etapie planowania trzeba wybrać takie położenie obiektów, aby wykluczyć ingerencję w chronione siedliska i stanowiska chronionych roślin i grzybów oraz gatunków będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000	Brak oddziaływania, poza etapem realizacji, podczas którego będzie dochodzić do płoszenia, na etapie planowania trzeba wybrać takie położenie obiektów, aby wykluczyć ingerencję w stanowiska chronionych gatunków oraz gatunków będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania	Brak oddziaływania, obiekty są na tyle małe, że nie dojdzie do znaczącego oddziaływania na glebę i ziemię	Brak oddziaływania, obiekty są na tyle małe, że nie dojdzie do znaczącego oddziaływania na krajobraz	Brak oddziaływania, poza etapem realizacji, podczas którego na etapie planowania trzeba wybrać takie położenie obiektów, aby wykluczyć ingerencję w chronione siedliska i stanowiska chronionych gatunków oraz gatunków będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000
Budowa lub przebudowa obiektów użyteczności publicznej	Oddziaływanie pozytywne, przyczyni się do poprawy jakości powietrza wskutek poprawy	Brak oddziaływania, poza etapem realizacji, podczas którego na etapie planowania trzeba	Brak oddziaływania, poza etapem realizacji, podczas którego będzie dochodzić do	Brak oddziaływania.	Oddziaływanie pozytywne, przyczyni się do poprawy jakości powietrza wskutek zmniejszenia ilości	Nieznaczące oddziaływanie na etapie realizacji, związane z posadowieniem obiektów. Będą to	Oddziaływanie nieznaczące, planowane do realizacji obiekty będą standardowe w skali kraju,	Brak oddziaływania, na miejsce realizacji wybierane będą takie miejsca, które wykluczają ingerencję w chronione siedliska i

Prognoza oddziaływania na środowisko dokumentu pn. „Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska”

Grupa działań	Ludzie	Grzyby, rośliny i siedliska	Zwierzęta	Woda	Powietrze	Gleba i ziemia	Krajobraz	Formy ochrony przyrody
	efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej. Dodatkowo realizacja wielu nowych obiektów pozwoli na korzystanie z wielu nowych aspektów związanych z turystyką, kulturą i in.	wybrać takie położenie obiektów, aby wykluczyć ingerencję w chronione siedliska i stanowiska chronionych roślin i grzybów.	płoszenia, na etapie planowania trzeba wybrać takie położenie obiektów, aby wykluczyć ingerencję w stanowiska chronionych gatunków. W przypadku prac związanych z termomodernizacją, zgodnie z wytycznymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych		gazów cieplarnianych poprzez poprawę efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej.	jednak obiekty standardowej wielkości, więc oddziaływanie nie będzie znaczące.	dotatkowo będą one realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami i dokumentami związanymi z zagospodarowaniem przestrzennym, przez co nie dojdzie do znaczącego oddziaływania na krajobraz.	stanowiska chronionych gatunków.

Prognoza oddziaływania na środowisko dokumentu pn. „Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska”

Grupa działań	Ludzie	Grzyby, rośliny i siedliska	Zwierzęta	Woda	Powietrze	Gleba i ziemia	Krajobraz	Formy ochrony przyrody
			gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym”. Autorem takiej ekspertyzy mogą być osoby merytorycznie związane z dziedzinami ornitologii i chiropterologii. Jeżeli w wyniku przeprowadzenia ekspertyzy okaże się, że dane miejsce jest siedliskiem występowania gatunków chronionych, to termin i sposób wykonania prac muszą być dostosowane do terminów rozrodu danych gatunków.					

Prognoza oddziaływania na środowisko dokumentu pn. „Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska”

Grupa działań	Ludzie	Grzyby, rośliny i siedliska	Zwierzęta	Woda	Powietrze	Gleba i ziemia	Krajobraz	Formy ochrony przyrody
			W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac realizacyjnych siedlisk ptaków lub ssaków objętych ochroną, konieczne będzie uzyskanie zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach, oraz zapewnienie zastępczych miejsc lęgowych, np. poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy.					
Rewitalizacja zbiornika wodnego	Oddziaływanie pozytywne, przyczyni się do	Brak oddziaływania, projekt dotyczy	Brak oddziaływania, projekt dotyczy	Brak oddziaływania, projekt dotyczy	Brak oddziaływania, projekt dotyczy	Brak oddziaływania, projekt dotyczy	Brak oddziaływania, projekt dotyczy	Brak oddziaływania, położenie poza formami ochrony

Prognoza oddziaływania na środowisko dokumentu pn. „Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska”

Grupa działań	Ludzie	Grzyby, rośliny i siedliska	Zwierzęta	Woda	Powietrze	Gleba i ziemia	Krajobraz	Formy ochrony przyrody
	poprawy warunków korzystania ze zbiornika.	realizacji głównie niewielkich obiektów infrastrukturalnych wokół zbiornika wodnego.	realizacji głównie niewielkich obiektów infrastrukturalnych wokół zbiornika wodnego.	realizacji głównie niewielkich obiektów infrastrukturalnych wokół zbiornika wodnego.	realizacji głównie niewielkich obiektów infrastrukturalnych wokół zbiornika wodnego.	realizacji głównie niewielkich obiektów infrastrukturalnych wokół zbiornika wodnego.	realizacji głównie niewielkich obiektów infrastrukturalnych wokół zbiornika wodnego.	przyrody
Przydomowe oczyszczalnie ścieków	Oddziaływanie pozytywne, ograniczenie zanieczyszczeń wód i gleb.	Oddziaływanie pozytywne minimalizujące nielegalne zrzuty ścieków na tereny siedlisk czy też miejsc bytowania roślin i grzybów.	Oddziaływanie pozytywne minimalizujące nielegalne zrzuty ścieków na tereny bytowania zwierząt.	Oddziaływanie pozytywne, poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez eliminację nielegalnych zrzutów ścieków do wód powierzchniowych czy też do ziemi, a tym samym pośrednio do wód podziemnych.	Brak oddziaływania.	Oddziaływanie pozytywne, poprawa jakości gleb poprzez eliminację nielegalnych zrzutów ścieków do gleby, poza etapem realizacji, kiedy dojdzie do prowadzenia wykopów, jednak oddziaływanie to nie będzie znaczące.	Brak oddziaływania.	Oddziaływanie pozytywne, poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez eliminację nielegalnych zrzutów ścieków do wód powierzchniowych czy też do ziemi, a tym samym pośrednio do wód podziemnych, co pozytywnie wpłynie na przyrodę form ochrony przyrody.
Budowa bloków mieszkalnych	Oddziaływanie pozytywne, przyczyni się do polepszenia warunków mieszkaniowych	Brak oddziaływania, poza etapem realizacji, podczas którego na etapie planowania trzeba	Brak oddziaływania, poza etapem realizacji, podczas którego będzie dochodzić do	Brak oddziaływania.	Brak oddziaływania.	Nieznaczne oddziaływanie na etapie realizacji, związane z posadowieniem obiektów. Będą to	Oddziaływanie nieznaczące, planowane do realizacji obiekty będą standardowe w skali kraju,	Brak oddziaływania, położenie poza obszarowymi formami ochrony przyrody.

Prognoza oddziaływania na środowisko dokumentu pn. „Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska”

Grupa działań	Ludzie	Grzyby, rośliny i siedliska	Zwierzęta	Woda	Powietrze	Gleba i ziemia	Krajobraz	Formy ochrony przyrody
	poprzez większą dostępność mieszkań.	wybrać takie położenie obiektów, aby wykluczyć ingerencję w chronione siedliska i stanowiska chronionych roślin i grzybów.	płoszenia, na etapie planowania trzeba wybrać takie położenie obiektów, aby wykluczyć ingerencję w stanowiska chronionych gatunków.			jednak obiekty standardowej wielkości, więc oddziaływanie nie będzie znaczące.	dodatkowo będą one realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami i dokumentami związanymi z zagospodarowaniem przestrzennym, przez co nie dojdzie do znaczącego oddziaływania na krajobraz.	

Negatywne oddziaływania w większości będą miały charakter krótkotrwały, lokalny i ustąpią wraz z zakończeniem inwestycji. Ogół wszystkich planowanych działań podczas eksploatacji będzie pozytywnie oddziaływać na ludzi i na większość elementów środowiska. Oddziaływania każdej z tego typu inwestycji będą rozpatrywane indywidualnie po określeniu ich parametrów oraz lokalizacji. Nadmienić należy, że na etapie projektowym, a także podczas uzyskiwania wszystkich niezbędnych pozwoleń uwzględniony zostanie szereg działań, które będą minimalizować negatywne oddziaływanie na środowisko. Będą to działania takie, jak:

- poprawny wybór lokalizacji (trasy inwestycji) określony po wnikliwej weryfikacji form ochrony przyrody i poprzedzony terenową inwentaryzacją fauny i flory oraz analizą oddziaływania na nie,
- stosowanie nowoczesnych technologii charakteryzujących się małą materiałochłonnością oraz małoinwazyjnymi rozwiązaniami,
- sprawna realizacja oparta na wykształconej i doświadczonej kadrze kierowniczej oraz odpowiednio wykwalifikowanej kadrze pracowników.

Podczas eksploatacji omawianych przedsięwzięć dojdzie do oddziaływań pozytywnych, takich jak m.in.:

- ograniczenie emisji zanieczyszczeń gazowych poprzez popularyzację wykorzystania OZE oraz zwiększenie efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej,
- ograniczenie zanieczyszczeń wód poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

Wspomniane działania przyczynią się do redukcji zanieczyszczeń uwalnianych do środowiska, co spowoduje poprawę stanu środowiska i wzrost komfortu życia okolicznych mieszkańców. Należy jednak podkreślić, że korzystne oddziaływania nie pojawią się natychmiast, będą one widoczne w perspektywie długoterminowej. Żadne z zapisów Strategii w długoterminowej perspektywie czasowej nie przyczynią się do znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.

9.1. ODDZIAŁYWANIE SKUMULOWANE

Oddziaływania skumulowane występować będą w przypadku realizacji działań inwestycyjnych i można podzielić je na kumulowanie się oddziaływań etapu realizacji i eksploatacji. Na etapie realizacji może dojść do oddziaływań skumulowanych wskutek realizacji różnych obiektów i działań inwestycyjnych w jednym czasie, w bliskiej odległości. Aktualnie brak jest szczegółowych informacji pozwalających wykluczyć bądź potwierdzić możliwości wystąpienia tego typu oddziaływania. Jednak można stwierdzić, że w przypadku podjęcia etapowości realizacji zamierzeń inwestycyjnych prawdopodobieństwo ich wystąpienia będzie ograniczone. Na chwilę obecną ostateczna ocena możliwości kumulowania się oddziaływań powstałych na etapie eksploatacji/użytkowania obiektów bądź przedsięwzięć jest niemożliwa do przeprowadzenia przede wszystkim ze względu na aktualny wstępny, koncepcyjny ich charakter. Można jednak stwierdzić, że tak jak to opisano powyżej, istnieją działania mogące ograniczyć bądź wyeliminować to prawdopodobieństwo, np. poprzez odpowiedni dobór parametrów pracy nowopowstałych inwestycji czy też wprowadzenie modyfikacji zakresu inwestycji itp.

10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

W celu ograniczenia negatywnych oddziaływań jakich źródłem mogą być wykazane w Strategii działania inwestycyjne należy podjąć przede wszystkim środki zapobiegające oraz ograniczające prawdopodobieństwo negatywnego oddziaływanie na środowisko, takie jak:

- wykonywanie płotków herpetologicznych w najcenniejszych z punktu widzenia płazów i gadów miejscach;
- prowadzenie wycinki drzew i krzewów poza okresem lęgowym ptaków, tj. poza okresem 1 marca – 15 października. W przypadku wycinki w ww. terminie prace będą wykonane po stwierdzeniu przez osobę posiadającą odpowiednie kwalifikacje przyrodnicze, o braku występowania lęgów w obrębie drzew i krzewów lub ich bliskim sąsiedztwie;
- prowadzenie prac ingerujących w wierzchnią warstwę gleby w okresie 15 sierpnia – 15 października lub rozpoczynanie ich w tym okresie i nieprzerwane kontynuowanie, aby nie dopuścić do zasiedlenia terenu inwestycji przez zwierzęta;
- zabezpieczenie drzew zlokalizowanych obok planowanych inwestycji poprzez zastosowanie na pniach osłon w postaci np. desek wokół całego pnia drzewa do wysokości tzw. pierśnicy, czyli ok. 1,5 m, w granicach rzutu korony drzew prace należy wykonywać ręcznie, aby nie uszkodzić korzeni drzewa, natomiast w okresie upałów czy mrozów chronić korzenie drzew przed przesuszeniem bądź przemarznięciem;
- ogrodzenie placów budowy;
- w przypadku odwadniania wykopów, podczyszczenie odprowadzanych wód przed odprowadzeniem ich do wód powierzchniowych;
- w miejscach lokalizacji rozrodu płazów zastosowanie rozwiązań zabezpieczających śmiertelność tych gatunków w wyniku prowadzonych prac czy ruchu pojazdów mechanicznych, które będą przemieszczały się do lęgów, obok zabezpieczeń w postaci płotków czy siatek w miejscach ich występowania,
- prowadzenie ruchu maszyn i pojazdów ciężarowych tylko po istniejących lub specjalnie do tego wyznaczonych drogach dojazdowych i technologicznych;
- zdjęcie warstwy ziemi próchniczej do ok. 0,5 m przed rozpoczęciem prac ziemnych, ziemia ta zostanie później wykorzystana do zagospodarowania terenu po zakończeniu wszelkich robót;
- nietworzenie składowisk odpadów, niemagazynowanie elementów budowlanych, nieskładowanie mas ziemnych w obrębie rzutu korony drzew;
- kontrolowanie wykopów i innych miejsc mogących stanowić pułapki dla zwierząt oraz niezwłoczne odławianie i wypuszczanie znajdujących się tam zwierząt poza obszar inwestycji. Ostatnia kontrola powinna zostać przeprowadzona bezpośrednio przed zasypywaniem wykopów lub ich wypełnianiem materiałami budowlanymi;

- wykonywanie prac ziemnych w sposób zapewniający ochronę gruntu, wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniami;
- zastosowanie urządzeń i rozwiązań technicznych ingerujących w środowisko w jak najmniejszym stopniu;
- ograniczanie emisji pyłu w trakcie transportu materiałów budowlanych i prowadzenia prac poprzez zastosowanie plandek na pojazdach przewożących kruszywo;
- zraszanie placów budowy w okresach suszy i wzmożonego wiatru;
- prowadzenie prac budowlanych od świtu do zmierzchu, przy wykorzystaniu sprawnych technicznie maszyn i urządzeń, w celu ograniczenia uciążliwości hałasowej oraz, aby nie zaburzać naturalnych zachowań zwierząt;
- stosowanie sprawnych maszyn i urządzeń;
- transport odpadów powstałych w wyniku budowy do zewnętrznych firm posiadających odpowiednie zezwolenia;
- segregowanie i gromadzenie odpadów powstających podczas prac inwestycyjnych;
- odprowadzanie ścieków socjalno-bytowych z zapleczy budowy do szczelnego zbiornika bezodpływowego typu TOI-TOI;
- minimalizacja oddziaływania akustycznego robót budowlanych (np. wyłączanie maszyn podczas postoju);
- wyposażenie terenu budowy w urządzenia zapewniające ochronę przed wyciekami substancji ropopochodnych, takie jak maty, sorbenty itp.;
- uprzątnięcie terenu inwestycyjnego po zakończeniu prac.
- minimalizacja zajętości terenu i przekształcenia terenu;
- wykonanie zabiegów wspomagających odtworzenie terenów zielonych, takich jak obsiew rodzimymi gatunkami traw, itp.

11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE STRATEGII

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach Strategii ma pozytywny wpływ na środowisko i ludzi i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Brak jest możliwości uzyskania zakładanych celów poprzez inne sposoby działań. Rozwiązania alternatywne dla przedsięwzięć poprawiających walory środowiskowe nie mają uzasadnienia zarówno z formalnego jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto prognoza ta ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań, nie są znane dokładne parametry planowanych działań realizowanych w ramach wdrażania Strategii jak i realizowanych w przyszłości przez inne podmioty. Stąd nie jest możliwe zaproponowanie racjonalnych, alternatywnych rozwiązań. Skutki środowiskowe podejmowanych działań zależą od lokalnej chłonności środowiska lub też od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych. Warianty alternatywne mogą być rozpatrywane pod względem: lokalizacji, konstrukcji i technologii, organizacji czy też nie podjęcia realizacji przedsięwzięcia. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty

organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

12. INFORMACJA O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Biorąc pod uwagę lokalizację obszaru Partnerstwa, który położona jest ok. 136 km od granicy kraju, transgraniczne oddziaływanie mogłoby wystąpić jedynie w przypadku realizacji bardzo silnie oddziałujących inwestycji. Jednak w ramach Strategii nie przewidziano tego typu przedsięwzięć. Planowane działania są z reguły działaniami lokalnymi, których oddziaływanie zamyka się w obszarze Partnerstwa. Z tego powodu nie jest możliwe wystąpienie możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko. W związku z powyższym można jednoznacznie stwierdzić brak możliwości wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych założeń Strategii.

13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIETECHNICZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska” wykonana została zgodnie z art. 51, 52 i 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1112). Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań skutków wykonania „Strategii terytorialnej Partnerstwo Ziemia Opatowska” na środowisko i stwierdzenie czy realizacja proponowanych zadań sprzyjać będzie ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi Partnerstwa.

Analiza celów ustanowionych w Strategii wykazała, że są zgodne i realizują cele środowiskowe lub też są neutralne w stosunku do nich, wyznaczone w dokumentach strategicznych województwa, kraju, unii europejskiej tj.:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+;
- Program regionalny na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego;
- Polityka energetyczna Polski do 2040 r.;
- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej;
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku;
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa;
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030;
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu związane są z zasobami przyrodniczymi, zanieczyszczeniem powietrza oraz zagrożeniem wód powierzchniowych i podziemnych. Kluczowymi aspektami ochrony środowiska na terenie Partnerstwa są:

- ochrona środowiska przyrodniczego przed nadmierną presją antropogeniczną (zagrożenie zachowania odpowiednich struktur i powiązań ekologicznych),
- zanieczyszczenie powietrza,
- gospodarka wodno–ściekowa (jako źródło zagrożenia jakości wód powierzchniowych i podziemnych).

Wskazane problemy środowiskowe na terenie Partnerstwa w znacznej części znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w projekcie Strategii zadań. Natomiast w Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ tych zadań na poszczególne elementy środowiska, dziedzictwo kulturowe oraz zdrowie ludzi.

Jak wynika z przeprowadzonej analizy żadne z działań zaplanowanych w Strategii nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na którykolwiek z elementów środowiska. W tym celu ważne jest ich odpowiednie zaplanowanie oraz wybór odpowiednich lokalizacji, poza chronionymi siedliskami czy też stanowiskami chronionych gatunków.

Z racji położenia Partnerstwa i zakresu działań, realizacja Strategii nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Większość proponowanych działań w ramach Strategii ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Rozwiązania alternatywne dla przedsięwzięć poprawiających walory środowiskowe nie mają uzasadnienia zarówno z formalnego jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto prognoza ta ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań.

W trakcie realizacji działań Strategii należy podjąć przede wszystkim środki zapobiegające oraz ograniczające prawdopodobnie negatywne oddziaływanie na środowisko takie jak:

- wykonywanie płotków herpetologicznych w najcenniejszych z punktu widzenia płazów i gadów miejscach;
- prowadzenie wycinki drzew i krzewów poza okresem lęgowym ptaków, tj. poza okresem 1 marca – 15 października. W przypadku wycinki w ww. terminie prace będą wykonane po stwierdzeniu przez osobę posiadającą odpowiednie kwalifikacje przyrodnicze, o braku występowania lęgów w obrębie drzew i krzewów lub ich bliskim sąsiedztwie;
- prowadzenie prac ingerujących w wierzchnią warstwę gleby w okresie 15 sierpnia – 15 października lub rozpoczynanie ich w tym okresie i nieprzerwane kontynuowanie, aby nie dopuścić do zasiedlenia terenu inwestycji przez zwierzęta;
- zabezpieczenie drzew zlokalizowanych obok planowanych inwestycji poprzez zastosowanie na pniach osłon w postaci np. desek wokół całego pnia drzewa do wysokości tzw. pierśnicy, czyli ok. 1,5 m, w granicach rzutu korony drzew prace należy wykonywać ręcznie, aby nie uszkodzić korzeni drzewa, natomiast w okresie upałów czy mrozów chronić korzenie drzew przed przesuszeniem bądź przemarznięciem;
- ogrodzenie placów budowy;
- w przypadku odwadniania wykopów, podczyszczenie odprowadzanych wód przed odprowadzeniem ich do wód powierzchniowych;

- w miejscach lokalizacji rozrodu płazów zastosowanie rozwiązań zabezpieczających śmiertelność tych gatunków w wyniku prowadzonych prac czy ruchu pojazdów mechanicznych, które będą przemieszczały się do lęgówisk, obok zabezpieczeń w postaci płotków czy siatek w miejscach ich występowania,
- prowadzenie ruchu maszyn i pojazdów ciężarowych tylko po istniejących lub specjalnie do tego wyznaczonych drogach dojazdowych i technologicznych;
- zdjęcie warstwy ziemi próchniczej do ok. 0,5 m przed rozpoczęciem prac ziemnych, ziemia ta zostanie później wykorzystana do zagospodarowania terenu po zakończeniu wszelkich robót;
- nietworzenie składowisk odpadów, niemagazynowanie elementów budowlanych, nieskładowanie mas ziemnych w obrębie rzutu korony drzew;
- kontrolowanie wykopów i innych miejsc mogących stanowić pułapki dla zwierząt oraz niezwłoczne odławianie i wypuszczanie znajdujących się tam zwierząt poza obszar inwestycji. Ostatnia kontrola powinna zostać przeprowadzona bezpośrednio przed zasypywaniem wykopów lub ich wypełnianiem materiałami budowlanymi;
- wykonywanie prac ziemnych w sposób zapewniający ochronę gruntu, wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniami;
- zastosowanie urządzeń i rozwiązań technicznych ingerujących w środowisko w jak najmniejszym stopniu;
- ograniczanie emisji pyłu w trakcie transportu materiałów budowlanych i prowadzenia prac poprzez zastosowanie plandek na pojazdach przewożących kruszywo;
- zraszanie placów budowy w okresach suszy i wzmożonego wiatru;
- prowadzenie prac budowlanych od świtu do zmierzchu, przy wykorzystaniu sprawnych technicznie maszyn i urządzeń, w celu ograniczenia uciążliwości hałasowej oraz, aby nie zaburzać naturalnych zachowań zwierząt;
- stosowanie sprawnych maszyn i urządzeń;
- transport odpadów powstałych w wyniku budowy do zewnętrznych firm posiadających odpowiednie zezwolenia;
- segregowanie i gromadzenie odpadów powstających podczas prac inwestycyjnych;
- odprowadzanie ścieków socjalno-bytowych z zapleczy budowy do szczelnego zbiornika bezodpływowego typu TOI-TOI;
- minimalizacja oddziaływania akustycznego robót budowlanych (np. wyłączanie maszyn podczas postoju);
- wyposażenie terenu budowy w urządzenia zapewniające ochronę przed wyciekami substancji ropopochodnych, takie jak maty, sorbenty itp.;
- uprzątnięcie terenu inwestycyjnego po zakończeniu prac.
- minimalizacja zajętości terenu i przekształcenia terenu;
- wykonanie zabiegów wspomagających odtworzenie terenów zielonych, takich jak obsiew rodzimymi gatunkami traw, itp.

W prognozie przeanalizowano oddziaływanie inwestycji na następujące rodzaje oddziaływań na środowiska dla potencjalnego etapu budowy, eksploatacji i ewentualnej likwidacji:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,

- zwierzęta,
- rośliny,
- obszary chronione,
- korytarze ekologiczne,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne.

Analiza całości zebranych materiałów pozwoliła stwierdzić iż korzyści wynikające z realizacji zapisów zawartych w *Strategii terytorialnej Partnerstwo Ziemia Opatowska* przewyższą znacząco możliwe do zaistnienia negatywne oddziaływania.

Podsumowując, można stwierdzić, iż wszystkie planowane działania będą pozytywnie wpływać na miejscową ludność, zdecydowana większość z nich będzie miała także dodatni wpływ na środowisko. Pozostałe będą obojętne. Zakładając, że zostaną one wcielone w życie, powinny wpłynąć pozytywnie na aktualny stan środowiska Partnerstwa, a także mocno przyczynić się do jego rozwoju.

Akty prawne:

- decyzja komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE).
- decyzja komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)
- rozporządzenie Nr 1 Wojewody Tarnobrzskiego z dnia 5 stycznia 1996 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. z 1996 r, Nr 1, poz. 1)
- rozporządzenie Nr 12 Wojewody Tarnobrzskiego z dnia 7 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny
- rozporządzenie Nr 196/2000 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 16 października 2000 r. w sprawie uznania za stanowisko dokumentacyjne (Dz. Urz. Z 2000 r. Nr 60, poz. 529)
- rozporządzenie Nr 335/2001 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 17 października 2001 r. w sprawie utworzenia na terenach otulin parków krajobrazowych obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. z 2001 r, Nr 108, poz. 1271)
- rozporządzenie Wojewody Świętokrzyskiego Nr 19/2002 z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Z 2002 r. Nr 23, poz. 291)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. 2004 nr 229 poz. 2313)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. 2011, Nr 25 poz. 133). Obszar posiada plan zadań ochronnych
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2014 poz. 112)
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. 2021 poz. 1615)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. 2011, Nr 25 poz. 133)
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.)
- uchwała Nr XXVIII/279/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach z dnia 10 czerwca 1988 r. w sprawie ustanowienia Zespołu Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich (Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 18, poz. 199 z 1988 r.)

Prognoza oddziaływania na środowisko dokumentu pn. „Strategia terytorialna Partnerstwo Ziemia Opatowska”

- uchwała Nr XXXV/624/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 roku dotycząca wyznaczenia Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. z 2013 r. poz. 3316)
- uchwała Nr XLIX/879/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 roku w sprawie Jeleniowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. z 2014 r. poz. 3153)
- uchwała Nr XLVIII/673/18 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 17 września 2018 r. w sprawie zmiany uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr XLIX/871/14 z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. z 2018 r. poz. 3315)
- ustawa z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity: Dz.U. 2025 poz. 733)
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz.U. 2025 poz. 647)
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j.: Dz. U. 2024 poz. 1478 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. 2024 poz. 1112)
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jednolity Dz.U. 2023 poz. 1587 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz.U. 2025 poz. 960)

Pozostała literatura i materiały:

- Atlas klimatu Polski pod redakcją Haliny Lorenc, IMGW, Warszawa 2005
- Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2020 r. PIG-PIB
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
- Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej
- Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa świętokrzyskiego w roku 2020 - GIOŚ
- Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (PGW) (Dz.U. 2023 poz. 300)
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy
- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej
- Polityka energetyczna Polski do 2040 r.
- Program regionalny na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego
- projektu Strategii Rozwoju Polski do 2035 r.
- Standardowe formularze danych dla obszarów Natura 2000
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa

Strony internetowe:

- <https://www.bdl.lasy.gov.pl>
- <http://ezgdk.pl>
- <https://isap.sejm.gov.pl>
- <https://isok.gov.pl/hydroportal.html>
- <https://geologia.pgi.gov.pl>
- <http://geoporta.gov.pl>
- <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>
- <http://geoserwis.gdos.gov.pl>
- <https://www.gios.gov.pl/pl/>
- <https://www.gov.pl/web/gdos/emas>
- <https://www.gov.pl/web/klimat/life>
- <https://www.gov.pl/web/nfosigw>
- <https://www.igipz.pan.pl/Regiony-geobotaniczne-zgik.html>
- <https://www.imgw.pl>
- <http://ine.eko.org.pl>
- <https://lasy.gov.pl>
- <https://kielce.pios.gov.pl>
- <http://kielce.rdos.gov.pl>
- <https://krakow.wody.gov.pl>
- <https://warszawa.wody.gov.pl>
- <https://nid.pl/zasoby/rejestr-zabytkow-zasoby/>
- <https://www.openstreetmap.org>

- <https://www.pgi.gov.pl/>
- <https://www.pois.gov.pl>
- <https://stat.gov.pl>
- <http://www.wfos.com.pl>
- <https://wikipedia.pl>

SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Tab. 1 Zestawienie złóż kopalin występujących na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2024 r. PIG-PIB, uzupełniony o dane z http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web)	18
Tab. 2 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C) (Źródło: GIOŚ)	22
Tab. 3 Klasy dla strefy świętokrzyskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C) (Źródło: GIOŚ).....	23
Tab. 4 Problemy ochrony środowiska w związku z występowaniem ustawowych form ochrony przyrody	48
Tab. 5 Oddziaływanie planowanych działań inwestycyjnych na poszczególne elementy środowiska ..	93
Rys. 1 Położenie Partnerstwa Ziemia Opatowska na tle granic Państwa (Źródło: dane GIS)	7
Rys. 2 Położenie Partnerstwa Ziemia Opatowska na tle granic województw (Źródło: dane GIS)	8
Rys. 3 Położenie Partnerstwa Ziemia Opatowska na tle granic powiatów (Źródło: dane GIS)	8
Rys. 4 Położenie Partnerstwa Ziemia Opatowska na tle granic gmin (Źródło: dane GIS)	9
Rys. 5 Położenie Partnerstwa Ziemia Opatowska na tle mezoregionów (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIS z geoserwis.gdos.gov.pl)	10
Rys. 6 Lokalizacja największych rzek przepływających przez obszar Partnerstwo Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych z mapy.geoportal.gov.pl)	13
Rys. 7 Lokalizacja zbiorników wody stojącej na tle Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych z mapy.geoportal.gov.pl).....	14
Rys. 8 Lokalizacja GZWP na tle granic Partnerstwa Ziemia Opatowska (Źródło: opracowanie własne na podstawie http://www.pgi.gov.pl)	16
Rys. 9 Lokalizacja złóż kopalin na tle granic Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie http://www.pgi.gov.pl).....	22
Rys. 10 Lokalizacja planowanego rezerwatu Wydmy w Duranowie (źródło: https://kp.org.pl/pl/rezerwaty-przyrody-czas-na-comeback/projektowane-i-proponowane-rezerwaty/wojewodztwo-swietokrzyskie)	26

Rys. 11 Lokalizacja parków krajobrazowych na tle granic Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce)	28
Rys. 12 Lokalizacja Obszarów Chronionego Krajobrazu na tle granic Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce)	30
Rys. 13 Lokalizacja obszarów Natura 2000 na tle Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce)	41
Rys. 14 Lokalizacja stanowisk dokumentacyjnych na tle Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce)	42
Rys. 15 Lokalizacja użytków ekologicznych na tle Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce)	43
Rys. 16 Lokalizacja pomników przyrody na tle granic Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce)	44
Rys. 17 Lokalizacja krajowych korytarzy ekologicznych na tle granic Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: geoserwis.gdos.gov.pl).....	45
Rys. 18 Położenie projektów na tle siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000 na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce, w tym dane z PZO)	77
Rys. 19 Położenie projektów na tle gatunków będących przedmiotami ochrony obszarów siedliskowych Natura 2000 na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce, w tym dane z PZO)	78
Rys. 20 Położenie projektów na tle gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony specjalnego obszaru ochrony ptaków Natura 2000 na terenie Partnerstwa Ziemia Opatowska (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce, w tym dane z PZO)	79
Rys. 21 Położenie projektów na tle obszarowych form ochrony przyrody (źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce)	80